

NIEUWSBRIEF • RECHTSPRAAK EUROPA

Inhoud

In deze nieuwsbrief vindt u de volgende onderwerpen:

(Door op het onderwerp te klikken komt u direct bij de uitspraken op het betreffende rechtsgebied.)

Inhoud.....	1
Leeswijzer.....	4
Deel I - Rechtspraak.....	5
Aanbesteding en overheidsopdrachten (B).....	5
Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C)	6
Arbitrage	12
Asiel, migratie, Unieburgerschap en Schengen (S – V).....	12
Belastingen.....	21
Belastingen, accijns.....	22
Belastingen, btw (Fi - S).....	23
Belastingen, douane en tariefindeling	27
Belastingen, vennootschapsbelasting	29
Beroepskwalificaties	29
Brexit.....	30
Broeikasgasemissierechten.....	31
Civiel.....	33
Consumenten (C)	34
COVID-19	38
Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek (S).....	39
Diensten, elektronische communicatiediensten	41

Maandelijks overzicht van de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU).

De Nieuwsbrief Rechtspraak Europa is een samenvoeging van de Nieuwsbrief Rechtspraak Europa (Marc de Werd/Hof Amsterdam) en de GCE-nieuwsbrief (Joanne Bik/LBVR).

Kernredactie: Joanne Bik, Doeke Kingma, Mariëlle Leenaers. Vaste medewerkers: Sophie Abelsma, Roel Andrea, Remco den Arend, Jos Beckers, Anouk Biersteker, Dorien Boessenkool, Anne-Marie ten Bosch, Stella van Gennip, Nicolien Keerweer, Nadine Laatsch, Suus Pesch, Judith van Riel, Charlotte Roseboom, Chris Sillen, Nynke Veenstra en Bonita van Vliet.

Rechtspraak Europa komt tot stand door een samenwerkingsverband tussen het Gerechtshof Amsterdam en het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBVR), en wordt gepubliceerd op de website van de rechtspraak en op MKO (alleen intern). Het archief is te raadplegen op rechtspraak.nl.

Rechtspraak Europa rechtstreeks ontvangen? Stuur een mail naar RechtspraakEuropa@rechtspraak.nl om te worden toegevoegd aan de verzendlijst.

Digitale markt.....	42
Discriminatie.....	43
Eigendomsrecht.....	43
Energiemarkt.....	44
Erfrecht.....	44
Familieleven en familierecht.....	44
Financiële markt en diensten, EMU en Bankenunie.....	46
GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.....	47
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B).....	49
Godsdienstvrijheid (B).....	49
Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen.....	50
IE - Intellectuele eigendom.....	50
Insolventie.....	56
Institutioneel.....	56
IPR.....	58
Kinderrechten.....	60
Landbouw en visserij (B).....	60
Levenslang (S).....	61
LHBT-rechten.....	62
Luchtvaart (C).....	62
Mededinging.....	63
Milieu, natuur, duurzame energie.....	65
Ne bis in idem (B – S).....	70
Onderwijs.....	70
Overlevering en uitlevering (S).....	70
Prejudiciële procedure HvJ.....	71
Privacy en persoonsgegevens.....	71
Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht.....	77
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht.....	77
Rechtsbeginselen EU.....	81
Rechtsstaat en rechterlijke macht.....	81
Recht op leven.....	84
Staatsteun.....	85
Strafrecht.....	86
Terrorisme en witwassen (B - S).....	88
Vervoer en reizen.....	88
Verkiezingen en kiesrecht.....	89
Verzekeringen.....	90

Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid	91
Vrijheid van vereniging en demonstratierecht	93
Vuurwapens.....	94
Deel II – Algemeen	95
Cursus en opleiding.....	95
Nieuwsbrieven	96
NL zaken bij het HvJEU.....	97
NL zaken bij het EHRM	112
Verzoeken Protocol no. 16 EVRM.....	122

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervaechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees ius commune maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven "bladwijzers", de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van het ECER. Voor de samenvattingen wordt gebruik gemaakt van de samenvattingen van ECER. Als de verwijzing nog niet beschikbaar is verwijst de link, voorzien van een * naar de algemene pagina van ECER.
- In de index is tussen haakjes aangegeven voor welke rechtsgebieden de informatie relevant is: Bestuursrecht (B), Civiel recht (C), Familierecht (Fa), Fiscaal recht (Fi), Strafrecht (S), Vreemdelingenrecht (V)

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Uiteraard is dit overzicht niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I - Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten (B)

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-210/20 – Rad Service – Italië – ECLI:EU:C:2021:445 – geen conclusie – arrest

Uitsluiting van aanbesteding – Niet vermelden van een veroordeling

Richtlijn 2014/24/EU. De lokale gezondheidsdienst van Centraal-Toscane heeft een procedure uitgeschreven voor de gunning van werkzaamheden voor de selectieve en mechanische sloop van de gebouwen van het voormalige ziekenhuis. Het consortium Del Debbio heeft bij de indiening van zijn offerte te kennen gegeven een beroep te zullen doen op de technische en beroepsbekwaamheden van een nevenonderneming. De aanbestedende dienst heeft het consortium Del Debbio van de procedure uitgesloten omdat in de verklaring van de nevenonderneming niets was vermeld over een vonnis waarbij aan de eigenaar van de onderneming een tussen partijen overeengekomen straf werd opgelegd. In het Italiaanse recht wordt een zg. *pateggiamento* in omstandigheden als die in het hoofdgeding uitdrukkelijk gelijkgesteld aan een strafrechtelijke veroordeling voor het onopzettelijk toebrengen van lichamelijke letsel in strijd met de voorschriften op het gebied van bescherming van de gezondheid en de veiligheid op de werkplek.

Hof: Artikel 63 van richtlijn 2014/24/EU moet aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling waarbij een aanbestedende dienst een inschrijver automatisch van een procedure voor het plaatsen van een overheidsopdracht moet uitsluiten wanneer een nevenonderneming op de draagkracht waarvan die inschrijver een beroep wil doen, een valse verklaring heeft verstrekt over het bestaan van in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke veroordelingen, zonder de inschrijver in dat geval te kunnen verplichten of op zijn minst te kunnen toestaan die entiteit te vervangen.

HvJ – ARREST – 17 juni 2021 – zaak C-23/20 – Simonsen & Weel – Denemarken – ECLI:EU:C:2021:490 – geen conclusie – arrest

Aanbesteding – Raamovereenkomst – Inhoud aankondiging

Richtlijn 2014/24/EU. Richtlijn 89/665/EEG. België, Duitsland, Estland, Frankrijk en Oostenrijk hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen Simonsen & Weel A/S enerzijds en twee regio's in Denemarken anderzijds over de beslissing van de regio's om een raamovereenkomst te sluiten met Nutricia A/S. De aanbesteding heeft betrekking op de aankoop van apparatuur voor sondevoeding ten behoeve van instellingen en patiënten die thuiszorg ontvangen.

Hof: Artikel 49 van richtlijn 2014/24/EU, alsmede de punten 7 en 8 en punt 10, onder a), van deel C van bijlage V bij deze richtlijn, gelezen in samenhang met artikel 33 van die richtlijn en de in artikel 18, lid 1, ervan neergelegde beginselen van gelijke behandeling en transparantie, moeten aldus worden uitgelegd dat de aankondiging van de opdracht de geraamde hoeveelheid en/of waarde en een maximumhoeveelheid en/of -waarde moet vermelden voor de leveringen die moeten worden verricht krachtens een raamovereenkomst, en dat deze raamovereenkomst bij het bereiken van die maximumhoeveelheid en/of -waarde geen effect meer sorteert.

Artikel 49 van richtlijn 2014/24, alsmede punt 7 en punt 10, onder a), van deel C van bijlage V bij deze richtlijn, gelezen in samenhang met artikel 33 van die richtlijn en de in artikel 18, lid 1, ervan neergelegde beginselen van gelijke behandeling en transparantie, moeten aldus worden uitgelegd dat de geraamde hoeveelheid en/of waarde alsmede de maximumhoeveelheid of -waarde van de krachtens de raamovereenkomst te verrichten leveringen in hun geheel dienen te worden vermeld in de aankondiging van de opdracht en dat de aanbestedende dienst in die aankondiging naar eigen goeddunken aanvullende eisen kan stellen.

Artikel 2 quinquies, lid 1, onder a), van richtlijn 89/665/EEG is niet van toepassing ingeval een aankondiging van een opdracht is bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie, ook al blijkt de geraamde hoeveelheid en/of waarde van de krachtens de voorgenomen raamovereenkomst te verrichten leveringen enerzijds niet uit deze aankondiging van een opdracht, maar uit het bestek, en wordt anderzijds noch in deze aankondiging van een opdracht, noch in dit bestek een maximumhoeveelheid en/of -waarde vermeld voor de krachtens deze raamovereenkomst te verrichten leveringen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 6 april 2021 (ECER 18.6.21) - [C-292/21](#) - CNAE e.a.

Concessieovereenkomst voor openbare diensten

Richtlijn 2006/123/EG. De nationale verkeersdienst heeft een aanbestedingsprocedure uitgeschreven voor cursussen die bestuurders moeten volgen om de rijbewijspunten terug te krijgen die zij als gevolg van verkeersovertredingen zijn kwijtgeraakt. De opdracht werd aanbesteed in de vorm van een concessieovereenkomst voor openbare diensten. Het nationale grondgebied – behalve Catalonië en Baskenland – werd daarvoor onderverdeeld in vijf zones. De aankondiging van de opdracht is door Audica aangevochten.

Is de nationale regeling volgens welke bewustmakings- en herscholingscursussen op het gebied van rijveiligheid moeten worden gegund door middel van een concessieovereenkomst voor openbare diensten verenigbaar met de dienstenrichtlijn of met andere Unierechtelijke beginselen?

EUROPESE COMMISSIE

Sociaal kopen — Gids voor de inachtneming van sociale overwegingen bij overheidsaanbestedingen (tweede editie) 2021/C 237/01, [PB C 237 van 18.6.2021](#)

Arbeid, sociale zekerheid en vrij verkeer werknemers (B – C)

EHRM – ARREST – 10 juni 2021 - Norwegian Confederation of Trade Unions (LO) en Norwegian Transport Workers' Union (NTF) t. Noorwegen - [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) - [45487/17](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0610JUD004548717

Samenvatting onder: [Vrijheid van vereniging en demonstratierecht](#)

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-280/20 – Generalno konsulstvo na Republika Bulgaria – Bulgarije – ECLI:EU:C:2021:443 – geen conclusie – [arrest](#)

Bevoegde rechter - Werknemer die onderdaan is van een lidstaat – Consulaire vertegenwoordiging van die lidstaat in andere lidstaat – Vergoeding voor niet opgenomen vakantiedagen

Samenvatting onder: [IPR](#)

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-326/19 – Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR e.a. – Italië – ECLI:EU:C:2021:438 – geen conclusie – [arrest](#)

Arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd - Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten – Misbruik – Universitaire onderzoekers

Richtlijn 1999/70/EG. Raamovereenkomst EVV, Unice en CEEP inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, Clause 5. Het betreft een geding over de weigering om E.B.'s

arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd verder te verlengen dan de wettelijk bepaalde termijn en deze dus om te zetten in een overeenkomst voor onbepaalde tijd, dan wel om hem toe te laten tot de beoordeling om te worden opgenomen op de lijst van universitaire docenten (*professore associato*).

Hof: Clausule 5 van de op 18 maart 1999 gesloten raamovereenkomst die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG verzet zich niet tegen een nationale regeling op grond waarvan voor de aanwerving van universitaire onderzoekers arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd worden gesloten voor de duur van drie jaar, met één mogelijkheid tot verlenging met maximaal twee jaar, waarbij, ten eerste, het sluiten van dergelijke overeenkomsten afhankelijk is gesteld van de beschikbaarheid van middelen „voor het programmeren van activiteiten op het gebied van onderzoek, onderwijs, aanvullend onderwijs en dienstverlening aan studenten”, en, ten tweede, voor de verlenging van die overeenkomsten als voorwaarde is gesteld dat „de verrichte onderwijs- en onderzoeksactiviteiten positief zijn beoordeeld”. Het is niet noodzakelijk dat in die regeling objectieve en transparante criteria worden vastgelegd aan de hand waarvan kan worden nagegaan of de sluiting en de verlenging van dergelijke overeenkomsten werkelijk beantwoorden aan een bestaande behoefte, of daarmee de nagestreefde doelstelling kan worden behaald en of zij daartoe noodzakelijk zijn.

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-624/19 – Tesco Stores – Verenigd Koninkrijk – ECLI:EU:C:2021:429 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Gelijke beloning mannen en vrouwen - Horizontale werking

Artikel 157 VWEU. Besluit (EU) 2020/135. Artikel 86 Terugtrekkingsakkoord. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen ongeveer 6 000 werknemers en Tesco Stores Ltd, die deze werknemers in haar winkels tewerkstelt of heeft tewerkgesteld, over een aanspraak op gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers.

Het Hof oordeelt dat het Unierechtelijke beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers rechtstreeks kan worden ingeroepen in gedingen tussen particulieren, zowel wanneer er sprake is van „gelijke arbeid” als wanneer het gaat om „gelijkwaardige arbeid”.

Hof: Artikel 157 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het rechtstreekse werking heeft in gedingen tussen particulieren waarin wordt aangevoerd dat er sprake is van schending van het beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers voor „gelijkwaardige arbeid” als bedoeld in dat artikel.

HvJ – ARREST – 24 juni 2021 – zaak C-550/19 – Obras y Servicios Públicos en Acciona Agua – Spanje – ECLI:EU:C:2021:514 – geen conclusie – [arrest](#)

Arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd - Anciënniteit

Richtlijn 1999/70/EG. Door het EVV, de Unice en het CEEP gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, Clausule 5. Richtlijn 2001/23/EG. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen E.V. enerzijds en Obras y Servicios Públicos SA, zijn voormalige werkgever, en Acciona Agua SA, zijn huidige werkgever, anderzijds, over de erkenning van zijn anciënniteit voor de jaren van verrichte arbeid en over de onbepaalde duur van zijn arbeidsverhouding.

Hof: Clausule 5, lid 1, van de op 18 maart 1999 gesloten raamovereenkomst, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 1999/70/EG dient aldus te worden uitgelegd dat het aan de nationale rechter staat om overeenkomstig alle toepasselijke regels van nationaal recht te beoordelen of de beperking tot drie opeenvolgende jaren, behoudens bijzondere voorwaarden, van de tewerkstelling van werknemers voor bepaalde tijd krachtens „fijo de obra”-overeenkomsten bij dezelfde onderneming op verschillende arbeidsplaatsen in dezelfde provincie, en de toekenning aan deze werknemers van een beëindigingsvergoeding – in de veronderstelling dat deze nationale rechter vaststelt dat deze maatregelen daadwerkelijk zijn genomen ten aanzien van

deze werknemers – geschikte maatregelen vormen om misbruik als gevolg van het gebruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten of arbeidsverhoudingen voor bepaalde tijd te voorkomen en, in voorkomend geval, te bestraffen, of „gelijkwaardige wettelijke maatregelen” zijn in de zin van clause 5, lid 1. Hoe dan ook mag een dergelijke nationale wettelijke regeling door de autoriteiten van de betrokken lidstaat niet op zodanige wijze worden toegepast dat de verlengingen van de opeenvolgende arbeidsovereenkomsten van bepaalde tijd genaamd „fijo de obra” gerechtvaardigd kunnen worden door „objectieve redenen” in de zin van clause 5, lid 1, onder a), van deze raamovereenkomst louter op grond dat elk van die overeenkomsten in het algemeen wordt gesloten voor één enkel bouwproject, ongeacht de duur ervan, aangezien een dergelijke nationale wettelijke regeling in de praktijk niet verhindert dat de betrokken werkgever door een dergelijke verlenging tegemoetkomt aan permanente en duurzame personeelsbehoeften.

Artikel 3, lid 1, eerste alinea, van richtlijn 2001/23/EG verzet zich niet tegen een nationale regeling volgens welke bij een overgang van personeel in het kader van overheidsopdrachten de rechten en verplichtingen van de overgedragen werknemer die de overnemende onderneming in acht moet nemen, beperkt zijn tot uitsluitend die welke voortvloeien uit de laatste overeenkomst die deze werknemer met de vertrekkende onderneming heeft gesloten, mits de toepassing van deze regeling niet met zich meebrengt dat deze werknemer door het enkele feit van deze overgang in een minder gunstige positie wordt gebracht, hetgeen aan de verwijzende rechter staat om na te gaan.

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-726/19 – Instituto Madrileño de Investigación y Desarrollo Agrario y Alimentario – Spanje – ECLI:EU:C:2021:439 – geen conclusie – arrest

Arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd - Verlenging

Richtlijn 1999/70/EG. Raamovereenkomst EVV, Unice en CEEP inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, clause 4. In 2003 sloten Imidra en J.N. een overeenkomst voor bepaalde tijd ter invulling van een vacante post die zag op een vacature in de overheidssector uit 2002. J.N. was toen werkzaam als horecamedewerker. De ad-interimovereenkomst van J.N. is in 2008 verlengd. In 2009 is een nieuw vergelijkend onderzoek georganiseerd voor de toegang tot contractuele betrekkingen in de beroeps categorie van horecamedewerker.

In 2016 zijn de desbetreffende posten toegewezen aan de kandidaten die geslaagd waren voor dit vergelijkend onderzoek. J.N. heeft daarna een brief ontvangen waarin de beëindiging van haar arbeidsovereenkomst werd meegedeeld omdat de vacante post die zij bezette, was toegewezen aan een werknemer in vaste dienst. J.N. heeft het ontslag aangevochten.

Hof: Clause 5, punt 1, van de op 18 maart 1999 gesloten raamovereenkomst als bijlage bij richtlijn 1999/70/EG verzet zich tegen een nationale regeling, zoals uitgelegd in de nationale rechtspraak, die toestaat dat overeenkomsten voor bepaalde tijd worden verlengd in afwachting van de afronding van de selectieprocedures om vacante posten van werknemers in de overheidssector definitief te bezetten, maar geen precieze termijn voor de afronding van die procedures vermeldt, en die voorts niet toestaat dat de werknemers van wie de overeenkomst is verlengd, gelijk worden gesteld aan „werknemers met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd die niet in vaste dienst zijn” of dat deze werknemers een vergoeding krijgen. Deze nationale regeling lijkt immers, onder voorbehoud van de door de verwijzende rechter te verrichten verificaties, geen maatregelen te bevatten om misbruik van opeenvolgende overeenkomsten voor bepaalde tijd te voorkomen en, in voorkomend geval, te bestraffen.

Clause 5, punt 1, van de op 18 maart 1999 gesloten raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, die als bijlage bij richtlijn 1999/70 is gevoegd, moet aldus worden uitgelegd dat zuiver economische overwegingen die betrekking hebben op de economische crisis van 2008 niet kunnen rechtvaardigen dat er in het nationale recht geen sprake is van maatregelen ter voorkoming en bestraffing van het gebruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd.

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-942/19 – Servicio Aragonés de la Salud – Spanje – ECLI:EU:C:2021:440 – geen conclusie – arrest

Arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd

Raamovereenkomst inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, Clausule 4. L.B. heeft van 14 december 2010 tot en met 20 december 2017 als vast statutair personeel van de gezondheidsdienst in de categorie „tandarts-stomatologen” gewerkt. In 2016 heeft de universiteit Complutense te Madrid L.B. voorgedragen voor een tijdelijke post als hoogleraar. L.B. is verzocht om vanaf 21 december 2017 die post te bekleden. Daartoe werd haar een overeenkomst voor bepaalde tijd overgelegd.

Omdat de uitoefening van die functie onverenigbaar was met de post die zij bij de gezondheidsdienst bekleedde, heeft L.B. op 1 december 2017 laatstgenoemde op grond van artikel 66, lid 1, onder a), van wet 55/2003 verzocht om verlof wegens dienstverlening in de publieke sector. Dit verzoek is afgewezen op grond dat de post die L.B. ging bekleden een tijdelijk karakter had. Een verzoek om vrijwillig verlof om redenen van persoonlijke aard is wel ingewilligd.

Het Hof wijst erop dat L.B. op het moment van dat verzoek tegen betaling arbeid in het kader van een arbeidsverhouding voor onbepaalde tijd verrichtte.

Uit een en ander volgt dat clausule 4 van de raamovereenkomst, gelezen in samenhang met clausule 2, punt 1, ervan, niet van toepassing is op een situatie waarin de overheid aan een werknemer die is aangesteld op basis van een overeenkomst voor onbepaalde tijd verlof weigert op grond dat met dat verlof een arbeidsverhouding voor bepaalde tijd moet worden ingevuld. Derhalve is het Hof niet bevoegd om de vragen van de verwijzende rechter te beantwoorden.

Hof: Het HvJEU is niet bevoegd om te antwoorden op de prejudiciële vragen die de Tribunal Superior de Justicia de Aragón bij beslissing van 17 december 2019 heeft voorgelegd.

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-914/19 – Ministero della Giustizia – Italië – ECLI:EU:C:2021:430 – geen conclusie – arrest

Gelijke behandeling in arbeid en beroep - Leeftijdsgrens voor deelname aan vergelijkend onderzoek - Toegang tot beroep notaris

Richtlijn 2000/78/EG. Artikel 21 EU Handvest. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding over de leeftijdsgrens van 50 jaar voor deelname aan een vergelijkend onderzoek op de grondslag van examens voor de toewijzing van 500 notarisambten die was vastgesteld bij besluit van 21 april 2016 tot aankondiging van dit vergelijkend onderzoek.

Hof: Artikel 21 EU Handvest en artikel 6, lid 1, van richtlijn 2000/78/EG staan in de weg aan een nationale regeling waarbij een leeftijdsgrens van 50 jaar wordt vastgesteld om te kunnen deelnemen aan het vergelijkend onderzoek voor toegang tot het beroep van notaris, aangezien een dergelijke regeling niet de doelstellingen lijkt na te streven die bestaan in het waarborgen van een stabiele uitoefening van dit beroep gedurende een aanzienlijke periode voorafgaand aan de pensionering, het beschermen van de goede werking van de notariële prerogatieven, en het vergemakkelijken van generatievernieuwing en verjonging van de beroepsstand, en hoe dan ook verder gaat dan nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken. Het staat aan de verwijzende rechter om dit na te gaan.

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-784/19 – TEAM POWER EUROPE – Bulgarije – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:427 – persbericht – conclusie – arrest

Detachering – Uitzendbureau – Sociale zekerheid

Verordening (EG) nr. 883/2004. Verordening (EG) nr. 987/2009. België, Frankrijk, Finland, Polen en Estland hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. In deze zaak moet de verwijzende rechter beslissen welke socialezekerheidswetgeving van toepassing is op een

Bulgaarse werknemer die door een in Bulgarije gevestigd uitzendbureau tijdelijk ter beschikking is gesteld van een Duitse werkgever.

Om de vraag van de verwijzende rechter te kunnen beantwoorden moet worden vastgesteld wat de exacte aard is van de *werkzaamheden van betekenis* die uitzendbureaus verrichten. Meer specifiek zal de scheidslijn dienen te worden getrokken tussen „substantiële werkzaamheden” en „werkzaamheden van louter intern beheer” van dit type ondernemingen.

Het Hof oordeelt dat een uitzendbureau slechts kan worden geacht „zijn werkzaamheden normaliter in een lidstaat te verrichten” als het een aanzienlijk deel van zijn werkzaamheden bestaande in de terbeschikkingstelling van uitzendkrachten verricht voor inlenende ondernemingen die in diezelfde lidstaat zijn gevestigd en aldaar hun activiteiten uitoefenen. Het volstaat niet dat een uitzendbureau zich in zijn lidstaat van vestiging bezighoudt met de werving en selectie van uitzendkrachten om het te kunnen beschouwen als een uitzendbureau dat daar „substantiële werkzaamheden” verricht.

Hof: Artikel 14, lid 2, van verordening (EG) nr. 987/2009, moet aldus worden uitgelegd dat een in een lidstaat gevestigd uitzendbureau slechts kan worden geacht „zijn werkzaamheden normaliter in diezelfde lidstaat te verrichten” in de zin van artikel 12, lid 1, van verordening (EG) nr. 883/2004, als het een aanzienlijk deel van zijn werkzaamheden bestaande in de terbeschikkingstelling van uitzendkrachten verricht voor inlenende ondernemingen die eveneens in die lidstaat zijn gevestigd en aldaar hun activiteiten uitoefenen.

- E Bulgaarse wetgeving slechts onder voorwaarden van toepassing bij detachering naar Duitsland. ([VN-vandaag-2021/1307](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 10 juni 2021 – zaak C-71/20 – VAS Shipping – Denemarken – ECLI:EU:C:2021:474 – [conclusie](#)

Vrijheid van vestiging – Uit derde landen afkomstige bemanningsleden van schepen – Werkvergunning - Strafzaak

Artikelen 49 en 54 VWEU. Het verzoek is ingediend in een strafprocedure die is ingeleid tegen de Deense vennootschap VAS Shipping, waarvan het kapitaal volledig in handen is van de Zweedse vennootschap Sirius Rederi AB. VAS Shipping is ten laste gelegd dat zij de nationale wet heeft geschonden door in de periode van 22 augustus 2010 tot 22 augustus 2011 meer dan 25 keer een Deense haven aan te lopen met vier in het DIS ingeschreven schepen, met bemanningsleden uit derde landen die geen werkvergunning hadden of die niet op grond van de nationale vreemdelingenwet waren vrijgesteld van de verplichting om over een dergelijke vergunning te beschikken. De rechter in eerste aanleg heeft VAS Shipping schuldig bevonden aan het betrokken strafbare feit en heeft haar een boete van 1 500 000 Deense kronen (DKK) opgelegd. Die rechter heeft geoordeeld dat het werkvergunningsvereiste een niet-discriminerende beperking van de vrijheid van vestiging vormde in de zin van artikel 49 VWEU, gelezen in samenhang met artikel 54 VWEU. Die beperking was gerechtvaardigd om ondermijning van de Deense arbeidsmarkt te voorkomen. VAS Shipping heeft tegen die uitspraak hoger beroep ingesteld bij de verwijzende rechter.

De verwijzende rechter wil weten of artikel 49 VWEU inzake de vrijheid van vestiging in de weg staat aan een wettelijke regeling van een lidstaat op grond waarvan onderdanen van derde landen die als bemanningslid werken op een schip dat onder de vlag van die lidstaat vaart en dat eigendom is van een reder die onderdaan is van een andere lidstaat van de Unie, moeten beschikken over een werkvergunning, tenzij het schip ten hoogste 25 keer een haven van de lidstaat waarvan het de vlag voert, heeft aangedaan, berekend over het gehele voorgaande jaar.

*A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 49 VWEU, gelezen in het licht van artikel 79, lid 5, VWEU, staat **niet** in de weg aan een wettelijke regeling van een lidstaat op grond waarvan onderdanen van derde landen die als bemanningslid werken op een schip dat de vlag van een lidstaat voert en dat eigendom is van een reder die onderdaan is van een andere lidstaat van de Unie, moeten*

beschikken over een werkvergunning, tenzij het schip ten hoogste 25 keer een haven van de betrokken lidstaat aanloopt, berekend over het gehele voorgaande jaar.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Duitsland – 9 december 2020 (ECER 17.6.2021) – [C-257/21](#) en [C-258/21](#) - Coca-Cola European Partners Deutschland e.a.

Vershil tussen compensatie voor onregelmatige nachtarbeid vs. regelmatige nachtarbeid – Toepasselijkheid EU Handvest - Tenuitvoerlegging EU-recht?

Richtlijn 93/104/EG. Richtlijn 2003/88/EG. Artikelen 20, 21 en 51 EU Handvest. Voor de beslissing van de verwijzende rechter is om te beginnen relevant of artikel 20 EU Handvest in casu toepasselijk is. Dit is slechts dan het geval indien ervan moet worden uitgegaan dat de betrokken cao-regeling de bepalingen van richtlijn 2003/88 en zodoende het recht van de Unie ten uitvoer brengt in de zin van artikel 51, lid 1 eerste volzin, van het Handvest. Voor het geval dat het Hof de eerste prejudiciële vraag bevestigend beantwoordt, wenst de verwijzende rechter met de tweede prejudiciële vraag te vernemen of het in §7(1) van de sector-cao vastgelegde verschil in hoogte van de toeslagen voor regelmatige en onregelmatige nachtarbeid verenigbaar is met het in de artikelen 20 en 21 van het Handvest verankerde beginsel van gelijke behandeling.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland - 16 december 2021 (ECER 22.6.21) – [C-311/21](#) - TimePartner Personalmanagement

Uitzendkrachten - Algemene bescherming – Gelijke behandeling

Richtlijn 2008/104/EG. Partijen twisten over de bezoldiging - vanuit het oogpunt van de gelijkstelling van uitzendkrachten - over een extra vergoeding voor de maanden januari tot april 2017. Ten eerste rijst de vraag of de „algemene bescherming van de uitzendkrachten” moet worden gelijkgesteld met de bescherming waarin het nationale recht en het Unierecht in beginsel voor alle werknemers (vaste medewerkers of uitzendkrachten) voorzien of dat het begrip „algemene bescherming van de uitzendkrachten” in de richtlijn ruimer is en bijvoorbeeld een specifieke bijzondere bescherming voor uitzendkrachten beoogt. Wanneer de sociale partners CAO's sluiten die regelingen bevatten inzake de belangrijkste arbeidsvoorwaarden voor uitzendkrachten, welke afwijken van het beginsel van gelijke behandeling, moet worden verduidelijkt aan welke voorwaarden en criteria moet zijn voldaan om te concluderen dat wordt afgeweken van het beginsel van gelijke behandeling met inachtneming van de algemene bescherming van uitzendkrachten.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 23 april 2021 (ECER 29.6.21) - [C-283/21](#) – Deutsche Rentenversicherung Bund*

Pensioen - Kinderopvoeding

Verordening (EG) nr. 883/2004. Verordening (EG) nr. 987/2009. Verzoekster, een Duits staatsburger, woonde van 1975 tot 2010 in Vaals, een op Nederlands grondgebied gelegen voorstad van Aken. Zij ging in Aken naar school, doorliep in die plaats een voorbereidende stage en werd aldaar opgeleid tot een door de staat erkend pedagoog. In 1978 begon zij aan een onbetaalde eenjarige stage. Verzoekster en haar echtgenoot hebben twee kinderen, die zij in Vaals samen hebben opgevoed. Wegens de beroepswerkzaamheden van de echtgenoot, heeft verzoekster veruit het grootste deel van de opvoeding voor haar rekening genomen. Beide kinderen zijn altijd in Aken naar school gegaan. Op verzoek van verzoekster heeft verweerster, als bevoegd Duits pensioenverzekeringsorgaan, de in verzoeksters pensioenverzekeringsoverzicht opgenomen gegevens t/m 31-12-2007 bindend vastgesteld. Het tijdvak van 15-11-1986 t/m 31-03-1999 werd niet in aanmerking genomen als tijdvak van kinderopvoeding omdat verzoekster haar kinderen in een andere EU-lidstaat heeft opgevoed en in Duitsland tot de aanvang van de opvoeding geen werkzaamheid heeft uitgeoefend. De vragen

betreffen het in aanmerking nemen van tijdvakken van kinderopvoeding in het licht van artikel 44, lid 2 van Verordening 987/2009.

NOOT – bij HvJ EU 17 maart 2021, [C-585/19 Academia de Studii Economice din București](#)

J. van Drongelen, Internationaal - Arbeidstijdenrichtlijn: over de toepassing van de minimale dagelijkse rusttijd, in; [JUTD 2021/78](#)

EUROPESE COMMISSIE

Nieuw strategisch EU-kader voor gezondheid en veiligheid op het werk ([ECER](#))

OVERIG

Step up rights protection of exploited migrant workers ([FRA](#))

EHRM factsheets

- [Trade union rights](#)
- [Work-related rights](#)
- [Legal professional privilege](#)
- [Slavery, servitude and forced labour](#)
- [Surveillance at workplace](#)

WIKI

- [Wiki Coördinatieverordeningen 1408 71 en 883 2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Arbitrage

NOOT – bij conclusie HvJ in [zaak C-109/20](#)

An upcoming landmark? AG Kokott in C-109/20 Poland v. PL Holdings ([European law blog](#))

Asiel, migratie, Unieburgerschap en Schengen (S – V)

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-194/20 – Stadt Duisburg – Duitsland – [ECLI:EU:C:2021:436](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Associatieovereenkomst EEG-Turkije - Toegang van de kinderen van Turkse werknemer tot onderwijs - Verblijfsrecht

Besluit nr. 1/80. Associatieovereenkomst EEG-Turkije. In deze zaak hebben Nederland, Denemarken en Polen schriftelijke opmerkingen ingediend. B.Y. is Turks staatsburger en heeft in 2015 een verblijfsvergunning gekregen voor het verrichten van een zelfstandige activiteit die geldig was tot en met 27 maart 2017, Zijn echtgenote en hun kinderen hebben op 19 februari 2016 toestemming gekregen om zich op het grondgebied van die lidstaat bij B.Y. te voegen. De echtgenote heeft arbeid verricht in loondienst.

Verzoekers in het hoofdgeding hebben nadat de geldigheidsduur van hun verblijfsvergunningen was verstreken, een aanvraag tot verlenging ingediend. Die aanvraag is afgewezen.

De verwijzende rechter stelt weliswaar vast dat verzoekers in het hoofdgeding geen enkel recht ontlenen aan de artikelen 6 en 7 van besluit nr. 1/80, maar vraagt zich in wezen af of het in artikel 9, eerste volzin, van dat besluit neergelegde recht op toegang tot onderwijs en beroepsopleiding impliceert dat Turkse kinderen een zelfstandig verblijfsrecht genieten, waaruit tevens een verblijfsrecht voortvloeit voor de ouders die daadwerkelijk het gezag over die kinderen uitoefenen. Voor het geval dat deze vraag bevestigend wordt beantwoord, wenst de verwijzende rechter te vernemen onder welke voorwaarden een verblijfsrecht op grond van die bepaling wordt toegekend.

Hof: Artikel 9, eerste volzin, van besluit nr. 1/80 moet aldus worden uitgelegd dat deze bepaling niet kan worden ingeroepen door Turkse kinderen van wie de ouders niet voldoen aan de voorwaarden van de artikelen 6 en 7 van dat besluit.

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-546/19 – Westerwaldkreis – Duitsland – ECLI:EU:C:2021:432 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Inreis- en verblijfsverbod – Terugkeerbesluit - Strafrechtelijke veroordeling

Richtlijn 2008/115/EG. Nederland heeft in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. B.Z., van onbekende nationaliteit, is in Syrië geboren en verblijft sinds 1990 in Duitsland. Hoewel hij sinds die datum verplicht is het grondgebied te verlaten, heeft hij zijn verblijf in die lidstaat voortgezet op basis van een doorlopend verlengde gedoogstatus. In 2013 is B.Z. veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar en vier maanden wegens steun aan terrorisme. In maart 2014 werd hij, voor het restant van zijn straf, voorwaardelijk in vrijheid gesteld. Wegens deze strafrechtelijke veroordeling is een maatregel tot uitwijzing van B.Z. vastgesteld. Dit besluit omvatte eveneens een inreis- en verblijfsverbod voor het grondgebied van Duitsland voor een duur van zes jaar, die vervolgens werd beperkt tot vier jaar, met ingang van de vertrekdatum tot uiterlijk 21 juli 2023. Tegelijkertijd is bevolen het grondgebied te verlaten op straffe van verwijdering. De verwijzende rechter wil weten of de mogelijke oplegging van een inreis- en verblijfsverbod naar nationaal recht, zelfs indien een bevel tot verlaten van het grondgebied op straffe van verwijdering ontbreekt, verenigbaar is met het Unierecht.

Deze rechter wijst erop dat het uitwijzingsbesluit naar Duits recht niet als zodanig een terugkeerbesluit in de zin van artikel 3, punt 4, van richtlijn 2008/115 vormt, maar dat die kwalificatie wel moet worden verleend aan een bevel tot verlaten van het grondgebied op straffe van verwijdering.

De verwijzende rechter vraagt zich met name af of een inreis- en verblijfsverbod dat aan een onderdaan van een derde land is opgelegd om „niet-migratiegerelateerde” redenen, in het bijzonder als het gepaard gaat met een uitwijzingsbesluit, binnen de werkingssfeer van richtlijn 2008/115 valt. Indien dit het geval is, wenst de verwijzende rechter te vernemen of een inreis- en verblijfsverbod niet kan worden geacht aan de in die richtlijn gestelde voorwaarden te voldoen wanneer het bevel tot het verlaten van het grondgebied op straffe van verwijdering, dat samen met dat verbod is vastgesteld, is ingetrokken door de autoriteit die het had uitgevaardigd.

Voor het geval dat de intrekking van het terugkeerbesluit noodzakelijkerwijs leidt tot de onwettigheid van het inreisverbod dat bij dit besluit hoort, vraagt de verwijzende rechter zich af of dat ook geldt wanneer het uitwijzingsbesluit dat aan het terugkeerbesluit voorafging definitief is geworden.

Hof: Artikel 2, lid 1, van richtlijn 2008/115/EG, dient aldus te worden uitgelegd dat deze richtlijn van toepassing is op een inreis- en verblijfsverbod dat door een lidstaat die geen gebruik heeft gemaakt van de in artikel 2, lid 2, onder b), van die richtlijn geboden mogelijkheid, is opgelegd aan een onderdaan van een derde land die zich op zijn grondgebied bevindt en jegens wie om redenen van openbare veiligheid en openbare orde op grond van een eerdere strafrechtelijke veroordeling een uitzettingsbesluit is uitgevaardigd.

Richtlijn 2008/115 dient aldus te worden uitgelegd dat zij zich verzet tegen de handhaving van een inreis- en verblijfsverbod dat door een lidstaat is opgelegd aan een op zijn grondgebied verblijvende onderdaan van een derde land, jegens wie een definitief geworden uitzettingsbesluit

is uitgevaardigd om redenen van openbare veiligheid en openbare orde op grond van een eerdere strafrechtelijke veroordeling, wanneer het door die lidstaat jegens die onderdaan uitgevaardigde terugkeerbesluit is ingetrokken, ook indien dat uitzettingsbesluit definitief is geworden.

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-921/19 – Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid – Nederland – Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch - ECLI:EU:C:2021:478 – conclusie – arrest

Asiel - Nieuwe elementen of bevindingen – Beoordeling bewijs

Richtlijn 2013/32/EU. Richtlijn 2011/95/EU. De kernkwestie in deze zaak betreft de omstandigheden waarin een asielzoeker zich kan beroepen op „nieuwe elementen of bevindingen” om een nieuw asielverzoek in te dienen. In een in 2010 gepubliceerd onderzoeksproject van de UNHCR werd vastgesteld – zij het in verband met richtlijn 2005/85 – dat met betrekking tot die uitdrukking „onderzoeksbevindingen” er grote verschillen in uitlegging in de praktijk bestaan. Nederland is genoemd als een van de drie staten die voor een beperkende uitlegging hebben gekozen. De UNHCR heeft gewezen op „een duidelijke behoefte aan meer helderheid en consistentie door middel van de ontwikkeling van gedetailleerdere wettelijke bepalingen of andere leidraden voor besluitvormers. De procedurerichtlijn voorziet niet in een dergelijke gedetailleerdere wettelijke bepaling met betrekking tot deze kwestie.

Hof: Artikel 40, lid 2, van richtlijn 2013/32/EU, gelezen in samenhang met artikel 4, lid 2, van richtlijn 2011/95/EU staat in de weg aan nationale wetgeving volgens welke elk document dat door een persoon die om internationale bescherming verzoekt ter staving van een volgend verzoek is overgelegd, automatisch wordt beschouwd als een document dat geen „nieuw element of nieuwe bevinding” in de zin van deze bepaling is, wanneer de authenticiteit van dit document niet kan worden vastgesteld of de bron van een dergelijk document niet objectief verifieerbaar is.

Artikel 40 van richtlijn 2013/32, gelezen in samenhang met artikel 4, leden 1 en 2, van richtlijn 2011/95, moet aldus worden uitgelegd dat, ten eerste, de beoordeling van de bewijzen die worden overgelegd ter staving van een verzoek om internationale bescherming niet verschillend mag zijn naargelang het gaat om een eerste verzoek of een volgend verzoek en, ten tweede, een lidstaat gehouden is samen te werken met een verzoeker bij de beoordeling van de relevante elementen van diens volgende verzoek als de verzoeker ter staving van dat verzoek documenten overlegt waarvan de authenticiteit niet kan worden vastgesteld.

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-901/19 – Bundesrepublik Deutschland – Duitsland – ECLI:EU:C:2021:472 – persbericht – conclusie – arrest

Subsidiaire bescherming – Gewapend conflict - Ernstige en individuele bedreiging

Richtlijn 2011/95/EU. Hoe dient de mate van willekeurig geweld in een gewapend conflict te worden gemeten met het oog op de beoordeling van een verzoek om toekenning van subsidiaire bescherming op grond van artikel 15, onder c), van richtlijn 2011/95/EU? Kan voor het verkrijgen van een dergelijke bescherming als voorwaarde worden gesteld dat is voldaan aan een kwantitatief criterium dat betrekking heeft op een minimumaantal slachtoffers – gewonden of doden – in het conflictgebied ten opzichte van het bevolkingsaantal van het betrokken gebied, of dient daartoe van meet af aan een globale – zowel kwantitatieve als kwalitatieve – beoordeling van alle aspecten van dit gewapend conflict plaats te vinden?

[vrij vertaald] Het Hof oordeelt dat de bevoegde autoriteiten alle relevante omstandigheden van een geval moeten beoordelen om de mate van geweld in een gewapend conflict te kunnen vaststellen, zodat beoordeling van enkel de kwantitatieve norm (zoals een minimumaantal slachtoffers ten opzichte van het aantal inwoners in dat gebied) daartoe onvoldoende is. Dat kan immers tot gevolg hebben dat personen die echt beschermd zouden moeten worden, niet beschermd worden.

Hof: Artikel 15, onder c), van richtlijn 2011/95/EU staat in de weg aan de uitlegging van een nationale regeling volgens welke, in het geval waarin een burger niet specifiek wordt getroffen op grond van elementen die eigen zijn aan zijn persoonlijke situatie, de vaststelling dat er sprake is van een ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van die burger als gevolg van „willekeurig geweld in het kader van een gewapend conflict” in de zin van die bepaling afhankelijk is van de voorwaarde dat de verhouding tussen het aantal slachtoffers in het betrokken gebied en het totale aantal personen dat de bevolking van dat gebied telt, een bepaalde drempel bereikt.

Artikel 15, onder c), van richtlijn 2011/95 moet aldus worden uitgelegd dat, om uit te maken of er sprake is van een „ernstige en individuele bedreiging” in de zin van deze bepaling, alle omstandigheden van het concrete geval, met name die welke kenmerkend zijn voor de situatie in het land van herkomst van de verzoeker, globaal in aanmerking moeten worden genomen.

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-94/20 – Land Oberösterreich – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2021:477 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Langdurig ingezetenen - Taalvereiste – Huisvestingstoelage

Richtlijn 2003/109/EG. Richtlijn 2000/43/EG. Artikel 21 EU Handvest. Volgens Oostenrijks recht moeten langdurig ingezetenen onderdanen van derde landen op een specifieke wijze aantonen dat zij beschikken over een basiskennis van de (Duitse) taal om recht te hebben op bijstand voor huisvesting. Verzoeker heeft in eerste aanleg bij de Oostenrijkse rechter een vordering tegen verweerder ingesteld tot betaling van een bedrag van 4 096,94 EUR, vermeerderd met rente, voor schade die hij stelt te hebben geleden omdat hij van januari tot en met november 2018 geen huisvestingstoelage heeft ontvangen op grond dat hij zijn taalkennis niet op de vereiste formele wijze kon aantonen. De Oostenrijkse rechter heeft verzoekers vordering op alle punten toegewezen. Het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing is ingediend in het kader van een door verweerder ingesteld hoger beroep.

Vormt bijstand voor huisvesting als de huisvestingstoelage een van „de belangrijkste prestaties” in de zin van artikel 11, lid 4, van richtlijn 2003/109? Mag de toekenning van een dergelijke bijstand aan langdurig ingezetenen onderdanen van derde landen afhankelijk worden gesteld van overlegging van het bewijs, in een specifieke vorm, van de kennis van de taal van de betrokken lidstaat?

Hof: Artikel 11, lid 1, onder d), van richtlijn 2003/109/EG moet aldus worden uitgelegd dat het zich, zelfs wanneer gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om de in artikel 11, lid 4, van deze richtlijn opgenomen afwijking toe te passen, verzet tegen een regeling van een lidstaat op grond waarvan langdurig ingezetenen derdelanders slechts in aanmerking komen voor een woonkostoelag op voorwaarde dat zij op een door die regeling bepaalde wijze aantonen dat zij beschikken over een basiskennis van de taal van die lidstaat, indien deze woonkostoelag een van de „belangrijkste prestaties” in de zin van laatstgenoemde bepaling vormt, hetgeen aan de verwijzende rechter staat om na te gaan.

Een regeling van een lidstaat die zonder onderscheid van toepassing is op alle derdelanders en op grond waarvan langdurig ingezetenen derdelanders slechts in aanmerking komen voor een woonkostoelag indien zij op een door die regeling bepaalde wijze aantonen dat zij beschikken over een basiskennis van de taal van die lidstaat, valt niet binnen de werkingssfeer van richtlijn 2000/43/EG.

Wanneer gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om de in artikel 11, lid 4, van richtlijn 2003/109 opgenomen afwijking toe te passen, is artikel 21 EU Handvest niet van toepassing wanneer het gaat om een regeling van een lidstaat op grond waarvan langdurig ingezetenen derdelanders slechts in aanmerking komen voor een woonkostoelag op voorwaarde dat zij op een door die regeling bepaalde wijze aantonen dat zij beschikken over een basiskennis van de taal van die lidstaat, indien deze woonkostoelag niet een van de „belangrijkste prestaties” in de zin van dat artikel 11, lid 4, vormt. Indien die woonkostoelag wel een van die „belangrijkste prestaties”

vormt, verzet artikel 21 EU Handvest, voor zover het iedere discriminatie op grond van etnische afstamming verbiedt, zich niet tegen een dergelijke regeling.

HvJ – ARREST - 22 juni 2021 – zaak C-719/19 - Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid - Nederland – Raad van State - Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:506 - persbericht – conclusie – arrest

Verwijderingsbesluit – Terugkeer – Vastzetten van een persoon

Richtlijn 2004/38/EG. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid besloot in 2018 dat een Poolse man Nederland binnen 28 dagen moest verlaten, omdat hij hier niet rechtmatig verbleef. De man heeft hieraan gevolg gegeven, maar na een kort verblijf in Duitsland is hij weer teruggekomen naar Nederland. De staatssecretaris heeft hem vervolgens vastgezet om er zeker van te zijn dat hij ook daadwerkelijk Nederland weer zou verlaten.

De Afdeling bestuursrechtspraak wilde van het Hof van Justitie weten of de Europese Verblijfsrichtlijn het vastzetten van een persoon in deze situatie toestaat of niet. Daarvoor wilde de Afdeling bestuursrechtspraak weten wanneer het besluit is 'uitgewerkt' op grond waarvan een EU-burger Nederland moet verlaten. Is dat al uitgewerkt wanneer hij binnen de termijn Nederland heeft verlaten? En zo ja, heeft de persoon dan bij terugkeer opnieuw legaal verblijf? België, Denemarken en Tsjechië hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend.

Het Hof oordeelt dat een burger van de Unie ten aanzien van wie een verwijderingsbesluit is genomen, slechts opnieuw een verblijfsrecht op het grondgebied van het gastland kan genieten wanneer hij zijn verblijf op dat grondgebied daadwerkelijk en effectief heeft beëindigd. Er is namelijk niet volledig aan een dergelijk verwijderingsbesluit voldaan door het enkele feit dat die burger van de Unie dat grondgebied fysiek heeft verlaten binnen de termijn die in dat besluit voor vrijwillig vertrek is gesteld.

Hof: Artikel 15, lid 1, van richtlijn 2004/38/EG moet aldus worden uitgelegd dat niet volledig is voldaan aan een besluit tot verwijdering van een burger van de Unie van het grondgebied van het gastland dat op basis van die bepaling is vastgesteld op grond dat deze burger van de Unie niet langer een tijdelijk verblijfsrecht op dat grondgebied krachtens die richtlijn geniet, door het enkele feit dat die burger van de Unie dat grondgebied fysiek heeft verlaten binnen de in dat besluit voor zijn vrijwillig vertrek vastgestelde termijn. Om in aanmerking te komen voor een nieuw verblijfsrecht krachtens artikel 6, lid 1, van die richtlijn op datzelfde grondgebied, moet de burger van de Unie ten aanzien van wie een dergelijk verwijderingsbesluit is genomen niet alleen het grondgebied van het gastland fysiek hebben verlaten, maar ook zijn verblijf op dat grondgebied daadwerkelijk en effectief hebben beëindigd, zodat bij zijn terugkeer naar dat grondgebied niet kan worden aangenomen dat zijn verblijf in werkelijkheid een voortzetting is van zijn vorige verblijf op datzelfde grondgebied. Het staat aan de verwijzende rechter om na te gaan of dit het geval is, rekening houdend met alle concrete omstandigheden die de specifieke situatie van de betrokken burger van de Unie kenmerken. Indien uit een dergelijke verificatie blijkt dat de burger van de Unie zijn tijdelijke verblijf op het grondgebied van het gastland niet daadwerkelijk en effectief heeft beëindigd, hoeft die lidstaat geen nieuw verwijderingsbesluit vast te stellen op basis van dezelfde feiten als die welke hebben geleid tot het verwijderingsbesluit dat reeds ten aanzien van de burger van de Unie was genomen, maar kan hij zich op laatstgenoemd besluit baseren om die burger te verplichten zijn grondgebied te verlaten.

- B** Hof van Justitie in Luxemburg geeft uitsluitsel over Europese Verblijfsrichtlijn (persbericht RvS)
- B** EU-Hof: rechtsgevolgen verwijderingsbesluit komen niet te vervallen door het enkele feit dat de EU-burger uit de gastlidstaat vertrekt (ECER)

HvJ – ARREST – 22 juni 2021 – zaak C-718/19 – *Ordre des barreaux francophones en germanophone e.a.* – België – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2021:505 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verwijderingsbesluit Unieburger – Openbare orde – Recht van vrij verkeer en verblijf

Artikelen 20 en 21 VWEU. Richtlijn 2004/38/EG. Richtlijn 2008/115/EG. De advocatenordes vragen nietigverklaring van een wetswijziging uit 2017. Het Belgische Grondwettelijk Hof, waaraan de zaak ten gronde is voorgelegd, vraagt het Hof van Justitie of een aantal bepalingen die voorzien in preventieve maatregelen voor de uitzetting van EU-burgers (met name bij gevaar voor de openbare orde en veiligheid) in strijd zijn met EU-regelgeving. Het gaat daarbij met name om een detentie van maximaal acht maanden.

Het Hof oordeelt dat maatregelen waarmee uitvoering wordt gegeven aan een besluit om een Unieburger of zijn familieleden te verwijderen om redenen van openbare orde of openbare veiligheid, beperkingen vormen van het recht van vrij verkeer en verblijf die gerechtvaardigd kunnen zijn, mits zij uitsluitend zijn gebaseerd op het gedrag van de betrokkene en in overeenstemming zijn met het evenredigheidsbeginsel. Gelet op de samenwerkingsmechanismen waarover de lidstaten beschikken, gaat de maximale duur van bewaring waarin het Belgische recht voorziet en die acht maanden bedraagt, echter verder dan noodzakelijk is om een doeltreffend verwijderingsbeleid te waarborgen.

Hof: De artikelen 20 en 21 VWEU en richtlijn 2004/38/EG, moeten aldus worden uitgelegd dat:

– *deze artikelen en richtlijn niet in de weg staan aan een nationale regeling op grond waarvan op Unieburgers en hun familieleden, gedurende de termijn waarbinnen zij het grondgebied van de gastlidstaat moeten verlaten nadat om redenen van openbare orde een verwijderingsbesluit is vastgesteld, of gedurende de verlenging van die termijn, bepalingen van toepassing zijn die ertoe strekken het risico te voorkomen dat deze personen onderduiken en die vergelijkbaar zijn met de op derdelanders betrekking hebbende bepalingen waarbij artikel 7, lid 3, van richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, is omgezet in nationaal recht, mits in deze eerste bepalingen de algemene beginselen van artikel 27 van richtlijn 2004/38 in acht worden genomen en deze niet ongunstiger zijn dan de tweede;*

– *deze artikelen en richtlijn in de weg staan aan een nationale regeling op grond waarvan aan Unieburgers en hun familieleden die na het verstrijken van de gestelde termijn of de verlenging van die termijn geen gehoor hebben gegeven aan een verwijderingsbesluit dat om redenen van openbare orde of openbare veiligheid is genomen, een bewaringsmaatregel wordt opgelegd die maximaal acht maanden duurt, wat exact even lang is als de termijn die volgens het nationale recht geldt voor derdelanders die geen gevolg hebben gegeven aan een terugkeerbesluit dat om dergelijke redenen op grond van artikel 6, lid 1, van richtlijn 2008/115 is genomen.*

- B** EU-Hof oordeelt voor het eerst over nationale voorschriften voor de tenuitvoerlegging van verwijderingsbesluiten tegen EU-burgers ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 10 juni 2021 – zaak C-71/20 – *VAS Shipping* – Denemarken – ECLI:EU:C:2021:474 – [conclusie](#)

Vrijheid van vestiging – Uit derde landen afkomstige bemanningsleden van schepen – Werkvergunning - Strafzaak

Samenvatting onder: [Arbeid en sociale zekerheid](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 24 juni 2021 – zaak C-709/20 – The Department for Communities in Northern Ireland – Noord-Ierland, Verenigd Koninkrijk – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:515 – persbericht – conclusie

Unieburger – Terugtrekkingsakkoord EU-VK – Uitkering voor levensonderhoud

Artikel 18 VWEU. Richtlijn 2004/38/EG. Het betreft een geding tussen C.G. een Nederlands en Kroatisch onderdaan die sinds 2018 in Noord-Ierland (VK) woont, en het Noord-Ierse ministerie over de weigering van laatstgenoemde om C.G. een uitkering voor levensonderhoud genaamd „Universal Credit” (universeel krediet) te verlenen. De aan het Hof voorgelegde vraag heeft in wezen betrekking op de bescherming die een burger van de Europese Unie op grond van het beginsel van gelijke behandeling geniet bij de toegang tot sociale bijstand, wanneer het gastland hem een op het nationale recht gebaseerd verblijfsrecht heeft toegekend onder gunstiger voorwaarden dan die van richtlijn 2004/38/EG. De vraag is hoe artikel 18 VWEU en artikel 24 van deze richtlijn zich onderling verhouden en onder welke voorwaarden het beginsel van gelijke behandeling moet worden toegepast wanneer de nationale regeling bepaalde burgers van de Unie op grond van de aard van hun verblijfsrecht uitsluit van de toegang tot sociale zekerheidsuitkeringen die tot doel hebben aan de rechthebbenden het bestaansminimum te verschaffen, terwijl deze uitkeringen wel worden toegekend aan onderdanen van de betrokken lidstaat die net zo behoeftig zijn.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 24 van richtlijn 2004/38/EG moet aldus worden uitgelegd dat een wettelijke regeling van een lidstaat op grond waarvan een onderdaan van een andere lidstaat die niet economisch actief is en die een verblijfsrecht heeft dat zonder voorwaarden inzake bestaansmiddelen is toegekend op grond van een nationale bepaling, uitsluitend op grond van de aard van zijn verblijfsrecht niet in aanmerking kan komen voor sociale bijstand en de weigering om deze uitkering te verlenen onderdanen van andere lidstaten meer of in meerderheid treft in vergelijking met die van het gastland – hetgeen de nationale rechter dient na te gaan – indirecte discriminatie op grond van nationaliteit vormt en verder gaat dan noodzakelijk is om het evenwicht van het socialebijstandstelsel van het gastland in stand te houden wanneer deze regeling niet bepaalt dat onderzoek wordt gedaan naar de individuele omstandigheden die de situatie van de betrokkene kenmerken, noch dat er met name rekening wordt gehouden met zijn behoeftige situatie, zijn recht op eerbiediging van het gezinsleven en het belang van zijn kind.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – ABRvS – 23 juni 2021 – ECLI:NL:RVS:2021:1310

Associatieovereenkomst - Standstillbepaling - Openbare orde

Besluit nr. 1/80. De zaken gaan over drie Turkse mannen die al meer dan dertig jaar in Nederland wonen. Zij zijn veroordeeld voor verschillende misdrijven. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid besloot hun verblijfsvergunningen in te trekken, omdat zij een gevaar vormen voor de openbare orde.

Vóór juli 2012 mocht de staatssecretaris de verblijfsvergunning niet intrekken van iemand die langer dan twintig jaar in Nederland woonde. Nu kan dat wel, maar de Turkse mannen doen een beroep op de zogenoemde standstillbepaling die volgt uit de associatieovereenkomst. Deze bepaling houdt in dat aan hen geen strengere eisen mogen worden gesteld dan de eisen die golden in 1980, het jaar dat deze bepaling inwerking trad. De staatssecretaris betwist dat de vreemdelingen hierop een beroep kunnen doen. Volgens haar bestaat namelijk een uitzondering voor situaties waarin iemand een gevaar vormt voor de openbare orde.

De Afdeling bestuursrechtspraak wil van het Hof van Justitie weten of de Turkse mannen zich op de standstillbepaling die volgt uit de associatieovereenkomst kunnen beroepen. En als zij dat kunnen, hoe dat zich dan verhoudt tot de uitzondering van de openbare orde.

Prejudiciële vragen:

1. Kunnen Turkse staatsburgers die de rechten als bedoeld in artikel 6 of 7 van Besluit nr. 1/80 bezitten, zich nog op artikel 13 van Besluit nr. 1/80 beroepen?

2. Volgt uit artikel 14 van Besluit nr. 1/80 dat Turkse staatsburgers zich niet meer op artikel 13 van Besluit nr. 1/80 kunnen beroepen als zij wegens hun persoonlijke gedrag een actuele, werkelijke en voldoende ernstige bedreiging vormen voor een fundamenteel belang van de samenleving?
3. Kan de nieuwe beperking dat het verblijfsrecht van Turkse staatsburgers ook na twintig jaar kan worden beëindigd op grond van de openbare orde, worden gerechtvaardigd met een beroep op de gewijzigde maatschappelijke opvattingen die tot die nieuwe beperking hebben geleid? Is daarbij voldoende dat de nieuwe beperking het doel van de openbare orde dient, of is ook vereist dat de beperking geschikt is om dat doel te bereiken en niet verder gaat dan daarvoor nodig is?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Denemarken – 15 maart 2021 (ECER 16.6.21) - C-279/21 – Udlændingenævnet

Associatieovereenkomst – Gezinshereniging – Standstillbepaling - Rechtstreekse werking - Taaltest

Besluit nr. 1/80. Associatieovereenkomst. Richtlijn 2004/38/EG. Het gaat in deze zaak om de afwijzing van een verzoek om gezinshereniging in Denemarken tussen verzoekster, X, een Turks staatsburger, en haar echtgenoot, Y, die ook Turks staatsburger is en in het bezit is van een vergunning om voor onbepaalde tijd in Denemarken te verblijven. Het Hof heeft zich veelvuldig uitgesproken over de vraag hoe de evenredigheid van een nationale regel die een nieuwe beperking in de zin van de Associatieovereenkomst vormt, moet worden beoordeeld in het licht van de standstillbepaling van artikel 13 van besluit nr. 1/80. De vraag of een nationaal vereiste zoals dat van een taaltest Deens een beperking vormt die verder gaat dan nodig is om het nagestreefde doel te bereiken, lijkt nog niet te zijn opgehelderd in de rechtspraak van het Hof. Indien het Hof oordeelt dat artikel 10 van besluit nr. 1/80 niet ziet op een vereiste van een taaltest Deens, is het voor de beslechting van het geding van belang om te bepalen of het algemene discriminatieverbod van artikel 9 van de Associatieovereenkomst van toepassing is en, zo ja, of deze bepaling zich verzet tegen het vereiste van een taaltest Deens in een geval als aan de orde in het hoofdgeding, waarin een vergelijkbaar vereiste niet geldt voor Deense onderdanen, andere Noorse onderdanen (die ook EER onderdanen zijn) of onderdanen van de Unie. Ook is het van belang om na te gaan of het algemene discriminatieverbod van artikel 9 van de Associatieovereenkomst rechtstreekse werking heeft en dus of particulieren zich voor de nationale rechter rechtstreeks op deze bepaling kunnen beroepen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Estland – 1 juni 2021 (ECER 30.3.2021) – zaak C-241/21 – Politsei- ja Piirivalveamet*

Bewaring met het oog op verwijdering – Derdelanders – Terugkeer

Richtlijn 2008/115/EG. Verzoeker (staatsburger van Moldavië) verbleef in Estland krachtens een visumvrijstelling. Verweerster (de politie en grensbeschermingsautoriteit) heeft voortijdig een einde gemaakt aan verzoekers van de visumplicht vrijgestelde verblijf vanwege een veroordeling wegens het plegen van fysiek geweld in een partnerrelatie. Verzoeker is in bewaring gesteld in een inrichting voor bewaring waarna vervolgens verwijdering naar Moldavië heeft plaatsgevonden. In geschil is de toelaatbaarheid van verzoekers plaatsing in een inrichting voor bewaring.

Mogen lidstaten op grond van artikel 15, lid 1, eerste volzin, van richtlijn 2008/115/EG een derdelander in bewaring stellen indien het reële gevaar bestaat dat hij, wanneer hij in vrijheid is, vóór zijn verwijdering een strafbaar feit zal plegen waarvan het onderzoek en de vervolging de uitvoering van de verwijderingsprocedure aanzienlijk kunnen bemoeilijken?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Zweden – 15 juni 2021 (ECER 26.1.2021) – zaak C-245/21 en C-248/21 – Bundesrepublik Deutschland e.a.

Covid-19-pandemie – Opschorting – Dublin-procedure – Verwijdering - Asiel

Verordening (EU) nr. 604/2013. De feiten en de motivering van zaak C-248/21 komen overeen met en de prejudiciële vragen zijn dezelfde als die in zaak C-245/21. Verzoekers, Iraanse staatsburgers, verzochten in november 2019 om erkenning als asielgerechtigde. Uit EURODAC bleek dat verzoekers in oktober 2019 illegaal Italië waren binnengekomen en daar zijn geregistreerd als personen die bescherming zoeken. De Duitse federale dienst voor migratie en vluchtelingen heeft aan Italië een verzoek tot overname gericht, dat onbeantwoord is gebleven. Bij besluit van 22-01-2020 heeft het Bundesamt de asielverzoeken niet-ontvankelijk verklaard en heeft de verwijdering naar Italië gelast. Beroep op schorsende werking is door de rechter afgewezen, maar bij brief aan verzoekers van 08-04-2020 heeft het Bundesamt de tenuitvoerlegging van de verwijderingsmaatregel tot nader order opgeschort omdat overdrachten niet mogelijk waren vanwege de COVID19-pandemie. Deze verklaring zou van kracht blijven tot de herroeping ervan.

Valt de opschorting van overheidswege van de tenuitvoerlegging van het overdrachtsbesluit, welke opschorting kan worden herroepen en waartoe alleen is besloten omdat overdracht wegens de COVID-19-pandemie feitelijk (tijdelijk) niet mogelijk is, tijdens een gerechtelijke beroepsprocedure binnen de werkings sfeer van artikel 27, lid 4, Dublin III-verordening?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Litouwen – 15 juni 2021 (ECER 21.4.2021) – zaak C-280/21 – Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

Asiel - Politieke overtuiging – Verzet tegen corrupte groepering

Richtlijn 2011/95/EU. In 2019 heeft verzoeker bij de migratiedienst (verweerder) een asielaanvraag ingediend. Verzoeker heeft verklaard dat personen met corrupte banden met de autoriteiten hadden getracht om grootschalige, door zijn onderneming ontwikkelde projecten tegen ongunstige voorwaarden van hem over te nemen. Nadat verzoeker zich had verzet tegen die machtsstructuren, had een van de zakenlieden eind 2015 een strafprocedure aangespannen om hem te intimideren. De procedure was volgens verzoeker ongegrond en bovendien ingeleid door middel van corrupte relaties. In januari 2016, nadat verzoeker had ingestemd met de onder bedreiging gestelde eisen, werd de strafprocedure gestaakt. Verweerder heeft de asielaanvraag afgewezen.

Moet verzet tegen een illegaal opererende en corrupte invloedrijke groepering – die een asielzoeker via het staatsapparaat onderdrukt en waartegen als gevolg van omvangrijke corruptie in de staat niet met wettige middelen kan worden opgekomen –, worden gelijkgesteld met een toegeschreven politieke overtuiging in de zin van artikel 10 van richtlijn 2011/95/EU?

BNC FICHE

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie; Brief regering; Fiche: Mededeling EU-strategie vrijwillige terugkeer en herintegratie, Kamerstuk 22112, nr. 3130

EHRM factsheets

- [Accompanied migrant minors in detention](#)
- [Unaccompanied migrant minors in detention](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Dublin” cases](#)
- [Collective expulsions of aliens](#)

OVERIG

- EASO publishes a COI report: Somalia Actors ([EASO](#))
- EASO publishes a COI report: Afghanistan - Security situation ([EASO](#))
- EASO Asylum Report 2021: COVID-19 exposes strengths and weaknesses of EU asylum systems ([EASO](#))
- EASO publishes a COI report: Syria – Situation of returnees from abroad ([EASO](#))
- EASO publishes a COI report: Nigeria – security situation ([EASO](#))
- But What's Detention After All? Strasbourg, Luxembourg and the Hungarian Transit Zones ([EU law analysis](#))
- The revised Blue Card Directive: the EU's search for more highly skilled non-EU migrants ([EU migration law blog](#))
- Step up rights protection of exploited migrant workers ([FRA](#))
- Landeninformatie: De essentiële basis voor deugdelijke besluitvorming in het asielproces ([Verblijfblog](#))

Belastingen

EHRM – VERWIJZING NAAR GROTE KAMER – L.B. t. Hongarije - persbericht 31.5.21 - arrest 22.1.21 (niveau 2) - [36345/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0112JUD003634516](#)

Publicatie persoonsgegevens op website Hongaarse belastingdienst

Samenvatting onder: [Privacy en persoonsgegevens](#)

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKETT – 3 juni 2021 – zaak C-437/19 – État du Grand-duché de Luxembourg – Luxemburg – [ECLI:EU:C:2021:450](#) – [conclusie](#)

Administratieve samenwerking op het gebied van de belastingen – Verwachte belang - Rechtsbescherming

Richtlijn 2011/16/EU. Artikel 47 EU Handvest. Deze zaak hangt samen met uitspraken van het Hof in de zaken Berlioz Investment Fund en État luxembourgeois.

In die procedures heeft het Hof reeds bepaald dat het „verwachte belang” van de gevraagde inlichtingen voor de belastingheffing in de verzoekende staat een voorwaarde is waaraan het verzoek om inlichtingen moet voldoen. Thans dient de vraag te worden beantwoord of een verzoek ook aan deze voorwaarde voldoet als enkel om inlichtingen wordt gevraagd omtrent een groep van identificeerbare, maar niet bij naam genoemde en geïndividualiseerde belastingplichtigen. Hierbij moet met name worden verduidelijkt hoe concreet en nauwkeurig het verzoek ten aanzien van de belastingplichtige moet zijn geformuleerd om de aangezochte belastingdienst in staat te stellen het „verwachte belang” van de gevraagde inlichtingen voor de belastingprocedure in de andere lidstaat te beoordelen.

Daarenboven moet de rechtsbescherming van de betrokken persoon worden verduidelijkt. Hier rijst onder meer de vraag of op grond van artikel 47 EU Handvest een termijn moet worden gegund voor de toetsing van het bevel tot het verstrekken van inlichtingen door de aangezochte staat, voordat deze een administratieve sanctie vaststelt. Deze vraag is in het bijzonder van belang wanneer de adressaat van het bevel tot het verstrekken van inlichtingen, zoals in casu, pas in de loop van de gerechtelijke procedure kennis heeft gekregen van de in artikel 20, lid 2, van richtlijn 2011/16 vermelde minimuminformatie.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 1, lid 1, en artikel 5, gelezen in samenhang met artikel 20, lid 2, van richtlijn 2011/16/EU dienen aldus te worden uitgelegd dat een verzoek van een autoriteit van een verzoekende lidstaat om uitwisseling van inlichtingen, waarin de belastingplichtigen op wie het verzoek betrekking heeft enkel op basis van hun hoedanigheid van aandeelhouder en economisch rechthebbende van een rechtspersoon worden vermeld zonder

dat die belastingplichtigen vooraf door de verzoekende autoriteit bij naam en individueel zijn geïdentificeerd, in overeenstemming is met de door deze bepaling opgelegde identificatievereisten.

Om aan het criterium van het verwachte belang te voldoen, is evenwel vereist dat de autoriteit van de verzoekende lidstaat in het verzoek om inlichtingen i) de groep belastingplichtigen zo concreet en ruim mogelijk beschrijft, ii) toelicht welke belastingverplichtingen de groep belastingplichtigen in de verzoekende staat heeft en welke feiten ten grondslag liggen aan het verzoek, alsmede iii) uiteenzet waarom reden voor de aanname bestaat dat de groep zich niet aan de wet heeft gehouden.

Artikel 47 EU Handvest vereist dat de in artikel 20, lid 2, van richtlijn 2011/16 bedoelde informatie aan de adressaat van het bevel tot het verstrekken van inlichtingen ofwel reeds samen met dit bevel wordt verstrekt ofwel dat op zijn minst procesrechtelijk voor de adressaat de mogelijkheid bestaat het bevel tot het verstrekken van inlichtingen na ontvangst van deze informatie binnen een redelijke termijn te toetsen en uit te voeren, zonder dat hier kosten of een sanctie aan verbonden zijn. Een aanvullend uitstel van betaling is onder deze voorwaarden niet nodig.

- B** A-G HvJ EU licht voorwaarden toe om aan criterium van het verwachte belang te voldoen. ([VN-vandaag-2021/1311](#)) [C-437/19 ; 03-06-2021]

REGELGEVING EU

Uitvoeringsverordening (EU) 2021/965 van de Commissie van 9 juni 2021 tot wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) 2020/194 wat betreft de uitwisseling van gegevens in het bezit van belastingplichtigen of hun tussenpersonen en de aanwijzing van de autoriteiten die bevoegd zijn voor de coördinatie van administratieve onderzoeken, [PB L 214 van 17.6.2021](#)

CONSULTATIE

Belastingontwijking – bestrijding van het gebruik van brievenbusmaatschappijen en constructies voor belastingdoeleinden, Feedback mogelijk van 4 Juni 2021 - 27 Augustus 2021 ([EC](#))

EHRM factsheet

- B** [Taxation](#)

Belastingen, accijns

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-279/19 – Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs – Engeland en Wales, Verenigd Koninkrijk – [ECLI:EU:C:2021:473](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Vervoer van accijnsgoederen

Richtlijn 2008/118/EG. Nederland en Italië hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Het betreft een geding tussen de belasting- en douanediens van het VK en W.R. betreffende de rechtmatigheid van de heffingsaanslag in de accijns die aan W.R. is opgelegd voor goederen die hij op illegale wijze naar het VK heeft vervoerd. De belangrijkste vraag is of een vrachtwagenchauffeur (W.R.) die op het punt waar accijns wordt geheven fysiek in het bezit bleek te zijn van goederen waarvoor geen accijns was betaald, krachtens de richtlijn *strikt gehouden is tot voldoening van de accijns*.

Hof: Artikel 33, lid 3, van richtlijn 2008/118/EG moet aldus worden uitgelegd dat een persoon die voor rekening van een ander accijnsgoederen vervoert naar een andere lidstaat en die fysiek in het bezit is van deze goederen op het tijdstip waarop de accijns daarover verschuldigd wordt, op grond van die bepaling gehouden is tot voldoening van deze accijns, ook al kan hij geen enkel

recht of belang doen gelden met betrekking tot die goederen en weet hij niet dat het gaat om accijnsgoederen of – indien hij daar wel van op de hoogte is – weet hij niet dat de accijns over die goederen verschuldigd geworden is.

- 📌 Zelfstandig chauffeur heeft 26 paletten bier voorhanden ([VN-Vandaag-2021/1389](#))

Belastingen, btw (Fi - S)

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-931/19 – Titanium – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2021:446 – geen conclusie – arrest

Verhuur onroerend goed – Geen personeel - Vaste inrichting?

Richtlijn 2006/112/EG. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen Titanium Ltd, gevestigd op Jersey, en de Oostenrijkse belastingdienst, met betrekking tot de heffing van btw op inkomsten die zijn verkregen uit de verhuur van een in Oostenrijk gelegen onroerend goed in de belastingjaren 2009 en 2010.

Hof: Een in een lidstaat verhuurd onroerend goed vormt geen vaste inrichting in de zin van artikel 43 van richtlijn 2006/112/EG en de artikelen 44 en 45 van richtlijn 2006/112, wanneer de eigenaar van dat onroerend goed niet over eigen personeel beschikt om de dienst in verband met de verhuur te verrichten.

- 📌 Verhuurd onroerend goed vormt geen v.i. wanneer personeel ontbreekt om verhuurdienst te verrichten. ([VN-vandaag-2021/1308](#))

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-182/20 – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Suceava e.a. – Roemenië – ECLI:EU:C:2021:442 – geen conclusie – arrest

Recht op aftrek – Herziening van de aftrek – Faillissementsprocedure

Richtlijn 2006/112/EG. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen enerzijds B.E., een failliet verklaarde onderneming, en D.T., vennoot en bestuurder van deze onderneming, en anderzijds de Roemeense belastingdienst, handelend in haar hoedanigheid van curator van B.E., en E.P., met betrekking tot het na de faillietverklaring van B.E. door de belastingdiensten genomen besluit tot herziening van bepaalde aftrekken van btw die B.E. had toegepast voordat zij failliet werd verklaard.

Hof: De artikelen 184 tot en met 186 van richtlijn 2006/112/EG verzetten zich tegen een nationale regeling of praktijk volgens welke de inleiding van een faillissementsprocedure ten aanzien van een marktdeelnemer, waarbij diens activa worden vereffend ten gunste van zijn schuldeisers, deze marktdeelnemer automatisch verplicht tot herziening van de btw-aftrek die hij heeft toegepast voor de goederen en diensten die hij voorafgaand aan zijn faillietverklaring heeft verworven, wanneer de inleiding van een dergelijke procedure er niet aan in de weg staat dat de economische activiteit van die marktdeelnemer, in de zin van artikel 9 van die richtlijn, en met name met het oog op de vereffening van de betrokken onderneming, wordt voortgezet.

- 📌 Met BTW-herziening na faillissement handelt Roemenië in strijd met EU-recht. ([VN-vandaag-2021/1310](#))

HvJ – ARREST – 17 juni 2021 – gevoegde zaken C-58/20 en C-59/20 – K en DBKAG – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2021:491 – geen conclusie – arrest

Vrijstellingen – Beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen – Uitbesteding – Door een derde verrichte diensten

Richtlijn 2006/112/EG. Tussen 2008 en 2014 hebben verschillende beheermaatschappijen (die vóór 2011 beleggingsmaatschappijen werden genoemd) bepaalde diensten uitbesteed aan een derde partij, K in dit geval, met het oog op de vaststelling van de waarden die relevant zijn voor de inkomstenbelasting van deelnemers in fondsen, zoals belastingafrekeningen. Bij het verlenen van deze diensten moest K zich baseren op de resultatenrekening op fondsniveau die door de beheermaatschappijen was vastgesteld aan de hand van de door de depotbank opgestelde saldijst en fondsenboekhouding. De zaak gaat over de weigering om hun de in artikel 135, lid 1, onder g), van de btw-richtlijn neergelegde vrijstelling toe te kennen.

Hof: Artikel 135, lid 1, onder g), van richtlijn 2006/112/EG, moet aldus worden uitgelegd dat door derden voor beheermaatschappijen van gemeenschappelijke beleggingsfondsen verrichte diensten zoals fiscale taken die erin bestaan ervoor te zorgen dat de inkomsten die de deelnemers uit het fonds ontvangen overeenkomstig de nationale wet worden belast en de toekenning van een gebruiksrecht op software die uitsluitend wordt gebruikt voor berekeningen die essentieel zijn voor het risicomanagement en de performancemeting, onder de vrijstelling van deze bepaling vallen indien deze diensten intrinsiek verband houden met het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen en uitsluitend worden verricht voor het beheer van dergelijke fondsen, ook wanneer deze diensten niet in hun geheel worden uitbesteed.

- E BTW-vrijstelling beleggingsmaatschappijen ook voor fiscale en software diensten. (VN-Vandaag-2021/1446)

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 3 juni 2021 – zaak C-90/20 – Apcoa Parking Danmark – Denemarken – ECLI:EU:C:2021:449 – conclusie

Parkeerterrein - Controlevergoeding - Vergoeding onder bezwarende titel?

Richtlijn 2006/112/EG. Apcoa is een particuliere onderneming die met eigenaren van privéterreinen parkeerplaatsen op die terreinen exploiteert. Apcoa stelt de voorwaarden vast voor het gebruik van parkeerplaatsen, waaronder een verbod om zonder specifieke vergunning te parkeren, een maximale parkeertijd en eventuele parkeergelden. Daarnaast int Apcoa in geval van schending van de gebruiksvoorwaarden een specifieke controlevergoeding (ongeveer 69 EUR). Apcoa is btw-plichtig voor de vergoedingen die geïnd worden van degenen die volgens de geldende regels parkeren. De vraag is of een controlevergoeding wegens inbreuk op een parkeerregeling voor een privéterrein een tegenprestatie vormt voor een verrichte dienst en er dus sprake is van een aan de btw onderworpen handeling?

A-G: Artikel 2, lid 1, onder c), van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat de vergoeding die een ondernemer ontvangt als tegenprestatie voor het ter beschikking stellen van een parkeerplaats en waarvan het bedrag door hem wordt bepaald op basis van de voorwaarden voor het gebruik van het parkeerterrein, moet worden beschouwd als een vergoeding voor een onder bezwarende titel verrichte dienst en als zodanig aan deze belasting moet worden onderworpen.

- E BTW-heffing volgens A-G HvJ EU voor controlevergoeding bij exploitatie parkeerterrein. (VN-vandaag-2021/1309)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Hongarije – 25 februari 2021 (ECER 9.6.21) - [C-188/21](#) - [Megatherm-Csillaghegy](#)

Btw-aftrek - Intrekking en hernieuwde toekenning belastingnummer – Btw-neutraliteit

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoekster heeft in casu de voorgeschreven termijn voor de indiening van de aangifte (20-11-2014) overschreden, waarna de belastingdienst haar aangifte over de periode waarin het recht op aftrek was ontstaan (oktober 2014) als onjuist heeft aangemerkt, aangezien deze voor een kwartaal en niet voor de betrokken maand was ingediend. De aangiften die verzoekster na de hernieuwde toekenning van haar belastingnummer heeft ingediend, heeft de belastingdienst niet aanvaard omdat zij met toepassing van de btw-wet had vastgesteld dat verzoekster, ondanks de verzoeken en boetes van de belastingdienst, niet had voldaan aan haar verplichting om haar jaarrekening online bekend te maken. Zij heeft verzoeksters belastingnummer en btw-nummer daarom ingetrokken, waardoor verzoeksters recht op aftrek over de betrokken periode was komen te vervallen. Verzoekster heeft in de betrokken periode daadwerkelijk een economische activiteit uitgeoefend en er zijn geen aanwijzingen dat zij haar recht op aftrek op frauduleuze wijze heeft willen uitoefenen.

Vraag is of de nationale regeling - volgens welke de belastingplichtige het recht op btw-aftrek verliest wanneer de belasting- en douaneautoriteit het belastingnummer intrekt - verenigbaar is met btw-neutraliteit en de btw-richtlijn.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Slovenië – 17 maart 2021 (ECER 4.6.21) - [C-235/21](#) - [RAIFFEISEN LEASING](#)

Btw-aftrek – Is een schriftelijke overeenkomst aan te merken als factuur?

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoekster (Raiffeisen leasing) heeft met de vennootschap RED een financiële-leaseovereenkomst en een overeenkomst voor de verkoop van onroerend goed gesloten (sale-and-lease back-transactie). RED was eigenaar van een perceel grond waarop een oud pand met woonbestemming stond. Zij wilde daarop een nieuw pand bouwen. De partijen zijn overeengekomen dat verzoekster het pand van RED zou kopen, en dat RED vervolgens de leasetermijnen zou betalen tot aan een bedrag gelijk aan de waarde van de bestaande grond en de nieuwe panden. In deze overeenkomst was tevens de btw vermeld. Verzoekster heeft aan RED geen (specifieke) factuur op basis van de overeenkomst uitgereikt en heeft geen btw aangegeven of betaald. Verzoekster heeft het onroerend goed vervolgens doorverkocht voor een prijs inclusief btw. Bij een belastingcontrole werd vastgesteld dat verzoekster (1) de btw op grond van de overeenkomst had moeten aangeven en (2) geen gebruik had mogen maken van haar recht op aftrek op grond van de koopovereenkomst.

Kan een schriftelijke overeenkomst als een factuur in de zin van artikel 203 van de btw-richtlijn worden aangemerkt, en wat zijn de voorwaarden daarvoor?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Litouwen – 28 april 2021 (ECER 17.6.21) – [C-293/21](#) - [Vittamed technologijos](#)

Aftrek voorbelasting - Faillissement

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoekster is een vennootschap die zich bezighield met technisch wetenschappelijk onderzoek en de praktische toepassing daarvan. Sinds maart 2012 heeft de vennootschap geen leveringen van goederen en/of diensten meer verricht waarover btw verschuldigd was. In 2012 en 2013 heeft ze echter onder meer goederen en diensten verworven waarover ze op basis van de aan haar uitgereikte facturen 87 987 EUR aan voorbelasting heeft berekend en afgetrokken. Die facturen hadden betrekking op leveringen in verband met de verwezenlijking van een internationaal project dat werd gefinancierd door de EU. Het project is afgerond op 31-12-2013 en verzoekster heeft de rechten voor drie licenties en twee prototypes verkregen. Na de afronding van het project heeft verzoekster in 2014 en 2015 telkens verliezen gerealiseerd. Gezien het verlies en het uitblijven van bestellingen is besloten de activiteiten van

de vennootschap te beëindigen. In augustus 2015 werd besloten om de vennootschap te liquideren.

De vragen betreffen de verplichting om de toegepaste aftrek van voorbelasting over verworven goederen en diensten te herzien wanneer de vennootschap failliet is gegaan en deze is verwijderd uit het btw-register, met het gevolg dat die goederen niet zijn gebruikt voor de activiteit met het oog waarop het recht van aftrek is uitgeoefend.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Luxemburg – 9 december 2021 (ECER 17.4.21) - [C-294/21 - État du Grand-duché de Luxembourg*](#)

Btw-heffing personenvervoersdiensten - Omzetbelasting

Zesde Richtlijn 77/388/EEG. De vraag betreft de btw-heffing van personenvervoersdiensten die worden verricht door een in Luxemburg gevestigde dienstverrichter binnen een condominium tussen Luxemburg en Duitsland.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 20 mei 2021 (ECER 30.6.21) - [C-330/21 - The Escape Center*](#)

Btw tarief voor fitnesscentra

Richtlijn 2006/112/EG. Eiseres is geregistreerd als btw-belastingplichtige voor de activiteit van "fitnesscentra". Zij verleent toegang tot lokalen waar men op toestellen de conditie verbetert en spieren ontwikkelt. Het gebruik van de fitnessstoestellen gebeurt ofwel individueel ofwel in groep, al dan niet met (een beperkte) begeleiding. Eiseres heeft eerst steeds 21% btw aangegeven, maar na het arrest van het Hof van beroep te Antwerpen van 17 september 2013 was eiseres van mening dat op haar totale activiteit het verlaagd btw-tarief van 6% in plaats van het normaal btw-tarief van 21% toepasselijk is. Het verschil van 15% aan btw, zijnde 48.622,64 euro, werd voor de periode 2015 t/m het eerste kwartaal 2018 door eiseres teruggevraagd. De fiscale administratie ging daar niet mee akkoord en stuurde een correctieopgave.

De rechtbank is van oordeel dat (reeds) in eerste aanleg een prejudiciële vraag aan het Hof noodzakelijk is omdat de fiscale administratie de fitnesscentra in de praktijk ongelijk behandelt (bepaalde controleurs zouden het 6%-tarief aanvaarden, anderen zijn akkoord met een gemiddeld btw-tarief, en weer andere controleurs stellen dat het 21%- tarief dient toegepast te worden op alle activiteiten van het fitnesscentrum). Daarnaast is de Nederlandse fiscale administratie kennelijk dezelfde mening toegedaan als eiseres en houdt er dus een andere interpretatie op na dan haar Belgische evenknie. In Nederland valt het "geven van gelegenheid om te sporten" onder het 9%-tarief. Daaronder vallen volgens haar ook "diensten, zoals het geven van lessen, instructies of begeleiding". Er is dus geen eenvormige richtlijnconforme interpretatie desbetreffend.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Roemenië - 25 maart 2021 (ECER 21.6.21) - [C-267/21 - Uniga Asigurări*](#)

Verzekeringen

Richtlijn 2006/112/EG. Richtlijn 2000/26/EG. Uniga biedt haar cliënten verplichte WA-verzekeringen voor motorrijtuigen met groene kaartdekking aan, geldend voor ongevallen buiten Roemenië in de landen die deel uitmaken van het groene kaart-systeem. Uniga kent ook schadevergoeding toe voor de eventuele kosten die de verzekerde/benadeelde in civiele procedures maakt. Uniga heeft aan de corresponderende vennootschappen behandelingsvergoedingen betaald voor de diensten ter afhandeling van de schade-eisen die zij ten behoeve van de cliënten van Uniga hadden verricht. Uniga biedt haar cliënten ook ziektekostenverzekeringen voor reizen in het buitenland aan. Kunnen diensten ter zake van de behandeling en afwikkeling van schadegevallen die corresponderende vennootschappen in

naam en voor rekening van een verzekeringsmaatschappij verrichten volgens artikel 59 van richtlijn 2006/112/EG worden ingedeeld in de categorie van diensten verricht door raadgevende personen, ingenieurs, adviesbureaus, advocaten, accountants en andere soortgelijke diensten, alsmede informatieverwerking en informatieverzorging?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 2 juni 2021 (ECER 8.4.2021) – zaak C-247/21 – Luxury Trust Automobi

Driehoekstransacties – Btw – Facturen - Vermelding

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoekster is een in Oostenrijk gevestigde vennootschap die zich bezig houdt met grensoverschrijdende bemiddeling en verkoop van luxevoertuigen. In 2014 heeft verzoekster bij een leverancier in het Verenigd Koninkrijk voertuigen gekocht en deze doorverkocht aan een in Tsjechië gevestigde vennootschap. De drie betrokken ondernemers hebben daarbij telkens het btw-identificatienummer van hun staat van vestiging aangegeven. De facturen bevatten de vermelding „van belasting vrijgestelde intracommunautaire driehoekstransactie”. De Tsjechische onderneming was voor de Tsjechische belastingdienst niet bereikbaar en heeft in Tsjechië over de driehoekstransacties geen btw aangegeven en afgedragen. De belastingdienst heeft verzoekster aangeslagen voor de btw over het jaar 2014. De belastingdienst gaf aan dat de drie facturen die verzoekster aan de Tsjechische vennootschap had uitgereikt geen melding maakten van de verlegging van de verschuldigde btw, waardoor er sprake was van een “mislukte driehoekstransactie”, die achteraf niet meer kon worden hersteld.

De verwijzende rechter vraagt onder meer of uit artikel 42, onder a), van richtlijn 2006/112/EG gelezen in samenhang met artikel 197, lid 1, onder c), van deze richtlijn, volgt dat degene voor wie de levering bestemd is ook als de tot voldoening van de belasting gehouden persoon moet worden aangewezen wanneer op de factuur, waarop geen btw-bedrag wordt vermeld, wordt vermeld: „Vrijgestelde intracommunautaire driehoekstransactie”?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 4 juni 2021 (ECER 27.10.2020) – zaak C-250/21 – Fundusz Inwestycyjny Zamkniety reprezentowany Przez O

Btw-vrijstelling - Subparticipatieovereenkomst - Kredietverlening

Richtlijn 2006/112/EG. Verzoeker heeft bij de minister van Financiën een verzoek om een individuele interpretatie van de bepalingen van de belastingwetgeving inzake het btw-tarief ingediend. In zijn individuele interpretatie van 30 december 2015 heeft de minister geoordeeld dat het door verzoeker ingenomen standpunt onjuist is. Daartegen heeft verzoeker beroep ingesteld bij de bestuursrechter.

De verwijzende rechter vraagt of de vrijstelling waarin artikel 135, lid 1, onder b), van richtlijn 2006/112/EG voorziet voor de verlening van kredieten, de bemiddeling inzake kredieten of het beheer van kredieten van toepassing is op de in het hoofdgeding beschreven subparticipatieovereenkomst?

Belastingen, douane en tariefindeling

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-822/19 – Flavourstream – Roemenië – ECLI:EU:C:2021:444 – geen conclusie – arrest

Tariefindeling waterige oplossing gebruikt als aroma voor levensmiddelen

Besluit 87/369/EEG. Verordening nr. 2658/87. Verordening (EG) nr. 254/2000.

Hof: De gecombineerde nomenclatuur die is opgenomen in bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87, moet aldus worden uitgelegd dat een waterige oplossing die wordt verkregen door thermische ontbinding van dextrose en die onder meer bestaat uit aldehyden en in water oplosbare ketonen, niet onder postonderverdeling 1702 90 95 van deze nomenclatuur valt, die

met name betrekking heeft op invertsuiker en andere suiker en suikerstropen die in droge toestand 50 gewichtspereenten fructose bevatten en die niet zijn ingedeeld onder andere postonderverdelingen van post 1702 van de genoemde nomenclatuur, en evenmin onder postonderverdeling 2912 49 00 ervan, die betrekking heeft op „andere” aldehydealcoholen, aldehyde-ethers, aldehydefenolen en aldehyden met andere zuurstofhoudende groepen, maar wel onder postonderverdeling 3824 90 92 van die nomenclatuur, die betrekking heeft op „chemische producten of preparaten, voornamelijk samengesteld uit organische verbindingen, elders genoemd noch elders onder begrepen” „in vloeibare vorm bij 20°C”, mits de eventuele voedingsvoorwaarde van deze oplossing bijkomstig is ten opzichte van de functie ervan als chemisch product en levensmiddelenadditief.

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-39/20 – Jumbocarry Trading – Nederland – Hoge Raad – ECLI:EU:C:2021:435 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Verjaring van de douaneschuld - Opschorting mededelingstermijn

Verordening (EU) nr. 952/2013. Artikelen 22, 29, 103 en 124 DWU. Volgens artikel 288 DWU is een aantal artikelen van dat wetboek van toepassing met ingang van 30 oktober 2013, terwijl andere dat pas zijn met ingang van 1 mei 2016. Tot die laatste categorie behoren de artikelen 103 en 124 van het DWU, die respectievelijk zien op de opschorting van de termijn voor het doen van mededeling van een douaneschuld en het tenietgaan van de douaneschuld.

De Hoge Raad heeft het Hof verzocht om uitlegging van artikel 103, lid 3, aanhef en onder b), en artikel 124, lid 1, aanhef en onder a), van het DWU. De vraag is of een bepaling van het DWU tot gevolg kan hebben dat de op een bepaald moment lopende verjaringstermijn van een douaneschuld werd opgeschort, waardoor de uiterste datum waarop de douaneautoriteiten mededeling van de schuld konden doen (en de schuld konden invorderen) zou zijn verschoven tot na de datum waarop de schuld ingevolge het CDW verjaarde.

Hof: Artikel 103, lid 3, onder b), en artikel 124, lid 1, onder a), van verordening (EU) nr. 952/2013, moeten, gelezen in het licht van de beginselen van rechtszekerheid en bescherming van het gewettigd vertrouwen, aldus worden uitgelegd dat zij van toepassing zijn op een douaneschuld die vóór 1 mei 2016 is ontstaan en op die datum nog niet is verjaard.

E Nieuwe bepalingen uit DWU zijn ook vóór 1 mei 2016 toepasselijk. ([VN-Vandaag-2021/1306](#))

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-76/20 – BalevBio – Bulgarije – ECLI:EU:C:2021:441 – geen conclusie – [arrest](#)

Tariefindeling bamboebekers

Hof: De gecombineerde nomenclatuur, die is opgenomen in bijlage I bij verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad van 23 juli 1987 met betrekking tot de tarief- en statistiek nomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, moet aldus worden uitgelegd dat goederen die worden omschreven als „bamboebekers” en die voor 72,33 % uit plantaardige vezels en voor 25,2 % uit melaminehars bestaan, onder voorbehoud van het door de verwijzende rechter te verrichten onderzoek van alle feitelijke elementen waarover hij beschikt, moeten worden ingedeeld onder post 3924 van die nomenclatuur, en met name onder onderverdeling 3924 10 00 ervan.

REGELGEVING NL

Wet van 16 juni 2021 tot wijziging van de Erfgoedwet en de Wet op de economische delicten in verband met EU-verordening (EU) 2019/880 inzake het binnenbrengen van cultuurgoederen, [Staatsblad 2021, 319](#)

Belastingen, vennootschapsbelasting

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 6 mei 2021 – zaak C-545/19 – Allianzgi-Fonds Aevn – Portugal – ECLI:EU:C:2021:372 – [conclusie](#)

Bronbelasting dividenden – Vrij verkeer van kapitaal

Artikelen 63 en 65 VWEU. Is een lidstaat op grond van het beginsel van vrij kapitaalverkeer verplicht om ingezeten en niet-ingezeten instellingen voor collectieve belegging (hierna: „icb's”) te belasten op basis van dezelfde belastingregeling?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 63 VWEU verzet zich niet tegen nationale bepalingen volgens welke bronbelasting wordt geheven over dividenden die door een ingezeten vennootschap worden uitgekeerd aan een niet-ingezeten instelling voor collectieve belegging die in haar staat van vestiging niet onderworpen is aan vennootschapsbelasting. Artikel 63 VWEU verzet zich evenmin tegen nationale bepalingen volgens welke dividenden die door een ingezeten vennootschap worden uitgekeerd aan een ingezeten instelling voor collectieve belegging niet worden belast in de vennootschapsbelasting maar middels een andere heffingstechniek, die ervoor moet zorgen dat over die dividenden pas bij uitkering aan de belegger een overeenkomstige inkomstenbelasting wordt geheven, terwijl, in afwachting van dat moment, de ingezeten instelling voor collectieve belegging wordt onderworpen aan een driemaandelijke belasting over haar totale nettoactiva.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 29 april 2021 (ECER 16.6.21) - [C-295/21 - Allianz Benelux](#)

Moederdochter richtlijn - Fusie

Richtlijn 90/435/EEG. Richtlijnen 78/855/EEG (Derde richtlijn). Richtlijn 82/891/EEG (Zesde richtlijn). Vraag is kortgezegd of de in artikel 4, lid 1 eerste streepje, van de moederdochterrichtlijn neergelegde verplichting om af te zien van belastingheffing over de door een dochteronderneming aan de moedermaatschappij uitgekeerde winst, meebrengt dat moet worden afgezien van indirecte belastingheffing over deze winst in geval van een fusie. Hoewel het Hof in de zaak Cobelfret heeft geoordeeld dat artikel 4, lid 1 van de moeder-dochterrichtlijn onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig is om voor de nationale rechterlijke instanties te kunnen worden ingeroepen, heeft het zich niet uitgesproken over een vermeende verplichting om dividenden vrij te stellen, zoals in dat artikel is bepaald, in geval van een fiscaal neutrale fusie.

Beroepskwalificaties

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Finland – 14 april 2021 (ECER 18.6.21) – [C-270/21 - A](#)

Beroepskwalificaties kleuterleider - Begrip “gereguleerd beroep”

Richtlijn 2005/36/EG. A. heeft bij het Finse bureau voor onderwijswezen een aanvraag ingediend voor erkenning van de beroepskwalificatie als kleuterleider. Bij zijn aanvraag heeft A de Estse diploma's van de opleidingen die hij had behaald gevoegd. De aanvraag is afgewezen. Het beroep van kleuterleider moet in Finland worden beschouwd als een gereguleerd beroep in de zin van artikel 3, lid 1, onder a) van de richtlijn beroepskwalificaties, aangezien de wet als voorwaarde voor de bekwaamheid voor het beroep voorschrijft dat een specifieke, duidelijk omschreven opleiding met het oog op de beroepskwalificatie met succes moet zijn afgerond. In casu is het onduidelijk of het beroep van kleuterleider in Estland zodanig geregeld is dat het moet worden aangemerkt als een gereguleerd beroep in de zin van artikel 3, lid 1, onder a) van de richtlijn beroepskwalificaties. Het is de verwijzende rechter niet bekend of het Hof het begrip „gereguleerd beroep” heeft uitgelegd in een situatie als die in het onderhavige geding, waarin de toepasselijke regeling de werkgever een zekere marge lijkt te laten om te beoordelen of een persoon, afgezien van het vereiste van een diploma, voldoet aan de in een verordening geregelde

bekwaamheidseisen, en waarin de aard van het bewijs voor de bekwaamheidseis van pedagogische vaardigheden niet uitputtend is geregeld op het niveau van de wet, een verordening of bestuursrechtelijke bepalingen.

Brexit

HvJ – BESCHIKKING – 16 juni 2021 – zaak C-685/20 P – Sharpston/Raad en Conférence des Représentants des Gouvernements des États membres – ECLI:EU:C:2021:485 – persbericht – [beschikking](#)

HvJ – BESCHIKKING – 16 juni 2021 – zaak C-684/20 P – Sharpston/Raad en Conférence des Représentants des Gouvernements des États membres – ECLI:EU:C:2021:486 – persbericht – [beschikking](#)

Brexit – Gevolgen voor mandaat A-G Sharpston

Artikel 19 VEU. Artikel 252 VWEU. Artikel 181 Reglement van procesvoering. Besluit (EU) 2020/1251. Besluit (EU) 2020/135. Besluit 2013/336/EU. Het Hof wijst het hoger beroep af dat A-G Sharpston had ingediend tegen de besluiten die waren genomen door regeringsvertegenwoordigers inzake de voortijdige beëindiging van het mandaat van A-G Sharpston als gevolg van het feit dat het VK uit de EU is getreden. Het Gerecht heeft terecht geoordeeld dat dergelijke besluiten niet onderworpen zijn aan rechterlijke toetsing door het HvJ.

- Unpersuasive but Wise ([Verfassungsblog](#))
- Predictable and Unsatisfying ([verfassungsblog](#))
- CJEU's Independence and Lawful Composition in Question (Part V) ([Verfassungsblog](#))

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Greenaway & Rocks v Covea Insurance. On applying the EU's multilingual laws post Brexit. ([GAVL](#))

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Den Haag – 25 juni 2021 - [ECLI:NL:RBDHA:2021:6375](#)

Verlies Nederlandse nationaliteit – Beoordeling evenredigheid - Unieburgerschap - Brexit

Artikel 50 VEU. Minister van Buitenlandse Zaken moet in een paspoortzaak de evenredigheid van het automatisch verlies van de Nederlandse nationaliteit ook beoordelen als de betrokkene op dat moment nog de Britse nationaliteit had.

Deze zaak gaat over A. Zij wil een Nederlands paspoort. De minister van Buitenlandse Zaken (minister) heeft dit afgewezen. In december 2017 heeft A. namelijk automatisch de Nederlandse nationaliteit verloren. Dit volgt uit de Rijkswet op het Nederlanderschap. Volgens de minister hoeft hij niet te beoordelen of dit verlies in overeenstemming is met het Europeesrechtelijke evenredigheidsbeginsel. A. had in december 2017 namelijk de Britse nationaliteit en dus de nationaliteit van een andere EU-lidstaat. Zij verloor toen dus niet het Unieburgerschap. Dit was toen ook niet voorzienbaar omdat de Brexitonderhandelingen nog volop in gang waren. De minister vindt hiervoor steun in het arrest Tjebbes (HvJ-arrest van 12 maart 2019, C-221/17), zoals de hoogste Nederlandse bestuursrechter dat heeft uitgelegd (uitspraak van 12 februari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:423](#)).

Volgens de rechtbank is het niet nodig een prejudiciële vraag te stellen over de gevolgen van Brexit voor het Unieburgerschap. De rechtbank twijfelt er namelijk niet over dat Britten per 1 januari 2021 geen Unieburgers meer zijn. Zij beantwoordt de voorvraag dus bevestigend.

Daarnaast oordeelt de rechtbank dat de minister ten onrechte alleen kijkt naar het verliesmoment van de Nederlandse nationaliteit voor de vraag of hij de evenredigheid van dat verlies moet beoordelen. Die vraag gaat namelijk over de toepasselijkheid van EU-recht. En hiervoor moet de

minister in een paspoortzaak ook kijken naar de feiten die bij de besluitvorming in zo'n zaak bekend zijn. Alleen dan kan hij namelijk de volle werking van het EU-recht garanderen.

In de zaak van A. lag het Brexitvoornemen er al toen zij in december 2017 de Nederlandse nationaliteit verloor. Verder was de Brexit bij de besluitvorming in deze paspoortzaak al een feit. De minister wist dit. Hoewel A. in december 2017 het Unieburgerschap nog niet had verloren, wist de minister bij die besluitvorming dat zij dit burgerschap op 1 januari 2021 zou verliezen. Dit alles maakt dat op de situatie van A. het EU-recht van toepassing is. De minister had dus de evenredigheid van het verlies van de Nederlandse nationaliteit moeten beoordelen.

De rechtbank verklaart het beroep gegrond en vernietigt het besluit op bezwaar. De minister moet in een nieuw besluit op bezwaar alsnog de evenredigheid van het verlies van de Nederlandse nationaliteit beoordelen.

Zie ook: [ECLI:NL:RBDHA:2021:6281](#)

OVERIG

- S. Huijts, Order! - Gevolgen van Brexit voor de mededingingspraktijk in: [M&M 2021/2.4](#)
- Is the Northern Ireland Protocol unlawful? Analysis of the High Court judgment ([EU law analysis](#))
- Juridische nederlaag voor tegenstanders brexitprotocol ([Europa-nu](#))
- Brexit and the free movement of goods: a bitter goodbye to Cassis? ([European law blog](#))
- The Northern Ireland Protocol "Sausage Wars" ([Verfassungsblog](#))

WIKI

[Wiki Brexit](#)

Broeikasgasemissierechten

HvJ – CONCLUSIE A-G SAUGMANDSGAARD ØE – 3 juni 2021 – zaak C-938/19 – Energieversorgungscenter Dresden-Wilschdorf – Duitsland – ECLI:EU:C:2021:455 – conclusie

Begrip ‚installatie’ – Hulpinrichtingen die geen broeikasgassen uitstoten

Richtlijn 2003/87/EG. Besluit 2011/278/EU. Het betreft een geding tussen EDW en het Duitse federaal agentschap voor het milieu over de weigering om een deel van de rechten voor de derde handelsperiode (2013 tot en met 2020) die door EDW waren aangevraagd voor een hoogrenderende warmte-krachtkoppelininstallatie kosteloos toe te wijzen. De partijen in het geding voor de verwijzende rechter zijn het oneens over de afbakening van de installatie van EDW, en met name over de vraag of die installatie ook hulpinrichtingen (en meer specifiek absorptiekoelmachines omvat die geen broeikasgassen uitstoten, alsook over de gevolgen daarvan voor de kosteloze toewijzing van emissierechten.

Deze zaak biedt het Hof met name de gelegenheid om de werkingssfeer van richtlijn 2003/87, zoals vastgesteld in artikel 2, lid 1, van die richtlijn, te verduidelijken en om nadere uitlegging te geven aan het begrip „installatie” in artikel 3, onder e), van de richtlijn, meer in het bijzonder wat betreft het criterium van de „gevolgen voor de emissies en de verontreiniging”.

A-G: Artikel 2, lid 1, van richtlijn 2003/87/EG verzet zich niet tegen een nationale bepaling op grond waarvan een installatie op dezelfde manier wordt afgebakend voor elk van de vergunningen die aan een exploitant wordt verleend voor broeikasgasemissies en voor verontreiniging. Uit deze bepaling, gelezen in samenhang met artikel 3, onder b) en e), van de richtlijn, vloeit evenwel voort dat hulpinrichtingen slechts in aanmerking mogen worden genomen voor de voorlopige kosteloze toewijzing van emissierechten indien de activiteiten van de hulpinrichting, die rechtstreeks moeten samenhangen met de activiteiten van de hoofdininstallatie en er technisch mee in verband moeten staan, gevolgen kunnen hebben voor de emissie van broeikasgassen.

Het in het Data Collection Template van de Europese Commissie bedoelde gecorrigeerde aandeel („corrected eligibility ratio”) moet worden toegepast op de som van de meetbare warmte die wordt verbruikt in de installatie die in aanmerking komt voor kosteloze toewijzing en de meetbare warmte die wordt geëxporteerd door die installatie naar installaties of entiteiten die niet onder de regeling voor de handel in emissierechten vallen. Zelfs indien er binnen de installatie verschillende warmtestromen kunnen worden geïdentificeerd, is het niet mogelijk om dit aandeel op slechts één van deze stromen toe te passen.

Artikel 6, lid 1, derde alinea, van besluit 2011/278/EU moet aldus worden uitgelegd dat een installatie die niet tot een bedrijfstak behoort die wordt geacht te zijn blootgesteld aan een aanzienlijk CO₂-weglekrisico, geen CO₂-weglekstatus kan krijgen voor de hoeveelheid warmte die zij produceert met het oog op de export van koud water naar een installatie die niet in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten is opgenomen maar wel tot een dergelijke bedrijfstak behoort.

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 3 juni 2021 – zaak C-126/20 – ExxonMobil Production Deutschland – Duitsland – ECLI:EU:C:2021:457 – [conclusie](#)

Clausproces – Emissie van CO₂ in aardgas – Draagwijdte van het begrip “procesemissies-subinstallatie”

Besluit 2011/278/EU. Richtlijn 2003/87/EG. Deze zaak gaat over een procesemissies-subinstallatie” overeenkomstig artikel 3, onder h), v), van besluit 2011/278/EU. Dit is een van de categorieën waarvoor aan een installatie kosteloos emissierechten kunnen worden toegewezen overeenkomstig richtlijn 2003/87/EG, waarbij een regeling is vastgesteld voor de handel in broeikasgasemissierechten voor ondernemingen die binnen de Europese Unie actief zijn.

Het gaat o.a. om de vraag of voor de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂) die van nature vrijkomt bij een industrieel proces dat bekend staat als het „clausproces” kosteloos emissierechten moeten worden toegewezen. Er is een aanzienlijk economisch belang mee gemoeid. Dit wordt geïllustreerd door het feit dat de aanspraak van ExxonMobil neerkomt op ongeveer 3,5 miljoen emissierechten, met een marktwaarde van ongeveer 78,5 miljoen EUR voor de periode 2013-2019.

A-G geeft het Hof in overweging: Het CO₂ dat bij de verwerking van aardgas (in de vorm van zuur gas) in het „clausproces” in de atmosfeer vrijkomt doordat het aan aardgas inherente CO₂ van het gasmengsel wordt afgescheiden, maar dat zelf niet wordt gebruikt bij de chemische ontzwavelingsreactie, is niet het gevolg van het in artikel 3, onder h), v), van besluit 2011/278/EU, omdat het zure gas, dat een koolstofhoudende grondstof is, niet wordt „gebruikt” in de zin van die bepaling.

De kosteloze toewijzing van emissierechten moet plaatsvinden op basis van de warmtebenchmark wanneer emissies die onder de regeling voor de handel in emissierechten vallen zowel voldoen aan de voorwaarden voor het bestaan van een warmtebenchmark-subinstallatie als aan die voor het bestaan van een procesemissies-subinstallatie. Dit komt doordat toewijzingen op grond van een warmtebenchmark-subinstallatie voorrang hebben op toewijzingen op grond van een procesemissies-subinstallatie.

Aanspraken op een verdere kosteloze toewijzing van emissierechten voor de derde handelsperiode kunnen na afloop van de derde handelsperiode worden gehonoreerd met emissierechten van de derde handelsperiode, wanneer het bestaan van het recht op emissierechten pas na afloop van de derde handelsperiode door een rechter wordt vastgesteld. Emissierechten voor de derde handelsperiode komen na het verstrijken van de derde handelsperiode niet te vervallen.

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 24 juni 2021 – zaak C-271/20 – Aurubis – Duitsland – ECLI:EU:C:2021:519 – [conclusie](#)

Overgangsregeling - Begrip ‚brandstofbenchmark-subinstallatie’ – Flash smelting – Autotherme reactie

Besluit 2011/278/EU. De „brandstofbenchmark-subinstallatie” is een van de categorieën van industriële installaties waaraan kosteloos emissierechten kunnen worden toegewezen overeenkomstig richtlijn 2003/87. Bij deze richtlijn wordt een regeling vastgesteld voor de handel in broeikasgasemissierechten voor ondernemingen die binnen de Europese Unie actief zijn.

Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen Aurubis en de Bondsrepubliek Duitsland betreffende de hoeveelheid emissierechten die Aurubis kosteloos zijn toegewezen voor haar activiteiten op het gebied van de productie van primair koper.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 3, onder d), van besluit 2011/278/EU moet aldus worden uitgelegd dat is voldaan aan de voorwaarden voor een kosteloze toewijzing van emissierechten op basis van een ‚brandstofbenchmark-subinstallatie’, wanneer in een installatie voor de productie van non-ferrometalen als bedoeld in bijlage I bij richtlijn 2003/87/EG, zwavelhoudend koperconcentraat in een flash-oven wordt gebruikt ter vervaardiging van primair koper en de voor het smelten van het kopererts in het concentraat benodigde niet-meetbare warmte in wezen door de oxidatie van de zwavel in het concentraat wordt geproduceerd, waardoor het koperconcentraat zowel als grondstof alsook als brandbaar materiaal voor de warmteproductie wordt gebruikt.

Aanspraken op een verdere kosteloze toewijzing van emissierechten voor de derde handelsperiode kunnen na afloop van de derde handelsperiode worden gehonoreerd met emissierechten van de vierde handelsperiode, wanneer het bestaan van het recht op emissierechten pas na afloop van de derde handelsperiode door een rechter wordt vastgesteld. Emissierechten voor de derde handelsperiode komen na het verstrijken van de derde handelsperiode niet te vervallen.

Civiel

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 6 mei 2021 (ECER 18.6.21) - [C-291/21 - Starkinvest](#)

Begrip "rechterlijke beslissing" - Conservatoir beslag

Verordening nr. 655/2014. Verordening nr. 1215/2012. Verordening nr. 1393/2007. De vennootschappen Soft Paris Eurl en Soft Paris Parties Ltd zijn – op straffe van een dwangsom van €2.500,- per inbreuk – ertoe veroordeeld het gebruik van het woord- en beeldmerk Soft Paris te staken. Het betreffende arrest is betekend, echter zijn de neergelegde stukken volgens Starkinvest niet volledig of leesbaar wat het bewijs van de betekening aan de in Dublin gevestigde vennootschap Soft Paris Parties Ltd betreft, aangezien er geen ontvangstbewijs is van een van de vormen van betekening die zijn vastgesteld in verordening 1393/2007.

Krachtens artikel 7, lid 2 van verordening 655/2014 dient een schuldeiser, indien hij in een lidstaat nog geen rechterlijke beslissing, gerechtelijke schikking of authentieke akte heeft verkregen op grond waarvan de schuldenaar de vordering moet voldoen, tevens voldoende bewijsmateriaal te verstrekken om het gerecht ervan te overtuigen dat zijn vordering tegen de schuldenaar waarschijnlijk gegrond zal worden verklaard.

Het onderzoek dat de rechter in de onderhavige zaak dient te verrichten hangt af van de vraag of Starkinvest zich kan beroepen op een titel „op grond waarvan de schuldenaar de vordering moet voldoen” in de zin van artikel 7, lid 2 van verordening nr. 655/2014.

De vragen hebben betrekking op het begrip "rechterlijke beslissing" in de zin van artikel 4 van de verordening. Valt een veroordeling tot betaling van een dwangsom bij niet-naleving van een bevel tot staking daaronder?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Finland – 14 juni 2021 (ECER 22.4.2021) – zaak C-264/21 – Koninklijke Philips

Begrip producent – Vennootschap – Dochterondernemingen – Aansprakelijkheid - Productie

Samenvatting onder: Verzekeringen

Consumenten (C)

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-609/19 – BNP Paribas Personal Finance – Frankrijk – ECLI:EU:C:2021:469 – persbericht – geen conclusie – arrest

Onerlijk beding – Hypothecaire lening in vreemde valuta

Richtlijn 93/13/EEG. De zaak gaat over het beweerdelijk oneerlijke karakter van de bedingen in de tussen deze twee partijen in het hoofdgeding gesloten hypothecaire leenovereenkomst in vreemde valuta, die met name bepalen dat de vaste termijnbetalingen met voorrang worden aangewend voor de betaling van de rente en dat, ter betaling van het schuldsaldo van de rekening, de looptijd van de overeenkomst wordt verlengd en het bedrag van de maandelijkse aflossing wordt verhoogd.

Hof: Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG moet aldus worden uitgelegd dat de bedingen van de leenovereenkomst die bepalen dat de vaste termijnbetalingen met voorrang worden aangewend voor de betaling van de rente en dat, ter betaling van het schuldsaldo van de rekening, de looptijd van deze overeenkomst wordt verlengd en het bedrag van de maandelijkse aflossing wordt verhoogd, onder deze bepaling vallen wanneer deze bedingen een wezenlijk kenmerk van die overeenkomst vastleggen.

Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat in geval van een in vreemde valuta luidende leenovereenkomst is voldaan aan het vereiste van transparantie van de bedingen in die overeenkomst – waarin is bepaald dat de vaste termijnbetalingen met voorrang worden aangewend voor de betaling van de rente en dat, ter betaling van het schuldsaldo van de rekening, de looptijd van deze overeenkomst wordt verlengd en het bedrag van de maandelijkse aflossing wordt verhoogd – wanneer de verkoper de consument toereikende en juiste gegevens heeft verstrekt die een normaal geïnformeerde en redelijk omzichtige en oplettende gemiddelde consument in staat stelt te begrijpen hoe het financiële mechanisme in kwestie concreet werkt en aldus het risico van – mogelijk aanzienlijke – negatieve economische gevolgen van die bedingen voor zijn financiële verplichtingen tijdens de hele looptijd van die overeenkomst in te schatten.

Artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat de bedingen van een leenovereenkomst waarin is bepaald dat de vaste termijnbetalingen met voorrang worden aangewend voor de betaling van de rente en dat ter betaling van het schuldsaldo van de rekening – dat aanzienlijk kan stijgen als gevolg van schommelingen in de wisselkoers tussen de rekenmunt en de betaalmunt – de looptijd van deze overeenkomst wordt verlengd en het bedrag van de maandelijkse aflossing wordt verhoogd, het evenwicht tussen de uit die overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen aanzienlijk verstoren ten nadele van de consument, wanneer de verkoper met inachtneming van het vereiste van transparantie jegens de consument niet redelijkerwijs ervan uit kon gaan dat de consument een – uit dergelijke bedingen voortvloeiend – onevenredig groot wisselkoersrisico zou aanvaarden indien daarover afzonderlijk was onderhandeld.

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-776/19 t/m C-782/19 – BNP Paribas Personal Finance – Frankrijk – ECLI:EU:C:2021:470 – persbericht – geen conclusie – arrest

Onerlijke bedingen – Hypothecaire lening in vreemde valuta – Verjaring

Richtlijn 93/13/EEG. De zaken gaan over het vermeend oneerlijke karakter van bedingen in hypothecaire leenovereenkomsten die zijn opgesteld in vreemde valuta en waarin in het bijzonder

is bepaald dat de Zwitserse frank de rekenmunt en de euro de betaalmunt is, waardoor het wisselkoersrisico bij de kredietnemer komt te liggen.

Hof: Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG, gelezen in het licht van het doeltreffendheidsbeginsel, verzetten zich tegen een nationale regeling op grond waarvan er voor een vordering van een consument:

– tot vaststelling van het oneerlijke karakter van een beding in een tussen een verkoper en die consument gesloten overeenkomst een verjaringstermijn geldt;

– tot terugbetaling van bedragen die onverschuldigd zijn betaald op grond van dergelijke oneerlijke bedingen, een verjaringstermijn van vijf jaar geldt die begint te lopen vanaf de dag waarop de offerte voor de lening is aanvaard, zodat de consument op dat tijdstip mogelijksterwijs niet op de hoogte was van al zijn rechten uit hoofde van deze richtlijn.

Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat bedingen van de leenovereenkomst waarin is bepaald dat de buitenlandse valuta de rekenmunt en de euro de betaalmunt is, waardoor het wisselkoersrisico bij de kredietnemer komt te liggen, onder die bepaling vallen wanneer deze bedingen een essentieel element vastleggen dat kenmerkend is voor die overeenkomst.

Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat in geval van een in een vreemde valuta luidende leenovereenkomst is voldaan aan het vereiste van transparantie van de bedingen in die overeenkomst waarin wordt bepaald dat de vreemde valuta de rekenmunt en de euro de betaalmunt is en waardoor het wisselkoersrisico bij de kredietnemer komt te liggen, wanneer de verkoper de consument voldoende en juiste informatie heeft verstrekt die een normaal geïnformeerde en redelijk omzichtige en oplettende gemiddelde consument in staat stelt te begrijpen hoe het financiële mechanisme in kwestie concreet werkt en aldus het risico van – mogelijk aanzienlijke – negatieve economische gevolgen van die bedingen voor zijn financiële verplichtingen tijdens de hele looptijd van die overeenkomst in te schatten.

Richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat zij eraan in de weg staat dat de bewijslast voor de duidelijke en begrijpelijke formulering van een beding van de overeenkomst in de zin van artikel 4, lid 2, van deze richtlijn op de consument rust.

Artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13 moet aldus worden uitgelegd dat bedingen in een leenovereenkomst die bepalen dat de vreemde valuta de rekenmunt en de euro de betaalmunt is, en die tot gevolg hebben dat het niet aan een bovengrens gebonden wisselkoersrisico bij de kredietnemer komt te liggen, het evenwicht tussen de uit die overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen aanzienlijk kunnen verstoren ten nadele van de consument, aangezien de verkoper er met inachtneming van het transparantievereiste ten aanzien van de consument niet redelijkerwijs van kon uitgaan dat de consument een uit dergelijke bedingen voortvloeiend onevenredig wisselkoersrisico zou aanvaarden nadat daarover afzonderlijk was onderhandeld.

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-303/20 – Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) – Polen – ECLI:EU:C:2021:479 – geen conclusie – arrest

Kredietovereenkomsten voor consumenten – Onderzoek naar kredietwaardigheid consument - Nationale sanctie op overtreding voldoende afschrikwekkend?

Richtlijn 2008/48/EG. Aasa Polska, gevestigd in Polen, en K.M. hebben een consumentenkredietovereenkomst gesloten. Het bedrag van dit krediet is vastgesteld op ongeveer 1 080 EUR, het totaal te betalen bedrag is vastgesteld op ongeveer 1 862 EUR. De schuldvordering uit hoofde van deze overeenkomst is door Aasa Polska overgedragen aan Ultimo Portfolio Investment, gevestigd te Luxemburg. K.M. had op de datum van sluiting van de overeenkomst verplichtingen uit hoofde van 23 krediet- en leningovereenkomsten voor een bedrag van in totaal ongeveer 56 500 EUR. De echtgenoot van K.M. was gebonden aan verplichtingen uit hoofde van 24 krediet- en leningovereenkomsten. Het totaalbedrag van de vorderingen uit hoofde van deze overeenkomsten bedroeg ongeveer 98 840 EUR. K.M. werkte

in loondienst op grond van een arbeidsovereenkomst. Zij ontving een nettoloon van ongeveer 500 EUR. Haar echtgenoot, die om gezondheidsredenen niet werkte, had geen inkomsten.

De verwijzende rechter verwijst naar artikel 8, lid 1, van richtlijn 2008/48 op grond waarvan de lidstaten ervoor moeten zorgen dat de kredietgever de kredietwaardigheid van de consument vóór het sluiten van de kredietovereenkomst beoordeelt. Voor niet naleving wordt op grond van de Poolse wet een geldboete opgelegd die snel verjaart. De verwijzende rechter wijst er tevens op dat de nationale wettelijke regeling niet voorziet in de aansprakelijkheid van kredietgevers met rechtspersoonlijkheid die leningovereenkomsten hebben gesloten.

De verwijzende rechter wil weten of de sanctie waarin het wetboek overtredingen voorziet, voldoet aan de vereisten van richtlijn 2008/48 en betwijfelt of deze sanctie in het geval van niet-nakoming door de kredietgever van zijn verplichting om de kredietwaardigheid van de consument te beoordelen, doeltreffend, evenredig en afschrikkend is.

Hof: Artikel 23 van richtlijn 2008/48/EG moet aldus worden uitgelegd dat bij het onderzoek of de sancties waarin deze bepaling voorziet – met name in het geval van niet-nakoming van de in artikel 8 van deze richtlijn bedoelde verplichting om de kredietwaardigheid van de consument te onderzoeken – doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn, overeenkomstig artikel 288, derde alinea, VWEU niet alleen de speciaal ter omzetting van die richtlijn vastgestelde bepaling van nationaal recht in aanmerking moet worden genomen, maar alle bepalingen van nationaal recht, waarbij deze zo veel mogelijk moeten worden uitgelegd in het licht van de bewoordingen en de doelstellingen van die richtlijn, zodat die sancties voldoen aan de vereisten van artikel 23 ervan.

E Sanctions for breaching national rules on consumer credit: the CJEU in C-303/20 ([ECLB](#))

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-192/20 – Prima banka Slovensko – Slowakije – ECLI:EU:C:2021:480 – geen conclusie – arrest

Vervroegde beëindiging van de consumentenkredietovereenkomst – Vertragsrenten over hoofdsom en verschuldigde rente

Richtlijn 93/13/EEG. H.D. had een consumentenkredietovereenkomst gesloten met Prima banka Slovensko voor een bedrag van 5 700 EUR tegen een rentevoet van 7,90 %. Omdat H.D. de maandelijkse aflossingen niet meer heeft betaald, heeft Prima banka Slovensko de vervroegde beëindiging van de lening aangezegd en onmiddellijke terugbetaling geëist van 5 083,79 EUR aan nog verschuldigd kapitaal. Voorts heeft Prima banka Slovensko op grond van de bepalingen van de leningsovereenkomst onder meer betaling gevorderd van vertragsrente ten belope van 5 %, zowel over de hoofdsom van de lening als over de nog verschuldigde rente, voor de periode vanaf de datum waarop de lening werd beëindigd tot de daadwerkelijke terugbetaling van het totaal van de geleende hoofdsom, alsmede de betaling van gewone rente ten belope van 7,90 % over die periode.

Hof: Onder voorbehoud van de door de verwijzende rechter te verrichten verificaties, moet richtlijn 93/13/EEG aldus worden uitgelegd dat zij niet van toepassing [is] op nationale bepalingen op grond waarvan de consument die met een kredietverstrekker een leningsovereenkomst heeft gesloten, krachtens de bepalingen van die overeenkomst niet gehouden kan zijn om in geval van vervroegde beëindiging van de lening aan de kredietverstrekker gewone rente te betalen over de periode vanaf de aanzegging van die beëindiging tot de daadwerkelijke aflossing van de geleende hoofdsom, wanneer de kredietverstrekker middels de betaling van de vertragsrente en van de andere uit hoofde van de overeenkomst verschuldigde contractuele boeten, schadeloos kan worden gesteld voor de daadwerkelijk geleden schade.

E No, Escobedo Cortés does not imply that double interest rates must be secured for traders (but nice try, Prima banka Slovensko) ([ECLB](#))

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-65/20 – KRONE – Verlag – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2021:471 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Productaansprakelijkheid – Onjuist gezondheidsadvies in krant - Schade aan gezondheid – Gebrekkig product? - Risicoaansprakelijkheid uitgever?

Richtlijn 85/374/EEG. Kan een dagblad dat in een dagelijkse column van een onafhankelijke krantencolumnist een onjuist gezondheidsadvies heeft gepubliceerd, in rechte worden aangesproken omdat het een product met gebreken heeft verspreid in de zin van de EU-productaansprakelijkheidsrichtlijn 85/374/EEG, wanneer een lezer van dat dagblad vervolgens stelt dat hij als gevolg daarvan lichamelijk letsel heeft opgelopen? In casu ging het om een advies van “kruidenpastoor Benedikt”, dat betrekking had op een kompresbehandeling tegen pijn met als ingrediënten onder meer varkensreuzel en geraspte mierikswortel.

Het Hof oordeelt dat een artikel in een gedrukte krant waarin een onjuist gezondheidsadvies over het gebruik van een plant wordt gegeven, waardoor de gezondheid van een lezer die dit advies heeft opgevolgd schade heeft geleden, geen gebrekkig product is in de zin van het Unierecht. Een dergelijk artikel kan dus niet leiden tot risicoaansprakelijkheid van de uitgever of de drukker van deze krant op basis van de richtlijn inzake de aansprakelijkheid voor producten met gebreken.

Hof: Artikel 2 van richtlijn 85/374/EEG, gelezen in het licht van artikel 1 en artikel 6 van deze richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat een exemplaar van een gedrukte krant die een paramedisch onderwerp behandelt en daarbij een onjuist gezondheidsadvies geeft over het gebruik van een plant, waardoor de gezondheid van een lezer die dit advies heeft opgevolgd schade heeft geleden, geen „gebrekkig product” is in de zin van die bepalingen.

- E No strict liability for injuries resulting from published wrong health advice - CJEU in Krone (C-65/20) ([ECLB](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 24 juni 2021 – zaak C-371/20 – Peek & Cloppenburg – Duitsland – ECLI:EU:C:2021:520 – [conclusie](#)

Onerlijke handelspraktijken – Publiciteitsactie – Advertorials

Richtlijn 2005/29/EG. Vaststaat dat reclame die als redactionele inhoud wordt voorgesteld zonder duidelijk aan te geven dat het om reclame gaat, in het Unierecht niet „gelegaliseerd” is. Volgens punt 11 van bijlage I bij richtlijn 2005/29/EG vormen advertorials immers handelspraktijken die onder alle omstandigheden als oneerlijk worden beschouwd, zonder dat zij moeten worden onderworpen aan een individuele toetsing aan het bepaalde in de artikelen 5 tot en met 9 van deze richtlijn. Bovendien heeft het Hof geoordeeld dat die richtlijn de adverterende ondernemingen verplicht om duidelijk aan te geven wanneer zij redactionele inhoud in de media hebben gefinancierd met de bedoeling om reclame te maken voor een van hun producten of diensten. Deze prejudiciële verwijzing biedt het Hof de gelegenheid de strekking van punt 11 van bijlage I bij richtlijn 2005/29 te verduidelijken. Het Hof wordt meer specifiek verzocht om uitlegging te geven aan het begrip „betaald”, dat in deze bepaling wordt gebruikt om het voordeel te beschrijven dat de adverterende onderneming aan het mediabedrijf verstrekt.

A-G geeft het Hof in overweging: Punt 11 van bijlage I bij richtlijn 2005/29/EG moet aldus worden uitgelegd dat wanneer redactionele inhoud wordt gebruikt om reclame te maken voor een product, die reclame ook door de handelaar wordt ‚betaald’ als die handelaar het mediabedrijf een voordeel verschafft dat bestaat in goederen, diensten of andere vermogensbestanddelen.

Een dergelijk voordeel met een vermogenswaarde moet een tegenprestatie zijn voor het gebruik van de redactionele inhoud om reclame te maken voor het product, hetgeen inhoudt dat er een duidelijk verband dient te bestaan tussen dat voordeel en de reclame.

Van een dergelijk verband is met name sprake wanneer een mediabedrijf informatie verstrekt over een publiciteitsactie die gezamenlijk wordt georganiseerd met een handelaar die het mediabedrijf voor het maken van de reclame de rechten ter beschikking stelt om beeldmateriaal

te gebruiken waarop foto's van zijn winkels en van de bij hem verkrijgbare producten worden getoond.

 Editorial content: paid for? - AG Szpunar in Peek & Cloppenburg (C-371/20) ([ECLB](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 24 juni 2021 – zaak C-102/20 – StWL Städtische Werke Lauf a.d. Pegnitz – Duitsland – ECLI:EU:C:2021:518 – [conclusie](#)

Reclameboodschappen inbox email – Oneerlijke handelspraktijken

Samenvatting onder: [Privacy en persoonsgegevens](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 1 juni 2021 (ECER 24.3.2021) – [zaak C-249/21 – Fuhrmann-2](#)

Overeenkomst op afstand – Hotelboeking via booking.com – Annuleringskosten - Bestelknop

Richtlijn 2011/83/EU. Verweerder heeft in 2018 via Booking.com meerdere kamers in het hotel van verzoekster gereserveerd en die boeking via de website ook afgerond. Verweerder is vervolgens niet in het hotel verschenen en verzoekster heeft, in overeenstemming met de algemene voorwaarden, verweerder de annuleringskosten in rekening gebracht. Deze kosten zijn door verweerder niet betaald. In geschil is of een overeenkomst tot stand is gekomen tussen verzoekster en verweerder.

Volgt uit artikel 8, tweede lid, tweede alinea, van richtlijn 2011/83/EU dat om te bepalen of een knop of soortgelijke functie, waarvan de activering deel uitmaakt van een bestelproces in het kader van een op elektronische wijze gesloten overeenkomst op afstand, waarop niet de vermelding „bestelling met betalingsverplichting” is aangebracht, is voorzien van een „overeenkomstige ondubbelzinnige formulering” waaruit blijkt dat het plaatsen van de bestelling een verplichting inhoudt om de handelaar te betalen, uitsluitend dient te worden uitgegaan van de vermelding op de knop of soortgelijke functie?

COVID-19

GERECHT EU – ARREST – 9 juni 2021 – zaak T-665/20 – Ryanair/Commission – ECLI:EU:T:2021:344 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Covid-19 – Steun aan luchtvaartmaatschappij Condor

Samenvatting onder: [staatssteun](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Zweden – 15 juni 2021 (ECER 26.1.2021) – [zaak C-245/21 en C-248/21 – Bundesrepublik Deutschland e.a.](#)

Covid-19-pandemie – Opschorting – Dublin-procedure – Verwijdering - Asiel

Samenvatting onder: [Asiel en migratie](#)

REGELGEVING NL

Wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet publieke gezondheid vanwege de invoering van aanvullende tijdelijke maatregelen voor het internationaal personenverkeer in verband met de bestrijding van de epidemie van covid-19, [Staatsblad 2021, 242](#)

OVERIG

- EASO Asylum Report 2021: COVID-19 exposes strengths and weaknesses of EU asylum systems ([EASO](#))
- Vaccineren: keuzevrijheid of plicht volgens het EHRM? ([NJB](#))

De Grote Kamer van het EHRM besliste in deze zaak tegen Tsjechië dat een vaccinatieplicht in overeenstemming is met het EVRM.² Sterker, het EHRM oordeelde vrijwel unaniem (16:1) dat de bescherming van de volksgezondheid met zich kan brengen dat individuele belangen moeten wijken. Volgens het EHRM geeft een vaccinatieplicht zelfs uitdrukking aan de sociale solidariteit. Hoe verhoudt deze uitspraak zich ten opzichte van de opvatting van de Minister van VWS?

WIKI

- [Coronavirus – Europees recht](#)

Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek (S)

EHRM – ARREST – 1 juni 2021 - Denis en Irvine t. België – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 1\)](#) – [Grote Kamer](#) – [62819/17](#) - [63921/17](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0601JUD006281917](#)

Ondanks dat op basis van de huidige wet iemand niet gedwongen opgenomen kan worden ter zake een diefstal, is de voortzetting van een gedwongen opname niet in strijd met artikel 5 EVRM.

Artikel 5 EVRM. In België is in 2016 een wet aangenomen waardoor ontoerekeningsvatbaar verklaarde personen gedwongen opgenomen kunnen worden indien zij veroordeeld zijn ter zake misdrijven die psychische of fysieke schade aan anderen hebben berokkend.

Beide klagers zijn eerder strafrechtelijk veroordeeld voor diefstal en poging tot diefstal. Zij werden ontoerekeningsvatbaar verklaard en daarom is aan hen geen straf opgelegd. Wel zijn zij op grond van openbare veiligheid en in verband met de noodzakelijke benodigde psychiatrische zorg gedwongen opgenomen. Een Kamer van het Hof oordeelde op 8 oktober 2019 dat de toepassing en uitleg van de nieuwe wet niet in strijd is met art. 5 lid 1 (e) EVRM en dat er ook voldoende rechtsbescherming is in de zin van art. 5 lid 4 EVRM. Op verzoek van de klagers is de zaak vervolgens voorgelegd aan de Grote Kamer.

Het hof stelt vast dat in België op regelmatige basis wordt onderzocht of er nog steeds voldoende gronden zijn voor voortzetting van de gedwongen opname, waarbij het feit waarvoor iemand vastzit, niet wordt meegewogen. Voortzetting van de vrijheidsberoving acht het Hof verenigbaar met art. 5 EVRM zolang de voorwaarden van een geestelijke stoornis en gevaar voor de samenleving zijn vervuld. Ook het systeem voor herbeoordeling van eenmaal opgelegde gedwongen opname acht het Hof verenigbaar met artikel 5 EVRM. EHRM: geen schending.

EHRM – ARREST – 29 juni 2021 - Tercan t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [6158/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0629JUD000615818](#)

In hechtenis nemen van een nationale rechter en het doorzoeken van zijn woning na een poging tot staatsgreep: meerdere schendingen van het EVRM.

Artikel 5, lid 1 EVRM. Artikel 5, lid 3 EVRM. Artikel 8 EVRM. Klager heeft de Turkse nationaliteit en wordt vastgehouden in de gevangenis. Op 7 juli 2011 werd hij benoemd tot rechter van het Turkse constitutionele hof. In de nasleep van een poging tot staatsgreep op 15 juli 2016 werd hij gearresteerd. Op die dag deed de politie eveneens een huiszoeking in zijn woning.

Klager klaagt over het feit dat hij is gearresteerd en willekeurig in hechtenis is genomen. Daarnaast beweert hij dat er geen redelijke gronden en concreet bewijs bestaan om hem te verdenken van het strafbare feit waarvoor hij in hechtenis is genomen (artikel 5, lid 1 EVRM). Verder klaagt klager over de lengte van zijn detentie en het niet motiveren van de besluiten tot verlenging daarvan (artikel 5, lid 3 EVRM). Tevens is klager van mening dat het doorzoeken van zijn woning onwettig is geweest omdat het huiszoekingsbevel was uitgevaardigd zonder voorafgaande toestemming van de nationale rechter en klaagt hij over een gebrek aan effectieve herziening van deze maatregel (artikel 8 EVRM).

Het Hof is van oordeel dat in de onderhavige geval sprake is van een systematisch gebrek aan juridische duidelijkheid en voorzienbaarheid met betrekking tot de arrestatie en detentie van rechters. De Turkse staat heeft het begrip in flagrante delicto (op heterdaad) ruim uitgelegd. Deze uitlegging is, nu nationale rechters op grond van de wet bescherming genieten onredelijk en in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel. Een dergelijke uitlegging betekent immers dat zonder ernstige aanwijzingen van (in dit specifieke geval) lidmaatschap van een terroristische organisatie, leden van de rechterlijke macht in voorlopige hechtenis kunnen worden gesteld terwijl van een noodtoestand niet is gebleken. Gelet daarop was de aanhouding van klager niet rechtmatig. Daarnaast is het hof van oordeel dat de algemene en vage verwijzingen in het dossier onvoldoende plausibel zijn om de vermoedens die ten grondslag lagen aan de beslissing tot voorlopige hechtenis te rechtvaardigen. Er is geen sprake geweest van een geïndividualiseerde en concrete beoordeling en verifieerbare feiten die de verdenking tegen de klager rechtvaardigen ontbreken. Ten tijde van de arrestatie en voorlopige hechtenis van klager was aldus niet voldaan aan de minimumvereisten van aannemelijkheid, hetgeen leidt tot een schending van artikel 5, lid 1 EVRM.

Ten aanzien van de gronden voor de verlenging van de detentie van klager voor indiening van de tenlastelegging op 16 januari 2018 merkt het Hof op dat de in de beschikking gegeven redenen vrij algemeen en abstract zijn. Daarnaast is er geen individueel onderzoek verricht. Ook de redenen voor het gelasten van verlenging van de hechtenis van klager na de indiening van de tenlastelegging waren formeel en abstract. Het hof is aldus van oordeel dat er sprake is van een schending van artikel 5, lid 3 EVRM, nu er geen relevante gronden waren om klager meer dan twee jaar en acht maanden in hechtenis te houden in afwachting van zijn proces.

Tot slot is het Hof van oordeel dat er sprake is van een schending van artikel 8 EVRM. De doorzoeking van de woning van klager is uitgevoerd zonder dat daarover een beslissing was genomen door het Grondwettelijk hof. Nu er geen sprake is van strafbare feiten die op heterdaad zijn ontdekt was dit niet toegestaan. De Turkse staat heeft daarmee niet voldaan aan de bescherming die wordt vereist voor een rechtsstaat in een democratische samenleving.

EHRM factsheets

- [Hunger strikes in detention](#)
- [Migrants in detention](#)
- [Prisoners' right to vote](#)
- [Prisoners' health-related rights](#)
- [Detention and mental health \(januari 2020\)](#)
- [Detention conditions and treatment of prisoners](#)

OVERIG

- [New Factsheet on Conditions of Detention under the ECHR \(ECHRblog\)](#)
- [But What's Detention After All? Strasbourg, Luxembourg and the Hungarian Transit Zones \(EU law analysis\)](#)

Diensten, elektronische communicatiediensten

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 6 april 2021 (ECER 18.6.21) - [C-292/21](#) - [CNAE e.a.](#)

Concessieovereenkomst voor openbare diensten

Samenvatting onder: [Aanbesteding en overheidsopdrachten](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 2 juni 2021 (ECER 6.4.2021) – [zaak C-243/21](#) – [Toya](#)

Elektronische communicatienetwerken – Bevoegdheid nationale autoriteit – Exploitant – Voorwaarden toegang

Richtlijn 2014/61/EU. Richtlijn 2002/21/EG. Richtlijn 2002/19/EG. Richtlijn (EU) 2018/1972. TOYA is een telecommunicatieonderneming en exploitant van een netwerk. Op 11-09-2018 heeft de directeur van de autoriteit voor elektronische communicatie een besluit vastgesteld waarbij hij de voorwaarden voor toegang tot de fysieke infrastructuur van Toya heeft vastgesteld wat betreft de kabel- en telecommunicatiekanalen in gebouwen en heeft hij Toya gelast ervoor te zorgen dat zij gereed was om kaderovereenkomsten en specifieke overeenkomsten te sluiten en om verzoeken om toegang tot haar fysieke infrastructuur in te willigen overeenkomstig de in dat besluit vastgestelde toegangsvoorwaarden.

Verzetten artikel 8, lid 3, van richtlijn 2002/19/EG, gelezen in samenhang met artikel 3, lid 5, en artikel 1, leden 3 en 4, van richtlijn 2014/61/EU, zich ertegen dat een nationale regelgevende instantie een exploitant die beschikt over fysieke infrastructuur en tegelijkertijd leverancier is van publiek toegankelijke elektronische-communicatiediensten en/of -netwerken, maar niet is aangemerkt als een exploitant met een aanmerkelijke marktmacht, kan verplichten de door die instantie ex ante opgelegde voorwaarden inzake toegang tot de fysieke infrastructuur van die exploitant na te leven, met inbegrip van de regels en procedures voor het sluiten van overeenkomsten en de voor toegang toegepaste tarieven, ongeacht of er een geschil bestaat over de toegang tot de fysieke infrastructuur van deze exploitant en ongeacht of er sprake is van werkelijke mededinging op de markt?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 15 juni 2021 (ECER 20.4.2021) – [zaak C-290/21](#) – [AKM](#)

Satellietomroep – Satellietboeketten – Kabeldoorgifte

Richtlijn 93/83/EEG. Verzoekster is een Oostenrijkse maatschappij voor collectieve belangenbehartiging die de uitzendrechten in Oostenrijk in beheer heeft. Verweerster, gevestigd te Luxemburg, biedt tegen betaling gecodeerde programma's van talrijke Oostenrijkse omroeporganisaties aan. Het aanbod is gebundeld in verschillende pakketten (satellietboeketten) en wordt doorgegeven via satelliet. Verzoekster vordert voor een groot deel van de tegen betaling en gratis in de boeketten van verweerster opgenomen televisieprogramma's staking van het gebruik van de signalen voor doorgifte in Oostenrijk en staking van het uitzenden van de omroepprogramma's per satelliet, gericht op Oostenrijk als staat van ontvangst, indien voor dat gebruik geen toestemming is verkregen in de staat waar de handeling van het uitzenden of het meedelen aan het publiek per satelliet plaatsvindt. Verweerster heeft niet kunnen aantonen dat aan haar rechten voor haar gebruikshandelingen waren verleend.

Vraag is o.a. of een satellietboeketaanbieder in het geval van een grensoverschrijdende uitzending op dezelfde wijze moet worden behandeld als de omroeporganisatie.

Digitale markt

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-762/19 – CV-Online Latvia – Letland – ECLI:EU:C:2021:434 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Rechtsbescherming van databanken - Het recht sui generis – Vacaturesite – Metazoekmachines

Samenvatting onder: [IE](#)

HvJ – ARREST – 15 juni 2021 – zaak C-645/19 – Facebook Ireland e.a. – België – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2021:483 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

AVG – Facebook - Grensoverschrijdende gegevensverwerking – Bevoegdheid toezichthoudende instantie – Rechterlijke bevoegdheid

Samenvatting onder: [privacy en persoonsgegevens](#)

HvJ – ARREST – 17 juni 2021 – zaak C-597/19 – M.I.C.M. – België – ECLI:EU:C:2021:492 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Systematische registratie van IP-adressen van gebruikers van een peer-to-peernetwerk – Verzoek om informatie - AVG

Samenvatting onder: [IE](#)

RECHTSPRAAK (LID)STATEN

Case Law: Webb v Jones, Facebook libel claimants beware! – Hugh Tomlinson QC ([Inform](#))

CONSULTATIE

Datawet en gewijzigde regels voor de rechtsbescherming van databanken, Feedback mogelijk van 3 Juni 2021 - 3 September 2021 ([EC](#))

OVERIG

- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad Richtsnoeren betreffende artikel 17 van Richtlijn (EU) 2019/790 inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt ([COM/2021/288 final](#))
- New Book on Judicial Protection of Fundamental Rights on the Internet ([ECHR blog](#))
- EDPB-EDPS Joint Opinion 5/2021 on the proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act) ([EDPB](#))
- The Palimpsest of Conformity Assessment in the Proposed Artificial Intelligence Act: A Critical Exploration of Related Terminology ([European law blog](#))
- Digital Markets Act: beware of procedural fairness and judicial review booby-traps! ([European law blog](#))
- The Data Governance Act: New rules for international transfers of non-personal data held by the public sector ([European law blog](#))
- A trusted and secure European e-ID – Regulation ([EC](#))
- Europese Commissie doet aanbeveling voor de oprichting van een gezamenlijke Europese cybereenheden ([ECER](#))

- Franse mededingingsautoriteit deelt boete van 220 miljoen euro uit aan Google ([privacyweb](#))
- The Digital Services Act wants you to “sue” Facebook over content decisions in private de facto courts ([Verfassungsblog](#))

Discriminatie

EHRM – ARREST – 1 juni 2021 - Association ACCEPT e.a. t. Roemenië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [19237/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0601JUD001923716](#)

Politie slaagt er niet in om binnendringen bij homofilmvertoning en homofobie misbruik te voorkomen: schending

Artikel 8 EVRM. Artikel 11 EVRM. Artikel 14 EVRM. Klagers zijn Association ACCEPT, een non-profitorganisatie, en vijf Roemenen. ACCEPT komt op voor de belangen van LHBTI in Roemenië. Tijdens de LHBT-geschiedenismaand werd een film vertoond waarbij een stel van hetzelfde geslacht betrokken was. Een vijftigtal demonstranten kwamen de zaal binnen en verstoorden de vertoning. Ze schreeuwden beledigingen en droegen naar verluidt extreemrechtse vlaggen. De organisatoren waarschuwden de politie, die ter plaatse kwam. Ze gingen de zaal binnen, namen enkele vlaggen in beslag en vertrokken weer, ondanks dat ze gevraagd waren te blijven. De politierapporten geven het homofobe karakter niet weer. De organisatie heeft bij de politie een klacht over het incident ingediend. Onderzoeken werden geopend en weer gestaakt. Ook na klachten bij de rechter is er niemand vervolgd.

Het Hof oordeelt dat de autoriteiten niet adequaat hebben gereageerd, onvoldoende onderzoek hebben verricht en onvoldoende bescherming hebben geboden om de waardigheid van de individuele klagers te beschermen tegen homofobe aanvallen. Het Hof merkt op dat de politie duidelijk prima facie bewijs had van het verbale misbruik aangezien zij daar bij aanwezig waren. De autoriteiten waren verplicht de zaak – een mogelijk haatmisdrijf – te onderzoeken. Er zijn echter geen belangrijke onderzoekstappen gezet. Verder doen de autoriteiten consequent het verbaal geweld af door dit te bestempelen als louter "discussies" of een "gedachtewisseling". Het Hof vindt deze taal niet neutraal en hiermee dreigt de doeltreffendheid van de binnenlandse procedures in gevaar te komen. De autoriteiten hebben de klagers gediscrimineerd op grond van hun seksuele geaardheid, wat leidt tot een schending van artikel 14 in samenhang met artikel 8 EVRM.

Voorts oordeelt het Hof dat de verstoring van de filmvertoning een inmenging op het recht van vreedzame vergadering van klagers betreft. Samenvattend komt het Hof tot de conclusie dat de autoriteiten er onvoldoende zorg voor hebben gedragen dat onderhavige gebeurtenis zou uitblijven, hetgeen in strijd is met hun verplichtingen uit hoofde van artikel 14 in samenhang met artikel 11 EVRM.

Eigendomsrecht

EHRM – VERZOEK PROTOCOL NO. 16 – Frankrijk – 19 april 2021 – [persbericht 2.6.21](#) – [P16-2021-002](#)

Eigendomsrecht – Discriminatie – Verplichte bijdrage voor landeigenaren aan jagersvereniging

Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. Artikel 14 EVRM. Het hof heeft een adviesverzoek ontvangen geformuleerd door de Conseil d'Etat van de Franse Republiek. Het hof heeft het verzoek ontvankelijkheid verklaard. Een Grote Kamer zal worden opgericht om de zaak te onderzoeken en een advies uit te brengen.

In deze zaak wordt erover geklaagd dat de Franse wet over jagersverenigingen in strijd is met het eigendomsrecht en discriminerend zou zijn.

In Frankrijk worden jagersverenigingen erkend die de wildstand beheren in een bepaald gebied. Landeigenaren zijn verplicht zich aan te sluiten bij de jagersvereniging van de gemeente waar zij onder vallen. Daarnaast moeten zij een financiële bijdrage betalen. In de wet is een uitzondering op de bijdrageplicht opgenomen. Landeigenaren die morele bezwaren hebben, of landbeheerders of andere verenigingen die jagersrechten hebben over een terrein dat groter is dan de in de wet voorgeschreven minimale grootte kunnen bezwaar maken tegen bijdrageplicht, bij de oprichting van een nieuwe jagersvereniging. Dit geldt alleen voor landeigenaar verenigingen die al bestonden op moment van oprichting van de nieuwe jagersvereniging.

Energiemarkt

HvJ – CONCLUSIE A-G HOGAN – 24 juni 2021 – zaak C-110/20 – Regione Puglia – Italië – ECLI:EU:C:2021:517 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Energie – Afbakening van de omvang van gebieden die onder één vergunning vallen

Richtlijn 94/22/EG. Is een lidstaat op grond van richtlijn 94/22 verplicht om een absoluut maximum vast te stellen en te handhaven voor de geografische omvang van een gebied waarvoor aan één bedrijf een vergunning kan worden verleend voor de prospectie, de exploratie en de productie van koolwaterstoffen?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 4 van richtlijn 94/22/EG staat niet in de weg aan een nationale wettelijke regeling volgens welke na afzonderlijke administratieve procedures aan een en hetzelfde subject meerdere exploratievergunningen (ook voor aangrenzende gebieden) kunnen worden verleend, ook als dit ertoe leidt dat dit subject exploratievergunningen verkrijgt voor een groter geografisch gebied (en voor een langere duur) dan wat op grond van die bepaling is vastgesteld.

Erfrecht

LITERATUUR

J.N.A. van de Kwantes, De legitieme portie moet verdwijnen - De legitieme portie is in strijd met door het EVRM gewaarborgde grondrechten. Het nieuwe regeerakkoord moet een aanzet geven tot afschaffing van de legitieme, in; [WPNR 2021/7329](#)

Familieleven en familierecht

EHRM – ARREST – 22 juni 2021 - S.W. t. het VK – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [87/18](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0622JUD000008718

Getuige-deskundige krijgt forse kritiek van de rechter – Bescherming van privéleven (reputatie) – Effectieve rechtsbescherming

Artikel 8 EVRM. Artikel 13 EVRM. Klaagster is werkzaam als sociaal werkster en is als getuige-deskundige opgeroepen in een jeugdzorg-zaak waarin het vermoeden van kindermisbruik bestond. De kinderrechter verwerpt uiteindelijk alle misbruikaantijgingen en uit forse kritiek aan het adres van klaagster en haar toenmalige werkgever. Deze kritiek bereikt klaagster pas wanneer de betreffende rechter mondeling vonnis wijst, twee dagen vóór het schriftelijke vonnis. Naar aanleiding van de reactie van klaagster vindt enige wijziging plaats, maar niet waar het gaat om de aan haar adres geuite kritiek. Ook wordt haar verzoek om anonimisering afgewezen. Kort nadien bepaalt de betreffende rechter dat het vonnis moet worden voorgelegd aan klaagsters toenmalige en eerdere werkgever(s) en aan de betreffende autoriteiten.

EHRM: doordat eerst forse kritiek is geleverd op klaagster, zonder dat zij daarover voorafgaand is gehoord, en is gelast dat die kritiek zou worden doorgeleid is klaagsters persoonlijke en professionele reputatie geschaad en is zij gehinderd in de uitoefening van het beroep van haar

keuze, hetgeen weer nadelige effecten heeft voor haar privéleven in de zin van artikel 8 EVRM. Het enkele feit dat het betreffende vonnis in hoger beroep buiten werking is gesteld staat niet in de weg aan klagsters slachtofferschap in de zin van artikel 34 EVRM. Schending van artikel 8 EVRM.

In hoger beroep wordt klagster weliswaar tot op zekere hoogte gerehabiliteerd, maar tot een schadevergoedingsactie komt het niet. Naar veronderstellenderwijs moet worden aangenomen, zou een dergelijke actie ook niet zijn geslaagd. Daarmee ontbreekt het klagster aan een effectieve bescherming van de haar op grond van art. 8 EVRM toekomstige rechten. Schending van artikel 13 jo. artikel 8 EVRM.

Het beroep op artikel 6 EVRM behoeft bij deze stand van zaken geen bespreking, maar het hof benadrukt dat voor toepasselijkheid daarvan geen formele partij-status is vereist (anders dan het Court of Appeal lijkt te veronderstellen).

EHRM – ARREST – 22 juni 2021 - R.B. t. Estland – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [22597/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0622JUD002259716](#)

Het onbruikbaar verklaren van verklaring minderjarige door het niet geven van vereiste instructies voorafgaand aan verhoor vormt een schending

Samenvatting onder: [Procesrecht en recht op eerlijk proces](#)

EHRM – ARREST – 24 juni 2021 - A.T. t. Italië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [40910/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0624JUD004091019](#)

Family life – Positieve verplichtingen overheid – Bezoekrecht.

Artikel 8 EVRM. Nadat moeder met de baby van twee maanden bij hem is weggegaan, is er drie jaar geen contact tussen de vader en het kind. De moeder verhuist naar Rome, 600 km van de vader vandaan. Zij houdt het contact af, en de vader wordt het bijvoorbeeld niet toegestaan het kind in het ziekenhuis te bezoeken als het daar is opgenomen, ondanks tussenkomst van de politie. Als het kind 5 jaar is wordt de ouderlijke macht van de moeder door de rechter beperkt en wordt het kind aan de zorg van de (gemeentelijke) overheid toevertrouwd.

Zoals het hof al vaak heeft herhaald: artikel 8 EVRM mag allereerst tot doel hebben het individu te beschermen tegen (willekeurig) overheidsingrijpen, het is niet beperkt tot de plicht van de overheid zich daarvan te onthouden. Daar kunnen positieve verplichtingen bijkomen, die horen bij het daadwerkelijk realiseren van respect voor het privé- of familieleven.

Het hof is van oordeel dat in deze zaak, ondanks de discretionaire bevoegdheid en de beslissingsruimte van de overheid in deze kwestie, de nationale autoriteiten onvoldoende hebben gedaan opdat het bezoekrecht van klager gerespecteerd zou worden, en zijn belang bij eerbiediging van zijn familieleven onvoldoende hebben erkend. Schending van artikel 8 EVRM. (Immateriële schadevergoeding € 13.000.)

NOOT – bij EHRM 1 april 2021, [A.I. t. Italië](#)

Parents in Marginalized and Vulnerable Situations, Family Life and Children's Best Interests: A.I. v. Italy. ([strasbourgobservers](#))

NOOT – bij EHRM 18 mei 2021, [Valdis Fjølnozdóttir e.a. t. IJsland](#)

- Valdis Fjølnozdóttir and Others v Iceland: cross-border surrogacy and foster care. What about the best interests of the child? ([strasbourgobservers](#))
- Conversations on transnational surrogacy and the ECtHR case Valdis Fjølnozdóttir and Others v. Iceland (2021) ([conflict of laws](#))

EHRM factsheets

- [Children's rights](#)
- [Gestational surrogacy](#)
- [International child abductions](#) (januari 2020)
- [Parental rights](#)
- [Protection of minors](#) (januari 2020)
- [Reproductive rights](#)

Financiële markt en diensten, EMU en Bankenunie

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-910/19 – Bankia – Spanje – ECLI:EU:C:2021:433 – conclusie – arrest

Prospectus - Retailbeleggers en gekwalificeerde beleggers - Aansprakelijkheidsvordering

Richtlijn 2003/71/EG. Het betreft een geding tussen Bankia SA en UMAS, een onderlinge verzekeringsmaatschappij, naar aanleiding van de verwerving door de laatste vennootschap van aandelen in de eerste vennootschap waarbij het prospectus ernstige onjuistheden bevatte. De verwijzende rechter wil ten eerste weten, of een onjuist prospectus kan dienen als grondslag voor een civielrechtelijke aansprakelijkheidsvordering van een gekwalificeerde belegger en, ten tweede, of het bewijs van de kennis die de gekwalificeerde belegger heeft van de werkelijke situatie van de uitgevende instelling kan worden afgeleid uit de tussen hem en die instelling bestaande commerciële of juridische relaties (medeaandeelhouder zijn, deel uitmaken van de bestuursorganen, enz.).

Hof: Artikel 6 van richtlijn 2003/71/EG moet aldus worden uitgelegd dat wanneer een openbare aanbieding tot inschrijving op aandelen gericht is tot zowel retailbeleggers als gekwalificeerde beleggers, niet enkel retailbeleggers maar ook gekwalificeerde beleggers een aansprakelijkheidsvordering kunnen instellen wegens de in het prospectus verstrekte informatie.

Artikel 6, lid 2, van richtlijn 2003/71, verzet zich niet tegen nationaalrechtelijke bepalingen op grond waarvan de rechter in verband met een aansprakelijkheidsvordering die een gekwalificeerde belegger heeft ingesteld wegens de in het prospectus verstrekte informatie, in aanmerking mag of zelfs moet nemen dat die belegger, gelet op zijn betrekkingen met de instelling die de openbare aanbieding tot inschrijving op aandelen heeft uitgebracht, los van het prospectus kennis had of behoorde te hebben van de economische situatie van die uitgevende instelling, mits die bepalingen niet ongunstiger zijn dan de bepalingen die gelden voor soortgelijke vorderingen waarin het nationale recht voorziet en het in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk maken om die aansprakelijkheidsvordering in te stellen.

LITERATUUR

M. Chamon, De procesrechtelijke positie van de Eurogroep uitgeklaard, gevoegde zaken C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P en C-604/18 P, Raad e.a./Chrysostomides e.a., in; [SEW 2021/6](#)

OVERIG

Towards an EU financial competence framework: will it work? ([ECLB](#))

GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid

HvJ – ARREST – 22 juni 2021 – zaak C-872/19 P – Venezuela/Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:507 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Beperkende maatregelen – Venezuela – Procesbevoegdheid?

Artikel 263, vierde alinea, VWEU. De Venezolaanse staat vecht de sanctiemaatregelen aan die de Europese Unie heeft opgelegd. De vraag is of Venezuela daarvoor procesbevoegdheid heeft (in de context van een beroep tot nietigverklaring op grond van art. 263 VWEU).

Het Hof oordeelt dat Venezuela wel degelijk bevoegd is om op te komen tegen een verordening waarbij ten aanzien van die staat beperkende maatregelen worden genomen. Het Hof vernietigt het arrest waarin het Gerecht het tegenovergestelde heeft geoordeeld en verwijst de zaak terug naar het Gerecht voor een uitspraak ten gronde op het beroep tot nietigverklaring.

Hof: Het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 20 september 2019, Venezuela/Raad (T-65/18, EU:T:2019:649), wordt vernietigd voor zover bij dat arrest het door de Bolivariaanse Republiek Venezuela ingestelde beroep tot nietigverklaring van de artikelen 2, 3, 6 en 7 van verordening (EU) 2017/2063 van de Raad van 13 november 2017 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Venezuela is verworpen. De zaak wordt terugverwezen naar het Gerecht van de Europese Unie voor een uitspraak ten gronde.

- B EU-Hof: een derde land kan als 'rechtspersoon' beroep tot nietigverklaring instellen tegen een EU-handeling ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 3 juni 2021 – zaak C-833/19 P – Raad/Hamas – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:448 – [conclusie](#)

Bevriezing van goederen en economische middelen van Hamas

Besluit (GBVB) 2017/1426. Verordening (EG) nr. 2580/2001. Uitvoeringsverordening (EU) 2017/1420. Besluit (GBVB) 2018/1084. Besluit 2018/475. Uitvoeringsverordening (EU) 2018/1071. Besluit 2009/937/EU. Artikelen 296 en 297 VWEU. Resolutie 1373 (2001) VN Veiligheidsraad. Besluit (GBVB) 2018/475. Gemeenschappelijk standpunt 2001/931/GBVB.. Uitvoeringsverordening (EU) 2018/468.

Met zijn hogere voorziening verzoekt de Raad om vernietiging van het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 4 september 2019, Hamas/Raad, waarbij het Gerecht een aantal besluiten nietig heeft verklaard voor zover zij betrekking hebben op Hamas.

De door deze zaak opgeworpen vraag biedt het Hof de gelegenheid te preciseren wat de omvang is van de verplichting tot ondertekening en dus authenticatie van door de Raad op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) vastgestelde handelingen van niet-wetgevende aard. Meer bepaald dient het Hof na te gaan of de verplichting tot ondertekening van de handelingen van de Raad krachtens artikel 297, lid 2, eerste alinea, VWEU en artikel 15 van het reglement van orde van de Raad, zoals vastgesteld bij besluit 2009/937/EU van 1 december 2009, en gelet op de in artikel 296 VWEU verankerde motiveringsplicht, ook geldt voor de motivering van deze handelingen in afzonderlijke documenten.

A-G geeft het Hof in overweging: het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 4 september 2019, Hamas/Raad (T-308/18, EU:T:2019:557), te vernietigen. Het beroep van Hamas bij het Gerecht te verwerpen.

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 17 juni 2021 – zaak C-340/20 – Bank Sepah – Frankrijk – ECLI:EU:C:2021:496 – [conclusie](#)

Beperkende maatregelen ten aanzien van Iran – Bevriezing tegoeden – Conservatoir beslag

Verordening (EG) nr. 423/2007. Kan een schuldeiser van een persoon of entiteit op wie maatregelen tot bevrozing van tegoeden en economische middelen van toepassing zijn in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie, zonder voorafgaande toestemming van de bevoegde nationale autoriteit conservatoire maatregelen zonder directe onttrekkende werking en ter waarborging van de invordering van zijn schuldvorderingen, zoals gerechtelijke zekerheidstelling of conservatoir beslag, op bevroren activa toepassen?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 1, onder h) en j), en artikel 7, lid 1, van verordening (EG) nr. 423/2007, en artikel 1, onder k) en j), en artikel 23, lid 1, van verordening (EU) nr. 267/2012 staan eraan in de weg dat op bevroren tegoeden of economische middelen zonder voorafgaande toestemming van de bevoegde nationale autoriteit conservatoire maatregelen zonder directe onttrekkende werking worden toegepast. Het staat aan de verwijzende rechter om concreet vast te stellen of de gerechtelijke zekerheidstelling en het conservatoire beslag waarin het nationale recht voorziet, behoren tot de conservatoire maatregelen zonder directe onttrekkende werking waarvoor een voorafgaande toestemming van de bevoegde nationale autoriteit is vereist.

Voor de beantwoording van de eerste vraag is het niet van belang dat de grond van de schuldvordering die moet worden geïnd bij de persoon of entiteit waarvan de tegoeden zijn bevroren, niets vandoen heeft met Iraanse nucleaire en ballistische activiteiten en dateert van vóór resolutie 1737 (2006) van 23 december 2006 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 17 juni 2021 – zaak C-180/20 – Commissie/Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:495 – [conclusie](#)

GBVB - Partnerovereenkomst

Samenvatting onder: [Institutioneel recht](#)

GERECHT EU – ARREST – 9 juni 2021 – zaak T-580/19 – Borborudi/Raad – ECLI:EU:T:2021:330 – [arrest](#)

Beperkende maatregelen ten aanzien van Iran ter voorkoming van nucleaire proliferatie - Bevriezing van tegoeden

Artikel 266 VWEU. Uitvoeringsverordening (EU) 2019/855. Verordening (EU) nr. 267/2012. Bij besluit 2011/783/GBVB van 1 december 2011 is de naam van verzoeker, Sayed Shamsuddin Borborudi, en de datum waarop zijn naam op die lijst is geplaatst, in casu 1 december 2011, toegevoegd aan bijlage II bij besluit 2010/413/GBVB. Verzoeker verzoekt het Gerecht de bestreden handeling nietig te verklaren voor zover zij hem betreft.

Gerecht: Uitvoeringsverordening (EU) 2019/855 wordt nietig verklaard voor zover die betrekking heeft op Sayed Shamsuddin Borborudi.

GERECHT EU – ARREST – 9 juni 2021 – zaak T-302/19 – Yanukovych/Raad – ECLI:EU:T:2021:333 – [persbericht](#) – [arrest](#)

GERECHT EU – ARREST – 9 juni 2021 – zaak T-303/19 – Yanukovych/Raad – ECLI:EU:T:2021:334 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Bevriezing van tegoeden van Viktor Yanukovych, voormalig president van Oekraïne, en zijn zoon

[Niet officiële vertaling] Besluit (GBVB) 2019/354. Besluit 2014/119/CFSP. Verordening (EU) 2019/352. Verordening (EU) No 208/2014. De Raad heeft onvoldoende aangetoond dat het recht op verdediging en het recht op een effectieve rechtsbescherming zijn gewaarborgd in de onderliggende strafzaak.

Gerecht: Besluit (GBVB) 2019/354, en Verordening (EU) 2019/352 wordt nietig verklaard voorzover die betrekking hebben op Oleksandr Viktorovych Yanukovych.

Besluit (GBVB) 2019/354, en Verordening (EU) 2019/352 wordt nietig verklaard voorzover die betrekking hebben op Viktor Fedorovych Yanukovych.

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering (B)

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-65/20 – KRONE – Verlag – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2021:471 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Productaansprakelijkheid – Onjuist gezondheidsadvies in krant - Schade aan gezondheid – Gebrekkig product? - Risicoaansprakelijkheid uitgever?

Samenvatting onder: [consumenten](#)

Godsdienstvrijheid (B)

EHRM – ARREST – 8 juni 2021 - Ancient Baltic Religious Association Romuva t. Litouwen - [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) - [48329/19](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0608JUD004832919

Schending artikel 14 jo. 9 EVRM en artikel 13 EVRM – Erkenning van een religieuze gemeenschap geweigerd door het parlement van Litouwen – Geen effectief rechtsmiddel om deze beslissing te bestrijden

Artikel 14 jo. artikel 9 EVRM en artikel 13 EVRM. Klagerster is de in Litouwen geregistreerde (niet christelijke) religieuze gemeenschap “Romuva”. Klagerster heeft in 2017 een verzoek ingediend om de status te verkrijgen van een door de staat erkende religieuze gemeenschap. Met deze status zouden bepaalde privileges kunnen worden verkregen. Op grond van nationale wetgeving beoordeelt het Ministerie van Justitie of de verzoekende gemeenschap aan de formele juridische vereisten voldoet voor het verkrijgen van deze status en brengt daarvan verslag uit aan het parlement (Seimas). Het parlement beslist vervolgens of een dergelijke status wordt verleend.

In dit geval had het ministerie van justitie geoordeeld dat klagerster voldeed aan de criteria voor erkenning door de staat. Het parlement heeft echter tegen erkenning van “Romuva” als religieuze gemeenschap gestemd, met als onderbouwing onder andere dat het een culturele en geen religieuze gemeenschap betreft en het de banden van Litouwen met de christelijke gemeenschap zou schaden.

Op grond van de artikelen 9 (vrijheid van godsdienst) en 14 (discriminatieverbod) klaagt klagerster dat ondanks dat zij aan de formele criteria voldeed niet is erkend als officiële godsdienst. Klagerster brengt daarbij naar voren dat zij de eerste niet-christelijke organisatie is die om erkenning heeft verzocht en dit verzoek anders is behandeld dan verzoeken van anderen (christelijke) religieuze gemeenschappen die wel een officiële status hebben verkregen.

Het hof is van oordeel dat inderdaad sprake is van schending van de artikelen 9 en 14 EVRM nu de autoriteiten een onvoldoende onderbouwde en objectieve uitleg hebben gegeven waarom klagster anders is behandeld dan andere religieuze organisaties en dat parlementsleden zich bij de beoordeling van het verzoek niet neutraal en onpartijdig hebben opgesteld. Tevens is het hof van oordeel dat sprake is van schending van artikel 13 EVRM nu klagster geen effectief rechtsmiddel tot haar beschikking had om de beslissing te kunnen bestrijden.

- 📌 Recognition of paganism (or not) in Lithuania: *Romuva* ([Law&religion](#))

EHRM factsheets

- [Conscientious objection](#)
- [Freedom of religion](#)
- [Religious symbols and clothing](#)

Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Duitsland – 9 december 2020 (ECER 17.6.2021) – [C-257/21](#) en [C-258/21](#) - Coca-Cola European Partners Deutschland e.a.

Verschil tussen compensatie voor onregelmatige nachtarbeid vs. regelmatige nachtarbeid – Toepasselijkheid EU Handvest - Tenuitvoerlegging EU-recht?

Samenvatting onder: [Arbeid](#)

OVERIG

- Blog Symposium on Protocol 15 ECHR - A Protocol for the Ostriches? Civil Society Perspectives ([ECHR blog](#))
- Blog Symposium on Protocol 15 ECHR - What Implications for Applicants' Right of Access to the European Court? ([ECHR blog](#))
- Blog Symposium on Protocol 15 ECHR - The Court: Criteria for Office and Relinquishment ([ECHR blog](#))
- Blog Symposium on Protocol 15 ECHR - Yesterday's Solutions for Yesterday's Problems? ([ECHR blog](#))
- Blog Symposium on Protocol 15 ECHR – Introduction ([ECHR blog](#))

WIKI

- 🔗 [Handvest grondrechten EU](#)
- 🔗 [Europees Hof voor de rechten van de mens \(EHRM\)](#)

IE - Intellectuele eigendom

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-762/19 – CV-Online Latvia – Letland – [ECLI:EU:C:2021:434](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Rechtsbescherming van databanken - Het recht sui generis – Vacaturesite - Metazoekmachines

Richtlijn 96/9/EG. Het recht sui generis, dat vaak wordt gelijkgesteld met een aan het auteursrecht verwant (naburig) recht, strekt tot bescherming van de investering van de fabrikant van een

databank bij de verkrijging, de controle en de presentatie van die gegevens. Het recht sui generis, dat op het snijvlak van het IE-recht en het recht inzake ongeoorloofde mededinging ligt, vereist een zorgvuldige afweging tussen enerzijds de legitieme belangen van fabrikanten van databanken bij de bescherming van de mogelijkheden om hun investering terug te verdienen en anderzijds het belang van gebruikers en concurrenten van die fabrikanten bij de toegang tot de ruwe gegevens en de mogelijkheid om op basis daarvan innoverende producten te ontwikkelen.

In de onderhavige zaak, waarin die afweging centraal staat, heeft een fabrikant van een databank, in dit geval een vacaturesite, een vordering ingesteld tegen een aggregator van internetinhoud die het mogelijk maakt om deze vacatures op verschillende internetsites te raadplegen. Het is met name de vraag of de oplossing van het Hof met betrekking tot „metazoekmachines” op het onderhavige geval kan worden toegepast. De onderhavige zaak biedt ook de gelegenheid om deze oplossing uit te werken en te verfijnen in het licht van de mededingingsregels, met name de regels inzake ongeoorloofde concurrentie en misbruik van machtspositie. Het hof beslist dat de rechthebbende van een databank hergebruik van data in een metazoekmachine onder omstandigheden kan verbieden.

Hof: Artikel 7, leden 1 en 2, van richtlijn 96/9/EG moet aldus worden uitgelegd dat een internetzoekmachine die gespecialiseerd is in het doorzoeken van inhoud van databanken en die een vrij op internet toegankelijke databank of een substantieel deel ervan kopieert en indexeert, waarna de gebruikers van de zoekmachine die databank op haar eigen website kunnen doorzoeken op basis van inhoudelijk relevante criteria, de inhoud van die databank „opvraagt” en „hergebruikt” in de zin van die bepaling, wat door de fabrikant van een dergelijke databank kan worden verboden voor zover die handelingen schade berokkenen aan zijn investering in de verkrijging, de controle of de presentatie van die inhoud, dat wil zeggen het risico meebrengen dat deze investering niet met een normale exploitatie van de betrokken databank kan worden terugverdiend, hetgeen aan de verwijzende rechter staat om na te gaan.

HvJ – ARREST – 17 juni 2021 – zaak C-597/19 – M.I.C.M. – België – ECLI:EU:C:2021:492 – persbericht – conclusie – arrest

Systematische registratie van IP-adressen van gebruikers van een peer-to-peernetwerk – Verzoek om informatie - AVG

Richtlijn 2001/29/EG. Richtlijn 2004/48/EG. Verordening (EU) 2016/679. Richtlijn 2002/58/EG. Artikelen 7 en 8, artikel 17, lid 2, en artikel 47, eerste alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Mircom, een Cypriotische vennootschap, heeft auteursrechten op een groot aantal pornografische films. Zij is ook in het bezit geraakt van de IP-adressen van waaruit films uit haar catalogus illegaal zijn gedownload gebruik makend van het BitTorrent-protocol. Kan Telenet, de internetprovider voor die IP-adressen, verplicht worden de namen van de betrokken personen door te geven aan Mircom?

Het Hof oordeelt dat de systematische registratie van IP-adressen van gebruikers van een peer-to-peernetwerk die mediabestanden delen en de mededeling van hun namen en postadressen aan de houder van de intellectuele-eigendomsrechten of aan een derde opdat een schadevordering kan worden ingesteld, onder bepaalde voorwaarden is toegestaan. Het door de houder van intellectuele-eigendomsrechten ingediende verzoek om informatie mag geen misbruik uitmaken en moet gerechtvaardigd en evenredig zijn.

Hof: Artikel 3, leden 1 en 2, van richtlijn 2001/29/EG moet aldus worden uitgelegd dat er sprake is van beschikbaarstelling voor het publiek in de zin van deze bepaling wanneer eerder door de gebruiker van een peer-to-peernetwerk gedownloade onderdelen van een mediabestand met een beschermd werk vanaf de eindapparatuur van die gebruiker worden geüpload naar dergelijke apparatuur van andere gebruikers van dit netwerk, hoewel deze onderdelen op zichzelf pas bruikbaar zijn nadat een bepaald percentage van alle onderdelen is gedownload. Hierbij is het irrelevant dat dit uploaden automatisch plaatsvindt gelet op de instellingen van de software waarmee het delen van bestanden mogelijk wordt gemaakt (de BitTorrentclient), wanneer de gebruiker vanaf wiens eindapparatuur wordt geüpload, zich heeft geabonneerd op deze software

en ermee heeft ingestemd dat deze zou worden toegepast na naar behoren te zijn geïnformeerd over de kenmerken ervan.

Richtlijn 2004/48/EG moet aldus worden uitgelegd dat een persoon die contractueel houder is van bepaalde intellectuele-eigendomsrechten, doch deze rechten niet zelf exploiteert maar enkel schadevergoeding vordert van vermeende inbreukmakers, in beginsel gebruik kan maken van de in hoofdstuk II van deze richtlijn bedoelde maatregelen, procedures en rechtsmiddelen, tenzij op grond van de algemene verplichting van artikel 3, lid 2, daarvan en op basis van een volledig en grondig onderzoek wordt vastgesteld dat zijn verzoek misbruik uitmaakt. In het bijzonder moet een verzoek om informatie op grond van artikel 8 van deze richtlijn ook worden afgewezen indien het ongerechtvaardigd of onredelijk is, hetgeen de verwijzende rechter dient na te gaan.

Artikel 6, lid 1, eerste alinea, onder f), van verordening (EU) 2016/679, gelezen in samenhang met artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58/EG (richtlijn betreffende privacy en elektronische communicatie), moet aldus worden uitgelegd dat deze bepaling er in beginsel niet aan in de weg staat dat de IP-adressen van gebruikers van peer-to-peernetwerken wier internetverbindingen zouden zijn gebruikt voor inbreukmakende handelingen, systematisch worden geregistreerd door de houder van intellectuele-eigendomsrechten en door een derde voor diens rekening, en evenmin eraan in de weg staat dat de namen en de postadressen van deze gebruikers worden meegedeeld aan deze houder of derde opdat bij een burgerlijke rechter een schadevordering kan worden ingesteld wegens de schade die deze gebruikers zouden hebben veroorzaakt, op voorwaarde evenwel dat dergelijke initiatieven en verzoeken van deze houder of een dergelijke derde gerechtvaardigd en evenredig zijn, geen misbruik uitmaken en hun rechtsgrondslag vinden in een nationale wettelijke maatregel in de zin van artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58, waarbij de reikwijdte wordt beperkt van de voorschriften die zijn opgenomen in de artikelen 5 en 6 van deze richtlijn.

- HvJEU: Upload in peer-to-peernetwerk is "beschikbaarstelling voor het publiek" ([Boek9.nl](#))
- HvJ EU: MICM (IEF20033)
- CJEU rules on seeding, trolls, and interplay between copyright enforcement and data protection rules ([IPKat](#))

HvJ – ARREST – 22 juni 2021 – gevoegde zaken C-682/18 en C-683/18 – YouTube en Cyando – Duitsland – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:503 – persbericht – conclusie – arrest

Auteursrecht muziekwerk – Aansprakelijkheid YouTube – Mededeling aan het publiek

Richtlijn 2001/29/EG. Richtlijn 2000/31/EG. Een auteursrechtelijk beschermd muziekwerk, „A Winter Symphony” werd illegaal op YouTube geplaatst. Het Duitse Bundesgerichtshof stelt het Hof vragen over de verantwoordelijkheid van een internetplatform in een dergelijk geval. Kan YouTube onder meer verplicht worden de namen en mail(adressen) te verstrekken van de personen die het beschermde werk (onder een pseudoniem) hebben geüpload?

Het Hof oordeelt dat bij de huidige stand van het Unierecht de exploitanten van onlineplatformen in beginsel zelf geen mededeling aan het publiek verrichten van auteursrechtelijk beschermd content die hun gebruikers illegaal online plaatsen. Zij delen echter deze content wel aan het publiek mee indien zij niet louter platformen ter beschikking stellen, maar er daarnaast toe bijdragen dat het publiek in strijd met het auteursrecht toegang tot die content wordt verleend. Dit is het geval als de exploitant de content niet prompt verwijdert en niet de passende technische maatregelen treft die van een normaal behoedzame marktdeelnemer in zijn situatie kunnen worden verwacht.

Hof: Artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/29/EG moet aldus worden uitgelegd dat de exploitant van een videodeelplatform of een host- en deelplatform voor bestanden, waarop gebruikers beschermde content illegaal beschikbaar voor het publiek kunnen stellen, geen „mededeling aan het publiek” van die content in de zin van deze bepaling verricht, tenzij hij – naast het louter ter beschikking stellen van het platform – ertoe bijdraagt dat het publiek toegang tot die content wordt gegeven in strijd met het auteursrecht. Dit is met name het geval wanneer die exploitant concreet

weet dat beschermde content op onwettige wijze op zijn platform beschikbaar wordt gesteld en deze content niet prompt verwijdert of prompt ontoegankelijk maakt, of wanneer die exploitant, hoewel hij weet of behoort te weten dat beschermde content in het algemeen via zijn platform door gebruikers ervan illegaal beschikbaar voor het publiek wordt gesteld, niet de passende technische maatregelen treft die van een normaal behoedzame marktdeelnemer in zijn situatie kunnen worden verwacht om op geloofwaardige en doeltreffende wijze inbreuken op het auteursrecht op dit platform tegen te gaan, of wanneer hij deelneemt aan de selectie van beschermde content die illegaal aan het publiek wordt meegegeeld, op zijn platform hulpmiddelen aanbiedt die specifiek bedoeld zijn om dergelijke content illegaal te delen of het delen van die content bewust stimuleert, wat kan blijken uit de omstandigheid dat die exploitant een bedrijfsmodel hanteert dat de gebruikers van zijn platform aanspoort om beschermde content illegaal op dat platform mee te delen aan het publiek.

Artikel 14, lid 1, van richtlijn 2000/31/EG moet aldus worden uitgelegd dat de activiteit van de exploitant van een videodeelplatform of een host- en deelplatform voor bestanden binnen de werkingssfeer van die bepaling valt, mits deze exploitant geen actieve rol speelt waardoor hij kennis heeft van of controle heeft over de op zijn platform geüploade content.

Artikel 14, lid 1, onder a), van richtlijn 2000/31 moet aldus worden uitgelegd dat een dergelijke exploitant, om op grond van die bepaling te worden uitgesloten van de in artikel 14, lid 1, bedoelde vrijstelling van aansprakelijkheid, kennis moet hebben van de concrete onwettige handelingen van zijn gebruikers met betrekking tot op zijn platform geüploade beschermde content.

Artikel 8, lid 3, van richtlijn 2001/29 verzet zich niet ertegen dat de houder van een auteursrecht of een naburig recht krachtens het nationale recht ten aanzien van een tussenpersoon wiens dienst door een derde werd gebruikt om inbreuk te maken op zijn recht zonder dat deze tussenpersoon daarvan kennis had in de zin van artikel 14, lid 1, onder a), van richtlijn 2000/31, slechts een verbod kan verkrijgen indien die inbreuk vóór het begin van de gerechtelijke procedure aan die tussenpersoon werd gemeld en deze niet prompt heeft gehandeld om de betrokken content te verwijderen of ontoegankelijk te maken en om ervoor te zorgen dat die inbreuken zich niet opnieuw voordoen. Het staat evenwel aan de nationale rechterlijke instanties om zich bij de toepassing van een dergelijke voorwaarde ervan te vergewissen dat die niet ertoe leidt dat de daadwerkelijke beëindiging van de inbreuk zodanig wordt uitgesteld dat die rechthebbende onevenredige schade lijdt.

- Online platformen verrichten zelf geen mededeling aan het publiek ([Boek9.nl](#))
- HvJ EU over de aansprakelijkheid van (video)deelplatformen ([IEF20039](#))
- CJEU rules on platform liability under copyright law, safe harbours, and injunctions ([IPKat](#))
- EU-Hof: YouTube niet aansprakelijk voor auteursrechten ([Europa-nu](#))
- EU-Hof: exploitanten van onlineplatformen zijn in beginsel niet aansprakelijk voor het illegaal uploaden van beschermde werken door gebruikers van deze platformen ([ECER](#))

GERECHT EU – ARREST – 2 juni 2021 – zaak T-169/19 – Style & Taste/EUIPO - The Polo/Lauren Company – ECLI:EU:T:2021:318 – arrest

Uniebeeldmerk dat een polospeler afbeeldt – Ouder nationaal model – Relatieve nietigheidgrond

Verordening (EG) nr. 207/2009. Verordening 2017/1001. Interveniënte, The Polo/Lauren Company LP, heeft bij het EUIPO een Uniemerkaanvraag ingediend krachtens verordening (EG) nr. 40/94. Het merk is op 3 november 2005 onder het nummer 4049201 ingeschreven.

Op 23 februari 2016 heeft verzoekster, Style & Taste, SL, een vordering tot nietigverklaring van het litigieuze merk ingesteld op grond van een industriële-eigendomsrecht in de zin van artikel 52, lid 2, onder d), van verordening nr. 40/94 van verordening 2017/1001.

De vordering tot nietigverklaring was gebaseerd op een Spaanse model, dat op 4 maart 1997 onder het nummer D0024087 is ingeschreven. De nietigheidsafdeling heeft de vordering tot nietigverklaring afgewezen. Verzoekster heeft daartegen beroep ingesteld. Het EUIPO heeft het

beroep verworpen op grond dat de inschrijving van het oudere model op 22 mei 2017 was verstreken.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

 Conflict met Uniemerk bestaat niet meer na afloop nietigheidsprocedure. ([IEF20054](#))

GERECHT EU – ARREST – 2 juni 2021 – zaak T-854/19 – Franz Schröder/EUIPO - RDS Design – ECLI:EU:T:2021:309 – arrest

Uniewoordmerk MONTANA – Absolute weigeringsgrond – Beschrijvend karakter

Verordening (EU) 2017/1001. Met haar eerste middel verwijt verzoekster de kamer van beroep, ten eerste, overeenkomstig artikel 95, lid 2, van verordening (EU) 2017/1001, de door interveniënte te laat overgelegde bewijzen te hebben toegelaten en, ten tweede, bepaalde feiten ambtshalve te hebben onderzocht, in strijd met artikel 95, lid 1, van verordening 2017/1001. Het eerste middel kan dus worden opgesplitst in twee afzonderlijke grieven, die zijn ontleend aan schending van de twee bovengenoemde bepalingen. Volgens het gerecht is er geen schending van deze bepalingen.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

GERECHT EU – ARREST – 2 juni 2021 – zaak T-177/20 – Himmel/EUIPO - Ramirez Monfort – ECLI:EU:T:2021:312 – arrest

Uniemerk – Oppositieprocedure – Aanvraag voor Uniewoordmerk Hispano Suiza – Ouder Uniewoordmerk HISPANO SUIZA – Relatieve weigeringsgrond – Verwarringsgevaar

Verordening (EG) nr. 207/2009. Gonzalo Andres Ramirez Monfort, heeft bij het EUIPO een Uniemerkaanvraag ingediend overeenkomstig verordening (EG) nr. 207/2009. De inschrijvingsaanvraag betreft het woordteken Hispano Suiza. Verzoeker, Himmel, heeft krachtens artikel 41 van verordening nr. 207/2009 oppositie ingesteld tegen de inschrijving van het aangevraagde merk. De oppositie is afgewezen, waarna het beroep daartegen is verworpen. Het gerecht oordeelt dat de kamer van beroep niet alle feiten in aanmerking heeft genomen die van wezenlijk belang zijn om te oordelen dat de waren niet soortgelijk zijn.

Gerecht: De beslissing van de eerste kamer van EUIPO van 21 januari 2020 (zaak R 67/2019-1) wordt vernietigd.

GERECHT EU – ARREST – 16 juni 2021 – zaak T-187/20 – Davide Groppi/EUIPO – Viabizzuno – ECLI:EU:T:2021:363 – arrest

Nietigheidsprocedure – Ingeschreven gemeenschapsmodel dat een tafellamp weergeeft

Verordening (EG) nr. 6/2002. Het betreft een beroep tegen de beslissing van het EUIPO van 23 januari 2020 (zaak R 126/2019-3) inzake een nietigheidsprocedure. Het gerecht oordeelt dat de kamer van beroep terecht heeft vastgesteld dat het litigieuze model geen eigen karakter heeft in de zin van artikel 6 van de verordening.

Gerecht: Het beroep wordt verworpen.

HvJ - OVERIG

C-818/18 P en C-6/19 P

Vorderingen Yokohama ongegrond en niet ontvankelijk.
([IEF20000](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 4 juni 2021 (ECER 17.3.2021) – zaak C-263/21 – Ametic

Auteursrecht – Compensatie voor kopiëren voor privégebruik – Samenstelling in wet bedoelde rechtspersoon

Richtlijn 2001/29/EG. Verzoekster (AMETIC) is een vereniging van fabrikanten, groothandelaren en distributeurs in de sector informatie- en communicatietechnologieën, die rechtstreeks beroep heeft ingesteld tegen koninklijk besluit 1398/2018. Deze regeling is uitgevaardigd ter uitvoering van een nieuwe bepaling uit de wet op de intellectuele eigendom. Door de wijziging is een stelsel van billijke compensatie voor het kopiëren voor privégebruik ingevoerd. Betalingsplichtigen van de compensatie zijn de in Spanje gevestigde fabrikanten van reproductieapparatuur, wanneer zij optreden als distributeur, en importeurs. Er bestaat onder meer een vrijstelling voor aankopen van natuurlijke of rechtspersonen die eindconsument zijn en kunnen rechtvaardigen dat de aangeschafte apparatuur uitsluitend voor beroepsdoeleinden zal worden gebruikt. De rechtvaardiging dient te geschieden door middel van een certificaat, afgegeven door de rechtspersoon bedoeld in de Wet op de intellectuele eigendom.

De vraag is onder andere of de wijze waarop de in de nieuwe bepaling van de Spaanse wet op de intellectuele eigendom bedoelde rechtspersoon is samengesteld, verenigbaar is met richtlijn 2001/29/EG of, meer in het algemeen, met de algemene beginselen van het Unierecht?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 15 april 2021 (ECER 11.6.2021) - C-256/21 - Gemeinde Bodman-Ludwigshafen

Uniemerk – Gevolgen intrekking vordering wegens inbreuk – Reconventionele vordering

Verordening (EU) 2017/1001. Verzoeker is houder van het Uniemerk “Apfelzüge”. Het begrip “Apfelzug” (appelrein), in het Zwabisch ook “Apfelzüge” (appelreintje), duidt op een span van meerdere door een tractor voortgetrokken aanhangers bij de appeloogst. Partijen twisten erover of dat begrip gebruikelijk is voor het relevante publiek en of zij zonder meer deze betekenis kan afleiden. De vraag is of de intrekking van een vordering wegens inbreuk in de zin van artikel 124, onder a), gevolgen heeft voor de vraag of de rechtbank dient te beslissen respectievelijk nog mag beslissen over een nog ten tijde van de aanhangigheid van de vordering wegens inbreuk ingestelde reconventionele vordering tot nietigverklaring en over de ontvankelijkheid daarvan. Met de voorgelegde vraag verzoekt de verwijzende rechter het Hof om uitlegging van de op de reconventionele vordering betrekking hebbende bepalingen van verordening 2017/1001, teneinde te kunnen beoordelen of de reconventionele vordering ontvankelijk is (als dwingende voorwaarde voor een inhoudelijk onderzoek met betrekking tot de gestelde nietigheid van het litigieuze Uniemerk) dan wel het hoger beroep van de tweede verwerende partij wegens niet-ontvankelijkheid van de reconventionele vordering moet worden verworpen.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Danish court tackles balance between copyright and freedom of speech and religion (IPKat)

OVERIG

- Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad Richtsnoeren betreffende artikel 17 van Richtlijn (EU) 2019/790 inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt (COM/2021/288 final)
- Conclusies van de Raad over het beleid inzake intellectuele eigendom 2021/C 247/02 ST/9381/2021/INIT, *PB C 247 van 25.6.2021*,

Insolventie

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije - 21 april 2021 (ECER 21.6.21) - C-260/21 - Corporate Commercial Bank*

Vrij verkeer van kapitaal – Rechtszekerheidsbeginsel - Doeltreffende voorziening

Artikel 63 VWEU. Artikel 47 EU Handvest. In het kader van de insolventieprocedure ten aanzien van Elit Petrol verzoekt de Corporate Commercial Bank om een beslissing waarbij haar vorderingen jegens Elit Petrol uit twee kredietovereenkomsten ten belope van in totaal 44 410 439,66 USD als vaststaand worden erkend. Om te beoordelen of deze vorderingen bestaan, moet de verwijzende rechter een nationale regeling toepassen die de voorwaarden voor de doeltreffende verrekening in het kader van de verhouding met een bankinstelling wijzigt en aan die nieuwe voorwaarden uitdrukkelijk terugwerkende kracht verleent door de verrekeningen ongeldig te verklaren die in een eerdere periode rechtmatig hebben plaatsgevonden. De verwijzende rechter verzoekt het Hof om vast te stellen of het Unierecht een dergelijke nationale regeling toelaat, met name gelet op het recht op vrij verkeer van kapitaal en betalingen, het beginsel van rechtsstatelijkheid, het rechtszekerheidsbeginsel alsook het recht op een eerlijk proces en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte.

Institutioneel

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 17 juni 2021 – zaak C-180/20 – Commissie/Raad – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:495 – conclusie

GBVB - Grondslag partnerschapsovereenkomsten

Besluiten (EU) 2020/245 en 2020/246. In het kader van het interinstitutionele geschil over de – van constitutioneel belang zijnde – rechtsgrondslag van de handelingen van de Unie nemen – na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon – zaken waarin de scheidslijn tussen het externe optreden van de Europese Unie op de onder het VWEU vallende gebieden en het in het VEU neergelegde gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) ter discussie wordt gesteld, een steeds belangrijker plaats in. Het beroep dat in de onderhavige conclusie aan de orde is, valt onder deze zaken en vormt, ongeveer drie jaar na de uitspraak van het arrest van 4 september 2018, Commissie/Raad (Overeenkomst met Kazachstan), een nieuwe stap in het geschil tussen de Europese Commissie en de Raad van de Europese Unie over de relevante rechtsgrondslagen bij het sluiten en uitvoeren van „nieuwe generatie”-partnerschapsovereenkomsten.

A-G geeft het Hof in overweging: Besluit (EU) 2020/245 betreffende het namens de EU in te nemen standpunt in de door de brede en versterkte Partnerschapsovereenkomst tussen de EU en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, ingestelde Partnerschapsraad, over de vaststelling van het reglement van orde van de Partnerschapsraad, en van de reglementen van orde van het Partnerschapscomité, van de subcomités en andere door de Partnerschapsraad ingestelde organen, en over de vaststelling van de lijst van subcomités, met het oog op de toepassing van die overeenkomst met uitzondering van titel II ervan, en besluit (EU) 2020/246 betreffende het namens de Europese Unie in te nemen standpunt in de door de brede en versterkte Partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, ingestelde Partnerschapsraad, over de vaststelling van het reglement van orde van de Partnerschapsraad, en van de reglementen van orde van het Partnerschapscomité, van de subcomités en andere door de Partnerschapsraad ingestelde organen, en over de vaststelling van de lijst van subcomités, met het oog op de toepassing van titel II van die overeenkomst, worden nietig verklaard. De gevolgen van de besluiten 2020/245 en 2020/246 worden gehandhaafd.

HvJ – BESCHIKKING – 16 juni 2021 – zaak C-685/20 P – Sharpston/Raad en Conférence des Représentants des Gouvernements des États membres – ECLI:EU:C:2021:485 – persbericht – beschikking

Brexit – Gevolgen voor mandaat A-G Sharpston

Samenvatting onder: [Brexit](#)

GERECHT EU – ARREST – 30 juni 2021 – zaak T-635/19 – Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro e.a./Commissie – ECLI:EU:T:2021:394 – persbericht – arrest

Niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie - Causaliteit

Richtlijn 2014/49/EU. Richtlijn 2014/59/EU. Het betreft een verzoek krachtens artikel 268 VWEU strekkende tot vergoeding van de materiële schade die verzoeksters stellen te hebben geleden door met name de onrechtmatige handelswijze van de Commissie die de redding van Banca delle Marche zou hebben verhinderd.

Het Gerecht oordeelt dat verzoeksters in casu niet hebben aangetoond dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de gestelde onrechtmatige gedraging van de Commissie en de gestelde schade, hetgeen volstaat om vast te stellen dat niet is voldaan aan de voorwaarden voor niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie (zie de in punt 44 hierboven aangehaalde rechtspraak). Het beroep wordt verworpen.

NOOT – bij HvJ 16 december 2020, [gevoegde zaken C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P en C-604/18 P](#), Raad/K. Chrysostomides & Co. e.a., Raad/Bourdouvali e.a., K

Mr. M.K. Bulterman, De financiële crisis en de niet-contractuele aansprakelijkheid van de Unie als rechtsbeschermingsinstrument, in: [NtEr 2021/3.1](#)

LITERATUUR

- J. Lindeboom, De voorrang van Unierecht en de gelijkheid van de lidstaten: bevat art. 4 lid 2 VEU een impliciete ‘supremacy clause’?, [SEW 2021/6](#)
“In een persbericht over het PSPP-arrest van het Duitse Bundesverfassungsgericht stelt het Hof dat de verplichting voor nationale rechters om de volle werking van het Unierecht te verzekeren de enige manier is om de gelijkheid van de lidstaten te waarborgen. Nu deze verplichting is gebaseerd op de voorrang van Unierecht, impliceert deze stelling dat die kan worden gerechtvaardigd door de gelijkheid van de lidstaten. Dit artikel bevat een kritische analyse van het veronderstelde verband tussen de voorrang van Unierecht en de gelijkheid van de lidstaten.”
- R.B. Beems, J.M. Veenbrink, De ANESCO-zaak: van institutionele problemen in het mededingingsrechtelijke paradijs tot de januskop van het onafhankelijkheidsbeginsel, in: [SEW 2021/6](#)
- M. Chamon, De procesrechtelijke positie van de Eurogroep uitgeklaard, gevoegde zaken C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P en C-604/18 P, Raad e.a./Chrysostomides e.a., in: [SEW 2021/6](#)

IPR

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-280/20 – Generalno konsulstvo na Republika Bulgaria – Bulgarije – ECLI:EU:C:2021:443 – geen conclusie – arrest

Bevoegde rechter - Werknemer van consulaire vertegenwoordiging van lidstaat in andere lidstaat – Vergoeding voor niet opgenomen vakantiedagen

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Het betreft een geding tussen Z.N., Bulgaars onderdaan, en het consulaat-generaal van Bulgarije in Spanje over een vordering tot betaling van een compenserende vergoeding voor niet-opgenomen jaarlijkse vakantie met behoud van loon.

Hof: Artikel 5, lid 1, juncto overweging 3, van verordening (EU) nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat deze verordening van toepassing is ter bepaling van de internationale bevoegdheid van de gerechten van een lidstaat om kennis te nemen van een geschil tussen een werknemer van een lidstaat die geen werkzaamheden verricht waarmee openbaar gezag wordt uitgeoefend en een consulaire instantie van diezelfde lidstaat die op het grondgebied van een andere lidstaat is gevestigd.

- 🇪🇺 CJEU on the scope of the Brussels I bis Regulation in the context of a dispute between an employee and a consulate in the case ZN, C-280/20 (conflict of laws)
- 🇪🇺 ZN v [Bulgarian Consulate]. Confirming Mahamdia and the 'international' in 'private international law'. (GAVL)

HvJ – ARREST – 15 juni 2021 – zaak C-645/19 – Facebook Ireland e.a. – België – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:483 – persbericht – conclusie – arrest

AVG – Facebook - Grensoverschrijdende gegevensverwerking – Bevoegdheid toezichthoudende instantie – Rechterlijke bevoegdheid

Samenvatting onder: privacy en persoonsgegevens

HvJ – ARREST – 17 juni 2021 – zaak C-800/19 – Mittelbayerischer Verlag – Polen – ECLI:EU:C:2021:489 – conclusie – arrest

Rechterlijke bevoegdheid - Verbintenissen uit onrechtmatige daad – Online publicatie Duits dagblad - Pools vernietigingskamp - Overlevende Auschwitz

Verordening (EU) nr. 1215/2012. Een Pools staatsburger en voormalig gevangene in Auschwitz (Polen) heeft bij de Poolse rechterlijke instanties een civiele vordering tegen een Duits dagblad ingesteld, omdat het in een onlineartikel de uitdrukking „Pools vernietigingskamp” had gebruikt ter verwijzing naar een nazivernietigingskamp dat tijdens de Tweede Wereldoorlog op het grondgebied van het (op dat moment) bezette Polen was gebouwd. Hoewel dat artikel slechts enkele uren online heeft gestaan voordat het werd gecorrigeerd, voert verzoeker aan dat de onlinepublicatie zijn nationale identiteit en waardigheid heeft aangetast.

Zijn de Poolse rechterlijke instanties internationaal bevoegd om kennis te nemen van een dergelijke vordering? Verzoeker vordert in het hoofdgeding niet alleen een financiële vergoeding, maar ook andere vormen van genoegdoening, namelijk een rechterlijke beslissing waarbij het de uitgever wordt verboden in de toekomst de uitdrukking „Pools vernietigingskamp” te gebruiken en de publicatie van verontschuldigingen.

De context van deze zaak is tamelijk bijzonder: degene die stelt dat zijn persoonlijkheidsrechten zijn geschonden was in de betrokken publicatie niet met naam genoemd. Niettemin omvatten blijkens de huidige stand van de nationale rechtspraak de persoonlijkheidsrechten van Poolse staatsburgers mede de bescherming van hun nationale identiteit, nationale waardigheid en het respect voor de waarheid over de geschiedenis van het Poolse volk. Het hof acht voor de bevoegdheid van belang dat verzoeker in het artikel niet identificeerbaar was.

Hof: Artikel 7, punt 2, van verordening (EU) nr. 1215/2012 moet aldus worden uitgelegd dat het gerecht van de plaats waar zich het centrum van de belangen bevindt van een persoon die stelt dat zijn persoonlijkheidsrechten zijn geschonden door op een website geplaatste content, slechts bevoegd is om, voor de volledige gestelde schade, kennis te nemen van een door die persoon ingestelde aansprakelijkheidsvordering indien die content objectieve en controleerbare gegevens bevat die het mogelijk maken om die persoon direct of indirect als individu te identificeren.

- B** Case C-800/19: CJEU Limits Scope of ‘Centre of Interests’ Jurisdiction for Online Infringements of Personality Rights ([conflict of laws](#))
- B** Mittelbayerischer Verlag: the CJEU surprisingly reigns in Article 7(2) centre of interests jurisdiction in cases of online defamation. ([GAVL](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 1 april 2021 (ECER 16.6.21) - [C-265/21 – A.B. et A.B.- C.D.](#)

Verbintenissen uit overeenkomst

Verordening nr. 44/2001 (Brussel I). Verordening (EG) nr. 593/2008 (Rome I). C.D. heeft in de jaren 80 twintig typologiepanelen overhandigd gekregen. Die typologiepanelen zouden aan C.D. zijn verkocht, terwijl de werken volgens de zoon van de oorspronkelijke Duitse kunstenaars slechts bij de door C.D. beheerde kunstgalerie in België in bewaring zijn gegeven om ze te koop aan te bieden aan het publiek. In 2007 hebben de echtgenoten A.B. de eigendom van de panelen verkregen door deze te kopen van C.D.. In 2013 zijn de werken vervolgens voor veiling naar Christie's gegaan, en heeft Christie's contact opgenomen met een van de kunstenaars die heeft aangegeven nog steeds eigenaar te zijn van de werken. Hierop is de verkoop van de werken opgeschort en is de onderhavige procedure gestart. A.B. heeft een vordering ingesteld om tot recht te doen verklaren dat de echtgenoten A.B. enig eigenaar zijn van de panelen. Een van de kunstenaars, woonachtig te Duitsland, heeft primair opgeworpen dat de rechter bij wie het geding aanhangig was gemaakt onbevoegd was op grond van de Brussel I-verordening. Subsidiair stelde zij dat de vordering niet-ontvankelijk was en vorderde zij teruggave van de werken. Na haar overlijden in 2015 heeft haar zoon het geding voortgezet.

De vragen hebben o.a. betrekking op de begrippen “verbintenissen uit overeenkomst”, “vordering” waarop de verzoeker “zich baseert”, en “vordering uit onrechtmatige daad”.

NOOT – bij HvJ 12 mei 2021, zaak [C-709/19 Vereniging van effectenbezitters](#)

- No collective redress against foreign companies in cases of purely financial damage: Case C-709/19 VEB v. British Petroleum ([European law blog](#))
- Applicable law in cases of purely economic loss following judgment in Vereniging van Effectenbezitters. ([GAVL](#))

NOOT – bij HvJ conclusive 20 mei 2021, [zaak C-913/19 CNP](#)

CNP v Gefion. The CJEU on (not) applying Brussels Ia's insurance section to insurance professionals, and on branch jurisdiction. ([GAVL](#))

OVERIG

- The EAPO Regulation: An unexpected interpretative tool of the French civil procedural system ([conflict of laws](#))
- Brussels IA arbitration exception claxon. Recognition of Spanish Prestige judgment in England & Wales. Res judicata issues concerning arbitration referred to the CJEU. Ordre public exceptions re Human Rights not upheld. ([GAVL](#))
- DTEK Energy: Grounds for the Rome I issue of Schemes of Arrangement to be heading for the Court of Appeal. ([GAVL](#))

Kinderrechten

OVERIG

- Aanbeveling (EU) 2021/1004 van de Raad van 14 juni 2021 tot instelling van een Europese kindergarantie, [PB L 223 van 22.6.2021, blz. 14–23](#)
- Discriminating against families: Italian family benefits before the ECJ ([EU law analysis](#))
- Are Children's Rights Being Affected By Pollution? ([eachother](#))

Landbouw en visserij (B)

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 3 juni 2021 – zaak C-119/20 – Lauku atbalsta dienests – Letland – ECLI:EU:C:2021:458 – [conclusie](#)

Steunregeling jonge landbouwers - GLB - Elfpo

Verordening (EU) nr. 1305/2013. Kunnen landbouwers in het kader van het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (Elfpo) steun ontvangen zowel voor de ontwikkeling van een klein landbouwbedrijf als in de hoedanigheid van jonge landbouwer?

A-G: Artikel 19, lid 1, onder a), van verordening nr. 1305/2013 dient aldus te worden uitgelegd dat een landbouwer zowel aanloopsteun ten bate van de ontwikkeling van een klein landbouwbedrijf overeenkomstig lid 1, onder a), iii), van deze bepaling als aanloopsteun ten bate van jonge landbouwers overeenkomstig lid 1, onder a), i), kan ontvangen. Zowel de eerste als de tweede steunaanvraag moet worden gedaan binnen 24 maanden na de datum van vestiging. Het in het kader van de eerste steunvorm ontvangen steunbedrag dient in mindering te worden gebracht op het bedrag dat in het kader van de tweede steunvorm wordt ontvangen, zodat het maximale steunbedrag per jonge landbouwer overeenkomstig artikel 19, lid 6, en bijlage II, van verordening nr. 1305/2013 niet wordt overschreden.

Indien een jonge landbouwer uiterlijk 24 maanden na zijn vestiging voldoet aan alle voorwaarden voor de verkrijging van de in artikel 19, lid 1, onder a), i), van verordening nr. 1305/2013 bedoelde aanloopsteun ten bate van jonge landbouwers, kunnen de lidstaten hem de toekenning van deze steun niet weigeren op grond dat hij in diezelfde periode reeds krachtens lid 1, onder a), iii), van die bepaling aanloopsteun ten bate van de ontwikkeling van een klein landbouwbedrijf heeft ontvangen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 19 februari 2021 (ECER 28.5.2021) – [zaak C-217/21 – AGRO-EKO 2013*](#)

Gemeenschappelijk landbouwbeleid – Stilzwijgende weigering – Ontvangen betalingen – Aangevraagde steun - Plattelandontwikkelingsprogramma

Verordening (EU) nr. 1306/2013. Verzoekster (Agro-EKO 2013) heeft een steunaanvraag voor het seizoen 2018 van het plattelandontwikkelingsprogramma 2014-2020 ingediend. Het bevoegde bestuursorgaan (de directeur van het nationaal landbouwfonds) heeft geen schriftelijk besluit genomen. Verzoekster heeft voor de aangevraagde steun wel betalingen ontvangen, maar met betrekking tot één van de regelingen is geen betaling verricht. Tussen partijen is in geschil de vraag of verweerder de steun voor het seizoen 2018 stilzwijgend heeft geweigerd.

De verwijzende rechter stelt vragen over de uitleg van artikel 75 van Verordening (EU) 1306/2013, waaronder de vraag of het begrip „betaling” als bedoeld in artikel 75, lid 1, van verordening (EU) nr. 1306/2013 impliceert dat de naar aanleiding van een betalingsaanvraag ingeleide procedure is afgerond?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Denemarken – 15 juni 2021 (ECER 8.2.2021) – zaak C-278/21 – AquaPri

Viskwekerij – Natura 2000-gebieden – Habitatrichtlijn – Lozing

Samenvatting onder: Milieu en natuur

RECHTSPRAAK NL – EINDUITSPRAAK - CBb – 29 juni 2021 – na HvJ C-361/19 – V.o.f. de Ruiter - ECLI:NL:CBB:2021:674

Randvoorwaardenkorting - Berekening over jaar waarin de niet-naleving heeft plaatsgevonden

Verordening (EU) nr. 1306/2013. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 809/2014. Het geschil gaat over de randvoorwaardenkorting van 5% die verweerder heeft toegepast op de aan appellante voor het jaar 2016 te verlenen rechtstreekse betalingen. Die randvoorwaardenkorting heeft verweerder vastgesteld vanwege een aantal niet-nalevingen.

De eerste niet-naleving, op het terrein van gezondheid, houdt verband met de onjuiste registratie van de toepassing van een diergeneesmiddel bij een rund dat op 3 december 2015 ter slacht werd aangeboden aan een slachthuis.

De andere niet-naleving, op het terrein van dierenwelzijn, is het ontbreken van een droge en schone ligplaats voor kalveren. Verweerder zou de randvoorwaardenkorting ten onrechte hebben vastgesteld op 5% van de aan appellante voor het jaar 2016 te verlenen rechtstreekse betalingen.

Het HvJ heeft de door het College gestelde prejudiciële vraag in zijn arrest van 27 januari 2021 aldus beantwoord dat artikel 97, eerste lid, eerste alinea, en artikel 99, eerste lid, eerste alinea, van Verordening (EU) nr. 1306/2013, alsook artikel 73, vierde lid, eerste alinea, onder a, van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 809/2014 wat betreft het geïntegreerd beheers- en controlesysteem, plattelandsontwikkelingsmaatregelen en de randvoorwaarden, aldus moeten worden uitgelegd dat de verlagingen van de rechtstreekse betalingen wegens niet-naleving van de randvoorwaarden moeten worden berekend op basis van de betalingen die zijn toegekend of moeten worden toegekend voor het jaar waarin de niet-naleving heeft plaatsgevonden.

Het College verklaart het beroep gegrond en vernietigt het bestreden besluit. De korting op de aan appellante voor het jaar 2016 te verlenen rechtstreekse betalingen wordt vastgesteld op 3%.

REGELGEVING NL

Wet van 26 mei 2021 tot wijziging van de Wet dieren in verband met de uitvoering van de herziene Europese diergezondheidswetgeving, Staatsblad 2021, 256

EUROPESE COMMISSIE

EU wil einde aan dierkooien in veehouderij (Europa nu)

Levenslang (S)

EHRM – ARREST – 17 juni 2021 – Sandor Varga e.a. t. Hongarije – persbericht – arrest (niveau 2) - 39734/15 - 35530/16 - 26804/18 - ECLI:CE:ECHR:2021:0617JUD003973415

EHRM herhaalt dat de Hongaarse procedure met betrekking tot levenslange gevangenisstraffen in strijd is met het EVRM

Artikel 3 EVRM. Klagers zijn veroordeeld tot levenslange gevangenisstraffen. Zij voeren aan dat deze straf in Hongarije in strijd is met het verbod van onmenselijke of vernederende bestraffing

of behandeling zoals neergelegd in artikel 3 EVRM. Het EHRM verwijst naar een eerdere uitspraak tegen Hongarije (*T.P. and A.T. v. Hungary* (nos. 37871/14 and 73986/14, § 49, 4 October 2016)). In dat arrest oordeelde het Hof dat de verplichte gratieprocedure in Hongarije na veertig jaar van de opgelegde levenslange gevangenisstraf te hebben uitgezeten de facto geen reduceerbaarheid van die straf biedt. Een dergelijke langdurige wachttijd valt aldus het Hof buiten elke aanvaardbare beoordelingsmarge die de Staat geniet, hoe ruim die marge ook mag zijn. Gecombineerd met het ontbreken van voldoende procedurele waarborgen in de gratieprocedure was dat voor het Hof voldoende om een schending van artikel 3 EVRM aan te nemen in die zaak. Het EHRM merkt in casu op dat de door de regering aangevoerde argumenten vergelijkbaar zijn met die welke reeds zijn onderzocht en verworpen in *T.P.* en *AT v. Hongarije*. Geen nieuwe argumenten zijn aangevoerd die het Hof aanleiding geven af te wijken van zijn eerdere conclusie dat de aan klagers opgelegde straffen niet kunnen worden beschouwd als reduceerbaar in de zin van artikel 3 EVRM. Schending.

LHBT-rechten

EHRM – ARREST – 1 juni 2021 - Association ACCEPT e.a. t. Roemenië – [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) - [19237/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0601JUD001923716](#)

Politie slaagt er niet in om binnendringen bij homofilmvertoning en homofoob misbruik te voorkomen: schending

Samenvatting onder: [Discriminatie](#)

EHRM factsheets

- Homosexuality: criminal aspects
- [Sexual orientation issues](#) (januari 2020)

OVERIG

- Orbán vindt kritiek Nederland op Hongaarse LHBTI-wet 'koloniaal' ([Europa-nu](#))
- Europese Commissie neemt stappen tegen Hongarije om antihomowet ([Europa-nu](#))
- Attack on the Rights of LGBTQIA+ People in Hungary: Not Just Words, but Deeds as Well? ([Verfassungsblog](#))

Luchtvaart (c)

GERECHT EU – ARREST – 9 juni 2021 – zaak T-665/20 – Ryanair/Commissie – [ECLI:EU:T:2021:344](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Covid-19 – Steun aan luchtvaartmaatschappij Condor

Samenvatting onder: [staatssteun](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 25 maart 2021 (ECER 22.6.21) - [C-307/21](#) - [Ryanair](#)

Luchtvaartclaim – Mededeling annulering vlucht per mail

Verordening (EG) nr. 261/2004. Verzoekers hebben online via reisagent Kiwi.com bij verweerster een vlucht geboekt. Aan verweerster is bij de boeking van de vlucht het e-mailadres 11255299@mainlob.com meegedeeld. Het ging hier vermoedelijk om een automatisch gegenereerd e-mailadres van reisagent Kiwi.com, waar verzoekers geen toegang toe hadden. Is een luchtvaartmaatschappij verplicht compensatie te betalen wanneer deze de informatie over

een geannuleerde vlucht tijdig heeft verzonden aan het enige meegedeelde e-mailadres, zonder te weten dat hoogstens de reisagent maar niet de passagier hiermee werd bereikt?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 25 januari 2021 (ECER 29.6.21) - C-308/21 - SATA International*

Luchtvaartclaim – Storing brandstofvoorziening - Buitengewone omstandigheid?

Verordening (EG) nr. 261/2004. De oorzaak van de vertraging was een plotselinge, onverwachte storing in het brandstofvoorzieningssysteem op de luchthaven van Lissabon die zich vanaf 13.19 uur op voornoemde datum voordeed. Deze omstandigheid dwong tot een reorganisatie van alle vanuit Lissabon verrichte luchtvaartactiviteiten en tot het uitvoeren van transporten vanuit de brandstofcentra van nabijgelegen luchthavens om het probleem te ondervangen. Het brandstofvoorzieningssysteem op de luchthaven van Lissabon wordt niet beheerd door de luchthaven zelf, maar door een derde entiteit. De vraag die wordt opgeworpen is of de omstandigheid dat een vlucht met meer dan drie uur vertraagd is of geannuleerd wordt als gevolg van een storing in de brandstofvoorziening op de luchthaven van herkomst, als een „buitengewone omstandigheid” in de zin van artikel 5, lid 3 van verordening 261/2004 kan worden aangemerkt wanneer die luchthaven verantwoordelijk is voor het beheer van het brandstofvoorzieningssysteem.

WIKI

[Wiki luchtvaartclaims](#)

Mededinging

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-762/19 – CV-Online Latvia – Letland – ECLI:EU:C:2021:434 – conclusie – arrest

Rechtsbescherming van databanken - Het recht sui generis – Vacaturesite - Metazoekmachines

Samenvatting onder: [IE](#)

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-563/19 P – Recylex e.a./Commissie – ECLI:EU:C:2021:428 – conclusie – arrest

Inkooprijzen van afgedankte loodaccu's - Geldboete

Artikel 101 VWEU. Verordening (EG) nr. 1/2003. Besluit C(2017) 900 final. Met deze hogere voorziening verzoeken Recylex SA e.a. om vernietiging van het arrest van 23 mei 2019, Recylex e.a./Commissie, waarbij het Gerecht het beroep heeft verworpen dat zij hadden ingesteld tegen het besluit van de Europese Commissie van 8 februari 2017 betreffende een procedure op grond van artikel 101 VWEU. Rekwiranten zijn in respectievelijk België, Frankrijk en Duitsland gevestigde vennootschappen die actief zijn op het gebied van de vervaardiging van gerecycled lood en andere producten (polypropyleen, zink en speciale metalen).

Bij het litigieuze besluit heeft de Commissie vastgesteld dat door Recylex en drie andere ondernemingen in de sector van de inkoop van afgedankte loodaccu's voor auto's ten behoeve van de productie van gerecycled lood, inbreuk werd gemaakt op artikel 101 VWEU en dat de betreffende inbreuk – die één voortdurende inbreuk was – is gepleegd in de periode van 23 september 2009 tot en met 26 september 2012 en bestond uit overeenkomsten en/of onderling afgestemde gedragingen met het oog op afstemming van de prijzen

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 3 juni 2021 – zaak C-697/19 P – Sony Corporation en Sony Electronics/Commissie –

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 3 juni 2021 – zaak C-698/19 P – Sony Optiarc en Sony Optiarc America / Commissie –

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 3 juni 2021 – zaak C-699/19 P – Quanta Storage / Commissie –

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 3 juni 2021 – zaak C-700/19 P – Toshiba Samsung Storage Technology en Toshiba Samsung Storage Technology Korea / Commissie –

[ECLI:EU:C:2021:452 – conclusie](#)

Mededingingsregelingen – Optische diskdrives – Eén enkele voortdurende inbreuk - Motiveringsplicht

Artikel 101 VWEU. Artikel 53 van de EER-Overeenkomst. De onderhavige conclusie betreft vier hogere voorzieningen die zijn ingesteld door leveranciers van optische diskdrives en strekken tot vernietiging van vier arresten van het Gerecht van de Europese Unie houdende verwerping van hun beroepen tegen het besluit van de Commissie C(2015) 7135 final inzake een procedure op grond van artikel 101 VWEU en artikel 53 van de EER-Overeenkomst (zaak AT. 39639 – Optical Disk Drives).

Het Hof heeft uitdrukkelijk verzocht dat nader wordt ingegaan op twee rechtsvragen die in ruime mate in alle zaken aan de orde komen, en daarom zal de onderhavige conclusie worden toegespitst op de volgende specifieke onderwerpen: 1) de formulering waarmee de Commissie rekwiertes verwijt naast de enkele voortdurende inbreuk, ook afzonderlijke inbreuken te hebben gepleegd waaruit die enkele voortdurende inbreuk bestaat, zonder dat zij een andere motivering opgeeft dan die welke is aangevoerd om aan te tonen dat er sprake is van één enkele voortdurende inbreuk; 2) het vraagstuk van de berekening van de sanctie in geval van verkoop binnen het kartel of winstdeling.

De onderhavige zaak biedt het Hof de gelegenheid om in de eerste plaats de balans op te maken van de verhouding tussen de enkele inbreuk en de afzonderlijke gedragingen specifiek met betrekking tot de motiveringsplicht in het definitieve besluit en de rechten van verdediging van de procespartijen, en in de tweede plaats de reikwijdte te bepalen van de beoordelingsvrijheid van de Commissie met betrekking tot de beginselen van gelijke behandeling en evenredigheid in geval van verkoop binnen het kartel of winstdeling.

A-G geeft het Hof in overweging: Gelet op het voorgaande geef ik het Hof in overweging om binnen de hierboven gespecificeerde grenzen het derde middel in hogere voorziening in de zaken C-697/19 P en C-698/19 P, en het eerste middel in hogere voorziening in de zaken C-699/19 P en C-700/19 P toe te wijzen, en het vierde middel in hogere voorziening in de zaken C-697/19 P en C-698/19 P ongegrond te verklaren.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 4 maart 2021 (ECER 14.6.21) – [C-261/21 - F. Hoffmann-La Roche e.a.](#)

Schending mededingingsregels – Geneesmiddelen – Tenuitvoerlegging van een eerder HvJ-arrest

Artikel 47 EU Handvest. De Italiaanse mededingingsautoriteit (AGCM) heeft aan enerzijds F. Hoffmann-La Roche en Roche, en anderzijds Novartis AG en Novartis Farma geldboeten opgelegd omdat zij een met artikel 101 VWEU strijdige mededingingsregeling waren aangegaan om te zorgen voor een kunstmatige differentiatie tussen de geneesmiddelen Avastin en Lucentis door de perceptie van de risico's van het gebruik van Avastin in de oogheelkunde te manipuleren. Volgens de AGCM hebben zij dit gedaan om de verkoop van Lucentis te bevorderen, een geneesmiddel dat tienmaal zo duur is als Avastin, en had dit rechtstreekse gevolgen voor het

evenwicht van de uitgaven voor de gezondheidszorg in zowel de openbare als de particuliere sector.

Tijdens de procedure in hoger beroep, die is afgesloten met het arrest waarvan om herziening is verzocht, had de hoogste bestuursrechter reeds een aantal vragen aan het Hof voorgelegd over de uitlegging van artikel 101 VWEU, die het Hof heeft beantwoord in [arrest C-179/16](#).

De vragen betreffen het arrest van de Consiglio di Stato n.a.v. het arrest van het Hof in [C-179/16](#); heeft de Consiglio di Stato de door het Hof geformuleerde beginselen geschonden en kan de nationale rechter dit beoordelen?

LITERATUUR

R.B. Beems, J.M. Veenbrink, De ANESCO-zaak: van institutionele problemen in het mededingingsrechtelijke paradijs tot de januskop van het onafhankelijkheidsbeginsel, in: [SEW 2021/6](#)

BREXIT

S. Huijts, Order! - Gevolgen van Brexit voor de mededingingspraktijk in: [M&M 2021/2.4](#)

OVERIG

The European Super League: Opening the Floodgates of Competition Law ([KSLR](#))

Milieu, natuur, duurzame energie

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-635/18 – Commissie/Duitsland – ECLI:EU:C:2021:437 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Luchtkwaliteit – Overschrijding stikstofnorm

Richtlijn 2008/50/EG. Van 2010 tot 2016 heeft Duitsland de maximale stikstofuitstoot systematisch overschreden.

[vrij vertaald] Het Hof oordeelt dat Duitsland de verplichtingen niet is nagekomen die op haar rusten op grond van artikel 13, lid 1 van richtlijn 2008/50/EG inzake de luchtkwaliteit en schone lucht voor Europa in samenhang met bijlage XI door overschrijding van de voorgeschreven normen. Daardoor heeft Duitsland in strijd gehandeld met de verplichtingen uit artikel 23, lid 1 van richtlijn 2008/50, en in samenhang met bijlage XV, onderdeel A en in het bijzonder artikel 23, lid 2, onder 2 van de richtlijn op grond waarvan de lidstaat ervoor moet zorgen dat er zodanige maatregelen genomen worden ten aanzien van de luchtkwaliteit dat de periode waarin niet voldaan wordt aan de normen zo kort mogelijk gehouden wordt. Duitsland heeft nagelaten om vanaf 11 juni 2010 voldoende maatregelen te nemen om te voorkomen dat grenswaarden overschreden worden.

HvJ – ARREST – 24 juni 2021 – zaak C-559/19 – Commissie/Spanje – ECLI:EU:C:2021:512 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Niet nakoming – Grondwateronttrekking – Habitatrichtlijn – Vogelrichtlijn

Artikel 258 VWEU. Richtlijn 2000/60/EG. Richtlijn 92/43/EEG. In het zuidwesten van Spanje ligt het natuurgebied Doñana waar op grond van de habitatrichtlijn en de vogelrichtlijn speciale beschermingszones zijn aangewezen. In dezelfde regio, maar dan meestal buiten deze beschermingszones, bevinden zich echter ook de grootste Europese teeltgebieden voor „rood fruit”, met name aardbeien. Ten behoeve van deze fruitteelt worden aanzienlijke hoeveelheden

grondwater onttrokken voor irrigatiedoeleinden. Zeker in sommige gebieden wordt er meer grondwater onttrokken dan er wordt aangevuld, met als gevolg dat de grondwaterstand daar al jarenlang daalt.

De Commissie beschouwt dit als schendingen van het verbod op achteruitgang van de kaderrichtlijn water en van het verbod op verslechtering van de habitatrichtlijn, en heeft daarom de onderhavige procedure ingeleid tegen Spanje.

Wat de kaderrichtlijn water betreft, gaat het om de achteruitgang van de kwantitatieve toestand van het grondwater in het gehele gebied Doñana. Hoe moet in deze context echter het begrip „achteruitgang” worden begrepen? Wordt daarmee bedoeld op het slinken van de grondwatervoorraden? Of moet een ongewijzigde exploitatie van grondwater, bijvoorbeeld voor het irrigeren van landbouwgrond, hooguit worden bestempeld als een voortzetting van de bestaande toestand, zonder dat sprake is van verdere achteruitgang? Deze vraag staat centraal in de onderhavige procedure.

Voorts moet worden uitgemaakt hoe de referentietoestand van het grondwater volgens de kaderrichtlijn water moet worden beoordeeld en welke maatregelen een lidstaat moet vaststellen ter verbetering van een kwantitatief slechte toestand van het grondwater.

Hof: Het Koninkrijk Spanje heeft niet voldaan aan de verplichtingen die op deze lidstaat rusten krachtens:

– artikel 5, lid 1, van richtlijn 2000/60/EG, juncto punt 2.2 van bijlage II bij die richtlijn, door bij de schatting van de grondwateronttrekking in de regio Doñana (Spanje) in het kader van de nadere karakterisering van het Plan Hidrológico del Guadalquivir 2015-2021 (stroomgebiedsbeheerplan voor de Guadalquivir-rivier 2015-2021), geen rekening te hebben gehouden met de illegale wateronttrekking en de wateronttrekking die met het oog op de stedelijke bevoorrading plaatsvindt;

– artikel 11 juncto artikel 4, lid 1, onder c), van richtlijn 2000/60, door in het maatregelenprogramma dat is opgesteld in het kader van het stroomgebiedsbeheerplan voor de Guadalquivir-rivier 2015-2021 geen enkele maatregel te hebben opgenomen om een verstoring te voorkomen van de beschermde habitattypen in het beschermde gebied „Doñana” als gevolg van de grondwateronttrekking ten behoeve van het toeristenoord Matalascañas (Spanje), en

– artikel 6, lid 2, van richtlijn 92/43/EEG, door niet de passende maatregelen te hebben genomen om te voorkomen dat de grondwateronttrekking in het beschermde natuurgebied Doñana sinds 19 juli 2006 aanzienlijke verstoringen veroorzaakt van de beschermde habitattypen in de beschermde gebieden „Doñana” en „Dehesa del Estero y Montes de Moguer”.

Het beroep wordt verworpen voor het overige.

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 10 juni 2021 – gevoegde zaken C-177/19 P t/m C-179/19 P – Allemagne - Ville de Paris e.a./Commissie, Hongrie - Ville de Paris e.a./Commissie en Commissie/Ville de Paris e.a. – ECLI:EU:C:2021:476 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Emissies voertuigen – Procesbevoegdheid lokale autoriteiten – Hogere voorziening – Beginsel van loyale samenwerking

Richtlijn 2007/46/EG. Verordening (EU) 2016/646. Voordat een voertuigmodel in de Europese Unie in de handel kan worden gebracht, moet de fabrikant het aan de typegoedkeuringsprocedure onderwerpen. Deze procedure heeft tot doel te bevestigen dat een prototype van een voertuig voldoet aan alle Unievoorschriften op het gebied van veiligheid, milieu en productie. Deze procedure is genormeerd in verschillende richtlijnen en verordeningen.

In 2015 barstte het schandaal rond de manipulatie-instrumenten in dieselmotoren los. De manipulatie-instrumenten werden geïnstalleerd in voertuigen met een dieselmotor, waardoor een emissiecontrolesysteem werd geactiveerd als het instrument had gedetecteerd dat een voertuig zich in een testsituatie bevond. Het emissiecontrolesysteem werd weer uitgeschakeld zodra het

voertuig zich niet meer in een laboratoriumsituatie bevond, waardoor het voertuig emissies produceerde die de geldende wettelijke NOx-grenswaarde overschreden.

Naar aanleiding van deze omstandigheden is onder meer nieuwe EU-regelgeving vastgesteld, waaronder verordening 2016/427, waarin ook de RDE-procedure is ingevoerd. Met deze nieuwe testprocedure wordt beoogd het werkelijke niveau van verontreinigende emissies in reële rijomstandigheden (real driving emissions – RDE) beter weer te geven dan het geval was met de voorheen gebruikte test. Hierbij zijn ook waarden vastgesteld die bij de RDE-tests niet mogen worden overschreden wat betreft de massa van uitstoot van stikstofdioxide (NOx). Ook is verordening 2016/646 vastgesteld die een regelgevingshandeling is van de bij richtlijn 2007/46/EG vastgestelde typegoedkeuringsprocedure.

Verweersters (de stad Parijs, de stad Brussel en de gemeente Madrid) hebben het Gerecht conform artikel 263 VWEU verzocht om verordening 2016/646 nietig te verklaren. Volgens verweersters had de Commissie de regels onvoldoende strikt opgesteld, met als gevolg dat de luchtkwaliteitsnormen niet konden worden nageleefd. Het Gerecht heeft bij zijn arrest van 13 december 2008 de beroepen gedeeltelijk toegewezen en de verordening waarbij op het gebied van de NOx-uitstoot bepaalde waarden voor RDE-tests zijn vastgesteld, gedeeltelijk nietig verklaard. De Bondsrepubliek Duitsland, Hongarije en de Commissie verzoeken het Hof om het arrest van het Gerecht te vernietigen en de beroepen te verwerpen.

De Advocaat-Generaal gaat in op de procesbevoegdheid van verweersters. In artikel 263, vierde alinea, VWEU is als voorwaarde gesteld dat een natuurlijke of rechtspersoon rechtstreeks wordt geraakt door het besluit waartegen beroep is ingesteld. Ter vervulling van die voorwaarde moet aan twee cumulatieve eisen worden voldaan. Allereerst moet de maatregel rechtstreeks gevolgen hebben voor de rechtspositie van de particulier. Daarnaast moet hij aan degenen die belast zijn met de uitvoering geen enkele beoordelingsbevoegdheid laten, omdat de uitvoering zuiver automatisch geschiedt en alleen uit de regelgeving van de Unie voortvloeit zonder de toepassing van andere uitvoeringsbepalingen.

De motivering van het bestreden arrest is voldoende duidelijk en toereikend. Wel is de A-G van mening dat de redenering niet deugdelijk is. Artikel 4, derde lid, van richtlijn 2007/46/EG is onjuist uitgelegd. Het Gerecht is vervolgens ten onrechte tot de conclusie gekomen dat verweersters rechtstreeks zouden worden geraakt via de wisselwerking van artikel 4, derde lid, van richtlijn 2007/46/EG en verordening 2016/646. Dat is om een aantal redenen niet het geval.

Het Gerecht heeft in het arrest aangegeven dat het in de handel brengen van nieuwe motorvoertuigen, dat ziet op het vrije verkeer van producten tussen de lidstaten, het voornaamste doel van richtlijn 2007/46/EG is. De richtlijn streeft er niet in algemene zin naar dat de overheidsinstanties van de lidstaten vastgestelde regelgeving inzake het wegverkeer van dergelijke voertuigen reguleren en de richtlijn valt dus niet binnen de werkingssfeer van het vervoers- of milieubeleid van de Unie. Wel kan deze richtlijn bepalingen bevatten die tot doel hebben haar doeltreffendheid te waarborgen en daartoe kan zij aangelegenheden regelen die niet tot haar hoofddoel behoren.

De zinsnede ‘in het verkeer brengen’ uit artikel 4, derde lid, richtlijn 2007/46/EG wordt door het Gerecht uitgelegd op een wijze die tot gevolg zou hebben dat de werkingssfeer en de gevolgen van deze richtlijn zodanig wordt verruimd dat zij het voorwerp en de doelstelling van die richtlijn te buiten gaat. De bepaling staat er niet aan in de weg dat lidstaten in het kader van het algemeen belang mogen bepalen dat voertuigen of slechts bepaalde voertuigen in bepaalde gebieden aan het verkeer mogen deelnemen. Lokale regelingen die beperkingen stellen aan het verkeer van voertuigen in bepaalde specifieke gebieden, zijn dan ook niet in strijd met de Uniewetgeving inzake typegoedkeuring.

Dit hoeft echter niet tot vernietiging van het bestreden arrest te leiden omdat er andere redenen zijn waarom de verordening verweersters rechtstreeks raakt. Een te restrictieve toepassing van artikel 263 VWEU ten aanzien van lokale entiteiten zou niet stroken met de fundamentele beginselen, neergelegd in artikel 4, leden 2 en 3, VEU. Daarin speelt ook onder meer mee dat het Unierecht lokale entiteiten talrijke en verstrekkende verplichtingen oplegt en de justitiële structuur tot gevolg heeft dat zaken waarbij de geldigheid van handelingen van de Unie in het

geding is via de nationale rechtbanken soms heel laat via een prejudiciële procedure bij het Hof terechtkomen.

Ten aanzien van de overige middelen die zijn ingediend, overweegt de Advocaat-Generaal dat die moeten worden afgewezen.

De A-G geeft het Hof in overweging de hogere voorzieningen af te wijzen.

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 17 juni 2021 – zaak C-315/20 – Regione Veneto – Italië – ECLI:EU:C:2021:499 – [conclusie](#)

Europese afvalcatalogus – Gemengd stedelijk afval – Mechanische verwerking afval

Richtlijn 2008/98/EG. Verordening (EG) nr. 1013/2006. Europese afvalcatalogus (EAC). De transportonderneming Plan Eco heeft bij de regio Veneto een verzoek om voorafgaande toestemming ingediend voor de uitvoer van een grote hoeveelheid gemengd stedelijk afval naar een in Slovenië gevestigde cementfabriek, zodat het daar voor gezamenlijke verbranding kon worden gebruikt. Het afval was door een andere onderneming mechanisch verwerkt en na die verwerking ingedeeld onder een bepaald codenummer van de lijst van afvalstoffen (de Europese Afvalstoffencatalogus, EAC).

De regio heeft bij besluit van 22 april 2016 bezwaar gemaakt tegen de voorgenomen overbrenging op grond van onder meer de verordening 1013/2006. De regio motiveerde het besluit onder meer met het argument dat de betrokken afvalstoffen van oorsprong gemengd stedelijk afval waren en de verwerking daarvan had de aard ervan niet gewijzigd aangezien de toekenning van het codenummer van de EAC in dat verband niet doorslaggevend was. Plan Eco heeft tegen dit besluit beroep ingesteld bij de bestuursrechter in eerste aanleg, die het besluit nietig heeft verklaard. De regio heeft hoger beroep ingesteld bij de hoogste bestuursrechter. Die heeft vastgesteld dat de betrokken afvalstoffen op zodanige wijze waren verwerkt dat hun oorspronkelijke eigenschappen als stedelijk afval niet wezenlijk waren veranderd en een prejudiciële vraag gesteld.

Centraal staat de vraag of de indeling die in een lidstaat aan gemengd stedelijk afval in de zin van de Europese afvalcatalogus (EAC) is gegeven na een mechanische verwerking die de oorspronkelijke eigenschappen ervan niet wezenlijk heeft veranderd, al dan niet van invloed is op de toepassing van de regeling van de Europese Unie inzake de overbrenging van dat afval naar een andere lidstaat.

A-G geeft het Hof in overweging: De Europese Afvalcatalogus (EAC) en de daarbij vastgestelde indeling, zoals bedoeld in beschikking 2000/532/EG, zijn niet van invloed op het bepaalde in artikel 3, lid 5, en artikel 11 van verordening (EG) nr. 1013/2006, gelezen in samenhang met artikel 16 van richtlijn 2008/98/EG, dat van toepassing is op de overbrenging van gemengd stedelijk afval dat een mechanische verwerking heeft ondergaan waardoor de oorspronkelijke eigenschappen ervan niet wezenlijk zijn veranderd, ongeacht de indeling van dit afval in de zin van de EAC. De indeling in de zin van de EAC is in dit verband niet bindend.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Letland – 3 juni 2021 (ECER 21.4.2021) – [zaak C-251/21 – Piltenes meži](#)

Plattelandsontwikkeling – Vogelrichtlijn – Microreservaat

Verordening (EU) nr. 1305/2013. Richtlijn 2009/147/EG. Verordening (EU) nr. 702/2014. Verzoekeris eigenaar van een terrein waarop zich een microreservaat voor een beschermde vogelsoort bevindt. Het microreservaat is een bosgebied dat geen onderdeel van het Natura-2000-netwerk is, maar is ingesteld ingevolge de nationale wetgeving tot omzetting van de Vogelrichtlijn. Verzoeker heeft steun aangevraagd bij de Letse dienst voor plattelandssteun. Op het aanvraagformulier wordt vermeld dat ook compensatiebetalingen kunnen worden ontvangen voor buiten het Natura 2000-netwerk gelegen microreservaten. De aanvraag is afgewezen omdat

bij verzoeker een kenmerk van een onderneming in moeilijkheden is vastgesteld. Verzoeker heeft beroep ingesteld tegen de afwijzing.

Vallen betalingen voor in bosgebied gevestigde microreservaten die zijn ingesteld ter verwezenlijking van de doelstellingen van richtlijn 2009/147/EG, binnen de werkingssfeer van artikel 30, lid 6, van verordening nr. 1305/2013?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Denemarken – 15 juni 2021 (ECER 8.2.2021) – zaak C-278/21 – AquaPri

Viskwekerij – Natura 2000-gebieden – Habitatrichtlijn – Lozing

Richtlijn 92/43/EEG. De zaak heeft betrekking op de vergunning voor een bestaande viskwekerij. De betreffende viskwekerij ligt in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. De milieuvergunning van de viskwekerij ziet op de exploitatie van de viskwekerij en de omvang van de lozingen van stikstof en fosfor en is niet meer aangepast sinds 2006. Van de stoffen die worden geloosd, is bekend dat die het Natura 2000-gebied kunnen aantasten.

Is artikel 6, lid 3, [eerste volzin,] van richtlijn 92/43/EEG van toepassing op een situatie als de onderhavige, waarin een vergunning is aangevraagd om de exploitatie voort te zetten van een bestaande viskwekerij waarvan de activiteit en de lozing van stikstof en andere nutriënten niet zijn gewijzigd ten opzichte van de activiteit en de lozing die in 2006 waren vergund, maar waarin de gehele activiteit en de cumulatieve effecten van alle viskwekerijen in het gebied niet zijn beoordeeld?

RECHTSPRAAK NL – ABRvS – 30 juni 2021 - ECLI:NL:RVS:2021:1395

Milieubeoordeling - Windturbines

Voor de algemene normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid die in Nederland gelden voor de bouw en het gebruik van windturbines moet op grond van het Europese recht een beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het milieu. De regering zal nu zo'n milieubeoordeling moeten maken. Tot die tijd mogen deze algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. Dit volgt uit deze tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De uitspraak gaat concreet over het bestemmingsplan 'Windpark Delfzijl Uitbreiding 2020' en de omgevingsvergunning voor de bouw van zestien windturbines in Delfzijl. Deze uitspraak heeft ook gevolgen voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland.

De uitspraak is het gevolg van het zogenoemde Nevele-arrest van het Hof van Justitie in Luxemburg van juni 2020. In dit arrest oordeelde het Europese Hof in een zaak over een Belgisch windturbinepark dat voor een aantal windturbinenormen op grond van de Europese richtlijn voor Strategische Milieubeoordeling een milieubeoordeling moet worden gemaakt en dat dit ten onrechte was nagelaten.

 Europees recht dwingt tot milieubeoordeling voor windturbinenormen (persbericht RvS)

NOOT – bij Rechtbank Den Haag 26 mei 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:5337

Heeft het Shell-emissievonnissen ook strafrechtelijke gevolgen? (BS-2021-06-07)

EHRM factsheet

 Environment ([nieuw! Juli 2021](#))

OVERIG

- «Ecocide» as an international crime: Personal reflections on options and choices ([EJILtalk](#))
- The Proposed Definition of the Crime of Ecocide: An Important Step Forward, but Can Our Planet Wait? ([EJILtalk](#))
- Protecting the Environment through International Criminal Law? ([EJILtalk](#))
- Can the ECHR Encompass the Transnational and Intertemporal Dimensions of Climate Harm? ([EJILtalk](#))
- An international crime of “ecocide”: what’s the story? ([EJILtalk](#))
- Are Children’s Rights Being Affected By Pollution? ([eachother](#))

Ne bis in idem (B – S)

EHRM factsheet

- [Right not to be tried or punished twice](#)

Onderwijs

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 31 maart 2021 (ECER 22.6.21) – [C-277/21 - SeGEC e.a.](#)

Onderwijsactiviteiten – Begrotingsbeleid – Sector overheid?

Verordening nr. 549/2013. Een van de juridische instrumenten van de EU voor het toezicht op het begrotingsbeleid van de lidstaten is het ESR (Europees systeem van nationale en regionale rekeningen). Bijlage A bij de verordening onderscheidt vijf elkaar uitsluitende binnenlandse institutionele sectoren die tezamen de totale binnenlandse economie vormen, waaronder de sector overheid. Naast het officieel onderwijs, bestaat er in België een “gesubsidieerd vrij” onderwijs dat door privaatrechtelijke rechtspersonen wordt georganiseerd maar grotendeels door de overheid wordt gefinancierd. Op dit gebied wordt onder “inrichtende macht” verstaan de “publiekrechtelijke rechtspersoon of de privaatrechtelijke rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de school”. De vijf verzoekende partijen zijn de inrichtende machten van gesubsidieerde vrije confessionele onderwijsinstellingen en psycho-medisch-sociale centra. Verzoekende partijen vorderden de nietigverklaring van een besluit waarbij eerste verzoekster werd ingedeeld in de sector overheid. De verwerende partij heeft een nieuw besluit vastgesteld waarbij de inrichtende machten in de sector overheid werden ingedeeld. Hoewel niet wordt betwist dat de inrichtende machten die de rechtsvorm van vereniging zonder winstoogmerk hebben aangenomen, als instellingen zonder winstoogmerk in de zin van het ESR kunnen worden beschouwd, verschillen partijen van mening over de vraag of deze instellingen “onder de zeggenschap van de overheid staan”.

Overlevering en uitlevering (S)

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 17 juni 2021 – zaak C-203/20 – A.B. e.a. – Slowakije – [ECLI:EU:C:2021:498](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#)

EAB - Ne bis in idem – Amnestieregeling

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. De verwijzende rechter is voornemens een Europees aanhoudingsbevel overeenkomstig kaderbesluit 2002/584/JBZ uit te vaardigen tegen een Slowaaks onderdaan. De daaraan ten grondslag liggende strafprocedure was echter aanvankelijk beëindigd op grond van een amnestieregeling en werd pas heropend na intrekking van deze amnestieregeling.

Thans rijst de vraag of het beginsel ne bis in idem overeenkomstig artikel 50 EU Handvest zich verzet tegen de uitvaardiging van het Europees aanhoudingsbevel.

A-G: Het beginsel ne bis in idem als bedoeld in artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie verzet zich niet tegen de uitvaardiging van een Europees aanhoudingsbevel overeenkomstig kaderbesluit 2002/584/JBZ wanneer de strafprocedure aanvankelijk definitief werd beëindigd op grond van een amnestieregeling, zonder dat daarbij de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de betrokken personen is beoordeeld, maar de beslissing tot beëindiging geen rechtsgevolgen meer heeft door de intrekking van de amnestieregeling.

Richtlijn 2012/13/EU betreffende het recht op informatie in strafprocedures is niet van toepassing op een procedure tot intrekking van een amnestieregeling of op een daaropvolgende procedure bij het grondwettelijk hof van de betreffende lidstaat tot toetsing van deze intrekking. Bijgevolg kan deze richtlijn evenmin de toepassing van het Handvest op deze procedures rechtvaardigen.

LITERATUUR

V.H. Glerum, Van stenen, monniken en kappen: het begrip 'uitvoerende rechterlijke autoriteit', het arrest Openbaar Ministerie (Valsheid in geschrifte) en de gevolgen voor de Nederlandse overleveringsprocedure, in; [SEW 2021/6](#)

OVERIG

Judicial Independence and the European Arrest Warrant. Systemic Challenges and Ways Forward ([EU law analysis](#))

Prejudiciële procedure HvJ

Wiki

[Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#)

Privacy en persoonsgegevens

EHRM – ARREST – 22 juni 2021 - Hurbain t. België – [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) – [57292/16](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0622JUD005729216

Samenvatting onder: [Vrijheid van meningsuiting](#)

EHRM – VERWIJZING NAAR GROTE KAMER – L.B. t. Hongarije - [persbericht](#) 31.5.21 - [arrest](#) 22.1.21 (niveau 2) - [36345/16](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0112JUD003634516

Publicatie persoonsgegevens op website Hongaarse belastingdienst

Artikel 8 EVRM. De persoonlijke gegevens van de klager, een Hongaarse staatsburger, zoals zijn naam, adres en de hoogte van de belastingschuld van klager zijn gepubliceerd op de website van de Hongaarse belastingdienst. Klager klaagt dat deze publicatie in strijd is met artikel 8 EVRM, zijn recht op privéleven. Het EHRM heeft bij uitspraak van 12 januari 2021 geoordeeld dat er geen sprake is van schending van artikel 8 EVRM.

HvJ – ARREST – 15 juni 2021 – zaak C-645/19 – Facebook Ireland e.a. – België – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:483 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

AVG – Facebook - Grensoverschrijdende gegevensverwerking – Bevoegdheid toezichthoudende instantie – Rechterlijke bevoegdheid

Verordening (EU) 2016/679. Artikelen 7, 8 en 47 EU Handvest. De Belgische gegevensbeschermingsautoriteit heeft Facebook Ireland, Facebook Inc en Facebook Belgium voor de Belgische rechter gebracht om een einde te maken aan grootschalige en ernstige inbreuken op de privacywetgeving. Facebook verzamelt op onrechtmatige wijze informatie in over het private surfgedrag van miljoenen internetgebruikers in België door middel van cookies, social plug-ins en pixels. Het Hof van beroep vraagt het Hof van justitie of het rechtsmacht heeft om deze zaak te behandelen. Het Hof van beroep had zich onbevoegd verklaard om kennis te nemen van het hoger beroep van Facebook Ireland en Facebook Inc. Volgens de verwijzende rechter rijst de vraag of de Belgische gegevensbeschermingsautoriteit kan optreden tegen Facebook Belgium aangezien Facebook Ireland is geïdentificeerd als verwerkingsverantwoordelijke voor de betrokken gegevens. Op grond van het „één-loketbeginsel” lijkt volgens artikel 56 van de verordening alleen de Ierse commissaris voor gegevensbescherming bevoegd te zijn, onder toezicht van uitsluitend de Ierse rechterlijke instanties.

Het Hof verduidelijkt de voorwaarden waaronder de nationale toezichthoudende autoriteiten hun bevoegdheden inzake grensoverschrijdende gegevensverwerking kunnen uitoefenen. Een nationale toezichthoudende autoriteit kan onder bepaalde voorwaarden haar bevoegdheid uitoefenen om elke vermeende inbreuk op de AVG ter kennis te brengen van de gerechtelijke autoriteiten van een lidstaat, ook al is zij niet de leidende autoriteit voor die verwerking.

Hof: Artikel 55, lid 1, en de artikelen 56 tot en met 58 en 60 tot en met 66 van verordening (EU) 2016/679, gelezen in samenhang met de artikelen 7, 8 en 47 EU Handvest moeten aldus worden uitgelegd dat een toezichthoudende autoriteit van een lidstaat die krachtens de ter uitvoering van artikel 58, lid 5, van die verordening vastgestelde nationale wettelijke regeling bevoegd is om elke vermeende inbreuk op die verordening ter kennis te brengen van een rechterlijke instantie van die lidstaat en, waar passend, in rechte op te treden, die bevoegdheid kan uitoefenen met betrekking tot een grensoverschrijdende gegevensverwerking, ook al is zij ten aanzien van die gegevensverwerking niet de „leidende toezichthoudende autoriteit” in de zin van artikel 56, lid 1, van die verordening, voor zover er sprake is van een van de situaties waarin verordening 2016/679 aan die toezichthoudende autoriteit de competentie toekent om een besluit te nemen waarbij wordt vastgesteld dat de betreffende verwerking inbreuk maakt op de in de verordening vervatte regels, en de in die verordening vastgelegde samenwerkingsprocedure en het coherentiemechanisme in acht worden genomen.

Artikel 58, lid 5, van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat in geval van grensoverschrijdende verwerking van gegevens, de uitoefening van de bevoegdheid van een toezichthoudende autoriteit van een lidstaat die niet de leidende toezichthoudende autoriteit is om een rechtsvordering in de zin van die bepaling in te stellen, niet vereist dat de in rechte gedaagde verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker die de grensoverschrijdende verwerking van persoonsgegevens verricht, over een hoofdvestiging of een andere vestiging op het grondgebied van die lidstaat beschikt.

Artikel 58, lid 5, van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat de bevoegdheid van een toezichthoudende autoriteit van een lidstaat die niet de leidende toezichthoudende autoriteit is om elke vermeende inbreuk op deze verordening ter kennis te brengen van een rechterlijke instantie van die staat en, waar passend, in rechte op te treden in de zin van die bepaling, zowel kan worden uitgeoefend ten aanzien van de hoofdvestiging van de verwerkingsverantwoordelijke in de lidstaat van deze autoriteit, als ten aanzien van een andere vestiging van die verantwoordelijke, mits de rechtsvordering betrekking heeft op gegevensverwerking die plaatsvindt in het kader van de activiteiten van die vestiging en die autoriteit competent is om die bevoegdheid uit te oefenen, overeenkomstig hetgeen in antwoord op de eerste prejudiciële vraag is uiteengezet.

Artikel 58, lid 5, van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer een toezichthoudende autoriteit van een lidstaat die niet de „leidende toezichthoudende autoriteit” in de zin van artikel 56, lid 1, van deze verordening is, vóór 25 mei 2018 een rechtsvordering heeft ingesteld met betrekking tot een grensoverschrijdende verwerking van persoonsgegevens, dat wil zeggen vóór de datum waarop deze verordening van toepassing is geworden, deze vordering vanuit het oogpunt van het Unierecht kan worden voortgezet op grond van het bepaalde in richtlijn 95/46/EG, die van toepassing blijft op inbreuken op de in die richtlijn vervatte regels die zijn begaan tot de datum waarop die richtlijn is ingetrokken. Deze vordering kan bovendien door die autoriteit worden ingesteld voor inbreuken die na diezelfde datum zijn begaan, op grond van artikel 58, lid 5, van verordening 2016/679, voor zover er sprake is van een van de situaties waarin die verordening aan een toezichthoudende autoriteit van een lidstaat die niet de „leidende toezichthoudende autoriteit” is, bij wijze van uitzondering de competentie verleent om een besluit te nemen waarbij wordt vastgesteld dat de betrokken gegevensverwerking in strijd is met de regels van die verordening inzake de bescherming van de rechten van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens, en de in die verordening vastgelegde samenwerkingsprocedure en het coherentiemechanisme in acht worden genomen, hetgeen aan de verwijzende rechter staat om na te gaan.

Artikel 58, lid 5, van verordening 2016/679 moet aldus worden uitgelegd dat deze bepaling rechtstreekse werking heeft, zodat een nationale toezichthoudende autoriteit zich op die bepaling kan beroepen om een vordering tegen particulieren in te stellen of voort te zetten, ook al is deze bepaling niet specifiek omgezet in de wetgeving van de betrokken lidstaat.

- HvJ EU: Facebook Ireland e.a. ([IEF20023](#))
- One-stop-shop mechanism of the GDPR clarified by the Court of Justice (case C-645/19 Facebook Ireland) ([ECLB](#))
- Who has jurisdiction over Facebook Ireland? The CJEU rules on the GDPR 'one stop shop' ([EU law analysis](#))
- EU-Hof oordeelt over de bevoegdheid van niet-leidende nationale toezichthoudende autoriteiten bij grensoverschrijdende gegevensverwerking ([ECER](#))
- A Hidden Revolution ([Verfassungsblog](#))

What may at first glance appear as a rather technical ruling might initiate a hidden revolution and lead to an unprecedented step for the ever-closer integration of the EU's legal order.

HvJ – ARREST – 17 juni 2021 – zaak C-597/19 – M.I.C.M. – België – ECLI:EU:C:2021:492 – persbericht – conclusie – arrest

Systematische registratie van IP-adressen van gebruikers van een peer-to-peernetwerk – Verzoek om informatie - AVG

Samenvatting onder: [IE](#)

HvJ – ARREST – 22 juni 2021 – zaak C-439/19 – Latvijas Republikas Saeima – Letland – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2021:504 – persbericht – conclusie – arrest

AVG - Strafpuntensysteem voor verkeersovertredingen - Openbaar

Verordening (EU) 2016/679. Artikel 267 VWEU. Nederland, Oostenrijk, Portugal en Zweden hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. Om de verkeersveiligheid te bevorderen wil Letland bestuurders bewuster maken van hun rijgedrag en aanmanen tot voorzichtigheid door hun strafpunten te geven voor verkeersovertredingen. De informatie over deze strafpunten wordt vervolgens medegedeeld aan derden en iedereen heeft toegang tot de puntgegevens van anderen. De Letse rechter, bij wie een grondwettigheidsbezwaar is gemaakt, moet thans beoordelen of de betrokken nationale wet verenigbaar is met de AVG-verordening 2016/679.

Het Hof oordeelt dat de Unierechtelijke regels inzake gegevensbescherming in de weg staan aan de Letse regeling op grond waarvan de verkeersveiligheidsautoriteit verplicht is om gegevens die betrekking hebben op strafpunten die aan bestuurders zijn toegekend wegens verkeersovertredingen, toegankelijk te maken voor het publiek. Er is niet aangetoond dat deze regeling noodzakelijk is voor de verwezenlijking van het beoogde doel, namelijk de verbetering van de verkeersveiligheid.

Hof: Artikel 10 van verordening (EU) 2016/679 is van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens die betrekking hebben op strafpunten die aan bestuurders van voertuigen zijn toegekend wegens verkeersovertredingen.

De bepalingen van verordening (EU) 2016/679, met name artikel 5, lid 1, artikel 6, lid 1, onder e), en artikel 10 ervan, staan in de weg aan een nationale wettelijke regeling waarbij aan het overheidsorgaan dat de verantwoordelijkheid draagt voor het register waarin de strafpunten worden aangetekend die aan bestuurders van voertuigen zijn toegekend wegens verkeersovertredingen, de verplichting wordt opgelegd om de desbetreffende gegevens toegankelijk te maken voor het publiek, zonder dat de persoon die om toegang verzoekt hoeft aan te tonen dat hij een specifiek belang heeft bij het verkrijgen van die gegevens.

De bepalingen van verordening (EU) 2016/679, met name artikel 5, lid 1, artikel 6, lid 1, onder e), en artikel 10 ervan, staan in de weg aan een nationale wettelijke regeling op grond waarvan het overheidsorgaan dat de verantwoordelijkheid draagt voor het register waarin de strafpunten worden aangetekend die aan bestuurders van voertuigen zijn toegekend wegens verkeersovertredingen, de desbetreffende gegevens mag verstrekken aan marktdeelnemers met het oog op hergebruik.

Het beginsel van voorrang van het Unierecht staat eraan in de weg dat de constitutionele rechter van een lidstaat bij wie beroep is ingesteld tegen een nationale wettelijke regeling die gelet op een prejudiciële beslissing van het Hof onverenigbaar is met het Unierecht, op grond van het rechtszekerheidsbeginsel beslist dat de rechtsgevolgen van die wettelijke regeling worden gehandhaafd tot de datum waarop het arrest wordt gewezen waarbij hij definitief uitspraak doet op dat beroep tot constitutionele toetsing.

B HvJ EU: registratiesysteem verkeersovertredingen in strijd met AVG ([IT3562](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G RICHARD DE LA TOUR – 24 juni 2021 – zaak C-102/20 – StWL Städtische Werke Lauf a.d. Pegnitz – Duitsland – ECLI:EU:C:2021:518 – [conclusie](#)

Reclameboodschappen inbox email – Oneerlijke handelspraktijken

Richtlijn 2002/58/EG. Richtlijn 2005/29/EG. De in het hoofdgeding aan de orde zijnde reclametechniek is moeilijk te kwalificeren, omdat zij enerzijds verschilt van het technische model van een e-mail en anderzijds, vanuit het oogpunt van de ontvanger, verwarrend veel gelijkenis vertoont met ongewenste e-mail (spam), de bescherming waartegen de belangrijkste doelstelling is van met name artikel 13, lid 1, van richtlijn 2002/58. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen twee ondernemingen die elektriciteit leveren aan eindverbruikers, betreffende de verenigbaarheid met de nationale regelgeving inzake oneerlijke concurrentie, van een reclameactiviteit die Interactive Media op verzoek van eprimo heeft uitgevoerd en die bestond in het tonen van reclameboodschappen in de inbox van gebruikers van de gratis e-maildienst „T-Online”.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 13, lid 1, van richtlijn 2002/58/EG (richtlijn privacy en elektronische communicatie), moet aldus worden uitgelegd dat het tonen, in de inbox van een gebruiker van een e-maildienst, van reclameboodschappen die qua vorm op e-mails lijken en op dezelfde plaats worden getoond, neerkomt op het ‚gebruik van [...] e-mail met het oog op direct marketing’ in de zin van deze bepaling, waarbij de willekeurige vaststelling van de ontvangers van deze boodschappen in dit verband irrelevant is en er geen belasting van de gebruiker hoeft te worden vastgesteld die verder gaat dan hinder. Het staat aan de verwijzende rechter om na te gaan of die gebruiker, voorafgaand aan de weergave van die reclameboodschappen in de inbox

van zijn e-mailaccount, toestemming heeft gegeven en of deze toestemming op zijn minst vrij, specifiek en geïnformeerd was.

Het begrip ‚hardnekkig en ongewenst aandringen per [...] e-mail’ in de zin van bijlage I, punt 26, bij richtlijn 2005/29/EG moet aldus worden uitgelegd dat het betrekking kan hebben op een handelwijze, die erin bestaat dat in de inbox van een gebruiker van een e-maildienst reclameboodschappen die qua vorm op e-mails lijken, op dezelfde plaats als de e-mails worden getoond. Het staat evenwel aan de verwijzende rechter om na te gaan of deze reclameboodschappen voldoende frequent en regelmatig zijn getoond om als ‚hardnekkig’ aandringen te worden aangemerkt, en of het tonen van deze boodschappen als ‚ongewenst’ aandringen kan worden gekwalificeerd, rekening houdend met de vraag of die gebruiker voorafgaand aan het tonen van die boodschappen daarvoor al dan niet zijn toestemming heeft gegeven, alsook met de vraag of hij tegen een dergelijke vorm van reclame bezwaar heeft gemaakt.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Oostenrijk – 15 april 2021 (ECER 22.6.21) - [C-300/21](#) - [Österreichische Post](#)

Schadevergoeding bij inbreuk AVG – Immateriële schade?

Verordening (EU) 2016/679. Verweerster beschikt over een bedrijfsvergunning als bureau voor adreslijsten en was tien jaar lang actief als handelaar in adressen met het doel om voor haar adverterende klanten een doelgerichte verzending van reclame mogelijk te maken. Hiervoor verzamelde zij sinds 2017 informatie over de partijaffiniteiten van de gehele Oostenrijkse bevolking. Deze gegevens werden aan verschillende organisaties verkocht. Verzoeker, die geen toestemming had gegeven voor de verwerking van de gegevens, ergerde zich over het opslaan van zijn gegevens inzake de partijaffiniteit. Gelet op het ernstige innerlijke onbehagen meent verzoeker recht te hebben op een vergoeding van 1 000 EUR voor immateriële schade. De rechter in eerste aanleg heeft het verzoek tot staken van de gedraging toegewezen en de vordering tot schadevergoeding afgewezen. De rechter in hoger beroep heeft het vonnis in eerste aanleg bekrachtigd, de gegevens van verzoeker waren niet doorgegeven of openbaar gemaakt. Voor een vergoeding komt slechts in aanmerking een schadegevolg dat verder gaat dan de door de schending opgeroepen ergernis respectievelijk emotionele schade.

In de tussentijd heeft het Duitse Bundesverfassungsgericht in de uitspraak van 14 januari 2021 vastgesteld dat het onverenigbaar is met het recht op de wettelijke rechter, als een rechter een op artikel 82 AVG gebaseerde vordering tot betaling van smartengeld wegens de eenmalige toezending zonder toestemming van reclame per e-mail afwijst omdat er geen schade van enig belang zou zijn, zonder vooraf het Hof te hebben verzocht om een beslissing inzake de uitlegging van het schadebegrip in artikel 82(2) AVG. De verwijzende rechter deelt deze opvatting niet, maar in het belang van een uniforme toepassing van het Unierecht lijkt het hem van belang dat het Hof wordt verzocht om een prejudiciële beslissing.

De vragen betreffen de toekenning van schadevergoeding bij inbreuk op de bepalingen van de AVG; bijv. moet de eisende partij schade hebben geleden, of volstaat de inbreuk als zodanig voor de toekenning van schadevergoeding?

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 2 juni 2021 (ECER 24.3.2021) – [zaak C-252/21](#) – [Facebook e.a.](#)

Nationale mededingingsautoriteit – AVG – Facebook - Verzameling gegevens – Bevel tot beëindiging inbreuk AVG

Verordening (EG) nr. 1/2003. Verordening (EU) 2016/679. De Duitse mededingingsautoriteit heeft Facebook en de Ierse en Duitse zusterondernemingen een verbod opgelegd tot gegevensverwerking als bedoeld in de gebruikersvoorwaarden, alsmede tot uitvoering daarvan, en bevelen de inbreuk te beëindigen. Verzoeksters hebben beroep ingesteld tegen dit besluit.

De verwijzende rechter stelt vragen onder andere over de bevoegdheid van de nationale mededingingsautoriteit bij het vaststellen en het bevelen tot beëindiging van inbreuken op de AVG. Daarnaast worden vragen gesteld over de verzameling van gegevens van gebruikers van Facebook door programmeringsinterfaces zoals Facebook Business Tools en het gebruik van andere bij facebook behorende diensten, zoals Instagram, WhatsApp en Oculus.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Zweden – 4 juni 2021 (ECER 15.4.2021) – [zaak C-268/21 – Norra Stockholm Bygg](#)

AVG - Nationaal procesrecht – Exhibitieplicht – Personeelsregistratie

Verordening (EU) 2016/679 (AVG). Fastec heeft in opdracht van Nycander een kantoorpand gebouwd. De personen die de werkzaamheden uitvoerden, registreerden hun aanwezigheid in een elektronisch personeelsregistratiesysteem. Fastec en Nycander hebben een geschil over de betaling. In het geschil wordt een verzoek toegewezen tot overlegging van een uittreksel uit de personeelsregistratie die persoonsgegevens bevat die voornamelijk zijn verzameld met het oog op belastingcontrole (een exhibitievordering).

De vraag is onder andere of artikel 6, leden 3 en 4, AVG ook eisen stelt aan de nationale procesrechtelijke wetgeving betreffende de exhibitieplicht?

RECHTSPRAAK (LID)STATEN

“Immigration exemption” from the GDPR is unlawful ([UK immigration law blog](#))

NOOT – bij EHRM 25 mei 2021, [Big Brother watch t. het VK](#)

- Much Ado About Mass Surveillance – the ECtHR Grand Chamber ‘Opens the Gates of an Electronic “Big Brother” in Europe’ in Big Brother Watch v UK. ([strasbourgobservers](#))
- Guest Post on Big Brother Watch and Others v UK : Snowden’s Redemption or Pyrrhic Victory? ([ECHR blog](#))
- Big Brother Watch v UK: the ECtHR Grand Chamber rules on mass surveillance ([EU law analysis](#))
- A Dangerous Convergence: The Inevitability of Mass Surveillance in European Jurisprudence ([EJILtalk](#))
- The Big Brother Watch and Centrum för Rättvisa judgments of the Grand Chamber of the European Court of Human Rights – the Altamont of privacy? ([European law blog](#))
- Case Law, Strasbourg: Big Brother Watch v United Kingdom, Bulk interception regime violated Articles 8 and 10 – Dirk Voorhoof ([Inform](#))
- UK’s Bulk interception of communications violated Articles 8 and 10 ([UK human rights blog](#))

NOOT – bij arrest 26 mei 2021, Rechtbank Den Haag, [ECLI:NL:RBDHA:2021:5339](#)

- Milieudefensie v Shell: Do oil corporations hold a duty to mitigate climate change? ([EJILtalk](#))
- The Power of Open Norms ([Verfassungsblog](#))
- Shell’s Climate Obligation ([Verfassungsblog](#))
- The Courts Strike Back ([Verfassungsblog](#))
The Shell case, decided by the Hague District Court on 26 May 2021, is part of a growing body of climate cases. What the Shell case does is that it liberates the political-decision maker from the suffocating grip of investor state dispute settlement mechanisms, in particular the mechanism under the Energy Charter Treaty. (..)

EUROPESE COMMISSIE

Twee adequaatheidsbesluiten van de Commissie genomen ten behoeve van uitwisseling van persoonsgegevens tussen de EU en het VK ([ECER](#))

EDPB

- Privacytoezichthouders pleiten voor verbod op gezichtsherkenning ([AP](#))
- EDPB adopts final version of Recommendations on supplementary measures, letter to EU Institutions on the privacy and data protection aspects of a possible digital euro, and designates three EDPB Members to the ETIAS Fundamental Rights Guidance Board ([EDPB](#))
- Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data ([EDPB](#))
- EDPB-EDPS Joint Opinion 5/2021 on the proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act) ([EDPB](#))

LITERATUUR

- J.R. Sanou, Kroniek gegevensbescherming AVG januari 2020 t/m januari 2021, in: [NTB 2021/194](#)
- M.D. Reijneveld, Nederlands Tijdschrift voor Burgerlijk Recht, De verwerking van persoonsgegevens door de faillissementscurator bij de uitoefening van zijn taak, in: [NTBR 2021/12](#)

Wiki

[Wiki AVG](#)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – civiel recht

EHRM – ARREST – 22 juni 2021 - S.W. t. het VK – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [87/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0622JUD000008718](#)

Samenvatting onder: [Familierecht](#)

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – ARREST – 3 juni 2021 – Busuttil t. Malta – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [48431/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0603JUD004843118](#)

(Strafrechtelijke) vermoedens - Onschuldpresumptie

Artikel 6 EVRM. Klager was van 2001 tot 2006 bestuurder (“co-director”) van vennootschap M. Vast staat dat de vennootschap in de periode 2003-2006 heeft nagelaten belastingaangifte te doen en sociale premies af te dragen. In 2011 hebben de Maltese belastingautoriteiten ongeveer € 323.500,00 van klager gevorderd uit hoofde van de uitstaande belastingsschuld van M. Klager heeft niet betaald en vervolgens is hij strafrechtelijk vervolgd, waarbij hem ten laste werd gelegd dat hij geen aangifte heeft gedaan c.q. geen sociale premies heeft afgedragen. Na een veroordeling in eerste aanleg volgde in hoger beroep een boete van € 400,00 plus € 4,00 per dag zolang het bedrag van € 323.500,00 nog niet is voldaan. Tegen die veroordeling heeft klager vergeefs geklaagd bij het constitutionele hof. Volgens klager is de onschuldpresumptie

geschonden omdat er weliswaar mogelijkheden bestaan om het vermoeden van schuld te ontzenuwen, maar volgens klager is het hem, als gevolg van de beslissingen in de nationale procedure, feitelijk onmogelijk gemaakt zich daarop te beroepen.

EHRM: het (rechts)vermoeden waar het hier over gaat is de regel van Maltees recht dat bestuurders verantwoordelijk zijn voor de wettelijke verplichtingen van de betreffende vennootschap. Er bestaat weliswaar een disculpatiemogelijkheid voor bestuurders, namelijk indien zij bewijzen dat het delict is begaan buiten hun medeweten en zij alles hebben gedaan dat redelijkerwijs in hun macht lag om een en ander te voorkomen. Echter, in het hoger beroep in de strafzaak tegen klager is geoordeeld dat bedoelde disculpatiemogelijkheid in zijn geval niet openstaat. Hoewel de voor klager resterende verdedigingsmiddelen een duidelijk beperkere strekking hadden moet worden vastgesteld dat klager wel degelijk de mogelijkheid heeft gehad om verweer te voeren. Daarbij komt dat het constitutionele hof in feite heeft geoordeeld dat de eerder bedoelde disculpatiemogelijkheid, indien deze voor klager beschikbaar was geweest, niet opgaat omdat niet is voldaan aan de toepassingsvoorwaarden. Het hof acht verder van belang dat het openbaar ministerie volgens de gangbare regels moest bewijzen dat sprake was van schending van belastingregels. Klager heeft dat bewijs niet weersproken en heeft ook niet toegelicht in welke zin op hem een onaanvaardbare bewijslast is gelegd, zodat het voor hem onmogelijk was zich te verdedigen. Wat betreft de stelling van klager over het ontbreken van enig schuld-bestanddeel in hetgeen hem ten laste is gelegd overweegt het hof dat het de verdragstaten vrijstaat, in beginsel en onder bepaalde voorwaarden, bepaalde objectieve feiten als zodanig strafbaar te stellen, ongeacht de afwezigheid van schuld of nalatigheid. Mede gelet op het belang van de geschonden belastingnormen, zowel voor de staat als voor het sociale zekerheidsstelsel, komt het onderhavige vermoeden in de omstandigheden van het geval niet onredelijk voor. Geen schending van artikel 6 EVRM.

EHRM – ARREST – 8 juni 2021 – Dijkhuizen t. Nederland – persbericht – arrest (niveau 2) - [61591/16](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0608JUD006159116

Aanwezigheidsrecht in het buitenland gedetineerde verdachte niet geschonden - Horen verdachten per videoverbinding in het kader van berechting

Artikel 6 EVRM. Klager is in 2008 met zes medeverdachten veroordeeld tot negen jaar gevangenisstraf voor het smokkelen van een grote hoeveelheid drugs. In hoger beroep wordt de voorlopige hechtenis onder voorwaarden geschorst. In de loop van de procedure wordt klager ook toegestaan buiten Nederland te reizen. Klager wordt enkele dagen voor de aanvang van de inhoudelijke behandeling van de megazaak in november 2013 aangehouden in Peru als hij wil afreizen naar Nederland om de zitting bij te wonen. Bij het verzoek om aanhouding van de zaak deelt de raadsman mee dat klager niet verhoord wil worden via videoconferentie of middels een rogatoire commissie en dat hij niet zal verklaren zolang hij in Peru gedetineerd zit. In december 2013 geeft het hof ook een (herhaald) bevel klager als getuige à décharge te horen in de zaken van zijn medeverdachten. Aanvankelijk zou hij op de zitting in november 2013 als getuige worden gehoord. Dit tevergeefs, omdat Peru klager niet in vrijheid stelt. Evenmin kan klager worden overgebracht naar Nederland omdat de Peruviaanse wet de uitlevering of tijdelijke overlevering van personen die in Peru zelf als verdachte in detentie zitten verhindert. In maart 2014 laat de advocaat-generaal om die reden weten derhalve geen uitleveringsverzoek te zullen doen. Kort voor de inhoudelijke behandeling laat de raadsman weten dat klager bereid is als getuige via videoconferentie te worden gehoord. Op de eerste dag van de inhoudelijke behandeling verzoekt hij het hof de zaak aan te houden teneinde klager in staat te stellen de behandeling van zijn zaak in persoon bij te wonen. Bij pleidooi herhaalt de raadsman dit verzoek waarbij hij subsidiair het verzoek doet klager via videoconferentie aanwezig te laten zijn. Het hof wijst deze verzoeken af en veroordeelt klager in november 2014 tot 7,5 jaar gevangenisstraf gelet op de lengte van de procedure. De Hoge Raad laat deze veroordeling in stand. In Straatsburg stelt klager met een beroep op artikel 6 EVRM dat zijn verdedigingsrechten en in het bijzonder het aanwezigheidsrecht is geschonden omdat hij niet in staat is gesteld in persoon of per videoconferentie de behandeling van zijn zaak in hoger beroep bij te wonen.

Het EHRM stelt voorop dat het aanwezigheidsrecht geldt als een van de essentiële vereisten van een eerlijk proces, zoals gewaarborgd in artikel 6 EVRM. Dit recht is evenwel niet onbepikt. Het EVRM laat de Verdragsluitende staten een ruime beoordelingsvrijheid om ervoor te zorgen dat hun rechtstelsels aan de vereisten van artikel 6 EVRM voldoen. Daarnaast heeft het EHRM eerder geoordeeld dat hoewel deelname aan de procedure via videoconferentie als zodanig niet in strijd is met het Verdrag, het gebruik daarvan een legitiem doel moet dienen en de bepalingen voor het leveren van bewijs verenigbaar dienen te zijn met de vereisten zoals voortvloeiend uit artikel 6 EVRM.

In deze zaak oordeelt het EHRM dat het hof in hoger beroep onder deze specifieke omstandigheden, mede in aanmerking genomen dat het een omvangrijk en complexe strafzaak betrof waarbij 7 verdachten betrokken waren die in verschillende landen woonden, mocht oordelen dat voor klager door middel van een videoconferentie, zoals toegestaan volgens het nationale recht, een reële mogelijkheid openstond om aan de behandeling van zijn hoger beroep deel te nemen. Gelet op de gang van zaken oordeelt het EHRM voorts dat klager op geldige wijze afstand heeft gedaan van dat recht. De herhaalde en ondubbelzinnige weigering van klager gedurende een periode van 11 maanden tot aan pleidooi kon door het hof als zodanig worden opgevat. Daarbij hecht het EHRM ook belang aan het feit dat van deze weigering door de raadsman op een openbare zitting melding is gemaakt zodat niet kan worden gezegd dat deze afstandsverklaring niet met waarborgen was omgeven. Onder deze omstandigheden was het hof gerechtigd geen gevolg te geven aan het verzoek van de raadsman van klager bij pleidooi om de behandeling van de zaak wederom aan te houden teneinde klager in de gelegenheid te stellen daaraan per videoconferentie deel te nemen. Geen schending van artikel 6 EVRM.

EHRM – ARREST – 10 juni 2021 - Bajic t. Noord-Macedonië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [2833/13](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0610JUD000283313](#)

Recht op eerlijk proces geschonden – Verdachte niet op de hoogte gesteld van de door de openbare aanklager ingestelde cassatie

Artikel 6 EVRM. De zaak betreft de gezonken boot op Lake Ohrid, waardoor 15 Bulgaarse toeristen om het leven kwamen, en de daarop volgende strafvervolgning van klager, scheepsbouwkundig ingenieur en geautoriseerd inspecteur van schepen.

Klager stelt zich op het standpunt dat zijn recht op een eerlijk proces is geschonden, omdat er onvoldoende grond was hem strafrechtelijk aansprakelijk te stellen voor het zinken van de boot en omdat hij niet op de hoogte was gesteld van de door de openbare aanklager ingestelde cassatie bij de Hoge Raad. Daarnaast stelt klager zich op het standpunt dat zijn verschoningsrecht is geschonden in zijn verhoor als getuige.

Het Hof stelt vast dat het recht op een eerlijk proces van de verdachte is geschonden, omdat het beginsel van processuele gelijkheid is geschonden doordat de verdachte niet op de hoogte was gesteld van de door de openbare aanklager ingestelde cassatie. Voor het overige stelt het hof vast dat geen sprake is van een schending van het recht op een eerlijk proces.

EHRM – ARREST – 24 juni 2021 – Dodoja t. Kroatië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) - [53587/17](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0624JUD005358717](#)

Getuige à charge – Ondervragingsrecht

Artikel 6 EVRM. Klager is veroordeeld tot acht jaren gevangenisstraf voor betrokkenheid bij het meermalen smokkelen van heroïne. Verdachte heeft één smokkel bekend. De klager heeft dus niet het feit betwist maar wel de mate van zijn betrokkenheid daarbij, in het bijzonder de duur van de periode die hem wordt verweten. De bewezenverklarde periode is uitsluitend gebaseerd op de verklaring van een (1) getuige. Klager heeft die getuige niet kunnen ondervragen.

In deze zaak gaat het volgens het Hof niet om de vraag of klager schuldig is, maar om de feitelijke omstandigheden die van belang zijn voor de op te leggen straf. Met andere woorden: de

beoordeling van niet gehoorde belastende getuigen is ook relevant voor de op te leggen straf. Het hof oordeelt dat in een dergelijk geval de criteria van artikel 6 EVRM van toepassing zijn.

Het hof oordeelt op basis van *Al-Khawaja and Tahery* en *Schatschaschwili*, dat:

- er een goede reden was voor het niet ter terechtzitting horen van de getuige, nu die voortvluchtig was;
- hoewel de getuigenverklaring niet het *sole or decisive* bewijs vormde voor de veroordeling, legde deze wel een significant gewicht in de schaal en kon klager door het gebruik van deze verklaring in zijn verdediging worden geschaad;
- er onvoldoende compensatie is geboden voor het niet kunnen horen van de getuige, nu nadere onderzoekswensen van de verdediging zijn afgewezen en de mogelijkheid tot het voortbrengen van de eigen zienswijze onvoldoende is om als compensatie te bieden. Er zijn dus onvoldoende maatregelen genomen om een eerlijke en grondige toetsing van de betrouwbaarheid van de verklaring te kunnen bewerkstelligen.

Gezien de *fairness of the proceedings as a whole*, oordeelt het Hof dat art. 6 lid 1 en 3 EVRM zijn geschonden, nu de verdachte als gevolg van het niet kunnen toetsen van de belastende verklaring is veroordeeld tot een zwaarder strafbaar feit en een zwaardere straf op grond van bewijsmateriaal die de verdedigingsrechten aanzienlijk hebben ingeperkt.

EHRM – ARREST – 22 juni 2021 - R.B. t. Estland – persbericht – arrest (niveau 2) - 22597/16 - ECLI:CE:ECHR:2021:0622JUD002259716

Het onbruikbaar verklaren van verklaring minderjarige door het niet geven van vereiste instructies voorafgaand aan verhoor vormt een schending

Artikel 3 EVRM. Artikel 8 EVRM. De ouders van klaagster zijn uit elkaar. Zij woont bij haar moeder en heeft een bezoeksregeling met haar vader. Als klaagster viereenhalf is, verklaart zij desgevraagd – na veranderingen in haar gedrag – door haar vader seksueel te zijn misbruikt. Nadat vader in eerste aanleg en hoger beroep wordt veroordeeld, wordt hij door de Hoge Raad vrijgesproken. Voorafgaand aan de verhoren van klaagster – destijds vijf jaar – was de politie haar vergeten te wijzen op de verplichting om de waarheid te spreken en had verzuimd haar te wijzen op haar verschoningsrecht. Gelet op het niet voldoen aan deze formele vereisten wordt de verklaring van klaagster onbruikbaar geacht en wordt vader vrijgesproken.

Het Hof merkt op dat de hele strafzaak in wezen berustte op de geloofwaardigheid van de verklaring van de klaagster. In casu staat buiten kijf dat de politie op geen enkele wijze de vereiste instructies aan klaagster heeft gegeven voorafgaand aan haar verhoren, wat ertoe heeft geleid dat haar verklaring als onbruikbaar is bestempeld. Hiermee is de effectieve vervolging van strafbare feiten ondermijnd. Het Hof moet onderzoeken of de toepassing van de strafrechtelijke bepalingen in de praktijk zodanig gebrekkig was dat dit een schending opleverde van de positieve verplichtingen om effectief onderzoek en vervolging uit te voeren. De Estse wet maakt, wat betreft de waarschuwingen die aan getuigen moeten worden gegeven, geen onderscheid tussen getuigen op basis van hun leeftijd, en voorziet dus niet in uitzonderingen of aanpassingen voor minderjarige getuigen. In dit verband merkt het Hof op dat volgens de Richtsnoeren van het Comité van Ministers van de Raad van Europa minder strikte regels voor het afleggen van getuigenissen door minderjarigen geen afbreuk mogen doen aan de waarde die eraan wordt toegekend. Gelet hierop is het Hof van oordeel dat er aanzienlijke tekortkomingen waren in de procedurele reactie van de nationale autoriteiten op de verklaring van klaagster betreffende het misbruik, waarbij onvoldoende rekening is gehouden met haar bijzondere kwetsbaarheid en de daarmee samenhangende behoeften van een jong kind om haar effectieve bescherming te bieden als vermeend slachtoffer van seksuele misdrijven. Het Hof concludeert dan ook, zonder zich uit te spreken over de schuld van de verdachte, dat de wijze waarop in de onderhavige zaak de strafrechtelijke mechanismen als geheel zijn geïmplementeerd, resulterend in de vrijspraak van de op procedurele gronden, gebrekkig was en een schending oplevert van de artikelen 3 en 8 van het Verdrag.

Rechtsbeginselen EU

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-624/19 – Tesco Stores – Verenigd Koninkrijk – ECLI:EU:C:2021:429 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Gelijke beloning mannen en vrouwen - Horizontale werking

Samenvatting onder: [Arbeid en sociale zekerheid](#)

Rechtsstaat en rechterlijke macht

EHRM – ARREST – 29 juni 2021 – Broda en Bojara t. Polen – [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) – [26691/18](#) - [27367/18](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0629JUD002669118

Hervorming rechterlijke macht - Voortijdige beëindiging ambtstermijn rechters – Toegang tot de rechter

Artikel 6 EVRM. Als gevolg van de hervorming van de rechterlijke macht is van een aantal rechters de ambtstermijn voortijdig beëindigd. Klagers klagen over het feit dat zij geen rechtsmiddelen hadden om daartegen op te komen. Het Hof benadrukt het belang van de onafhankelijkheid van de rechtspraak en het belang van de naleving van het recht op een eerlijk proces als het gaat om de loopbaan van rechters. De nationale wettelijke bepalingen geven niet aan onder welke voorwaarden afgeweken mag worden van het algemene beginsel van onschendbaarheid van een rechter tijdens zijn ambtstermijn. Nagenoeg alle macht in dergelijke zaken ligt in handen van de uitvoerende macht (minister). De nationale raad voor de rechtspraak is niet betrokken in deze procedure. Klagers zijn niet op de hoogte gesteld van de redenen van de ministeriële besluiten. De besluiten zijn niet beoordeeld door een instantie die losstaat van het ministerie.

Het Hof concludeert dat het recht op toegang tot een rechter geschonden is nu de besluiten tot voortijdige beëindiging van de ambtstermijn van klagers niet beoordeeld is door een rechter, en ook niet door een ander rechtsprekend orgaan.

 Too little, too late ([Verfassungsblog](#))

A few weeks after the ECtHR first stepped into the ring for the fight against rule of law backsliding in Poland via its [Xero Flor](#) judgment (also discussed [here](#)), it has now dealt a new blow to the Polish judicial reforms. In its [Broda and Bojara](#) ruling, the issue at hand was not the composition of the Constitutional Court, but the termination of judges' mandates as court (vice) president. In its judgment, the Court showed once more its commitment to the safeguarding of domestic judges and the procedural protection they should enjoy. Yet, one can wonder whether the judgment will really have an impact and if it is not too little too late.

EHRM – ARREST – 29 juni 2021 - Tercan t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) – [6158/18](#) - ECLI:CE:ECHR:2021:0629JUD000615818

Samenvatting onder: [Detentie](#)

HvJ – ARREST – 3 juni 2021 – zaak C-650/18 – Hongarije/Parlement – **Grote Kamer** – ECLI:EU:C:2021:426 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Rechtsstaat – Stemming EP over artikel 7 VEU procedure

Artikel 7, lid 1, VEU. Artikelen 263 en 269 VWEU. Artikel 354 VWEU. Artikel 178, lid 3 Reglement van het Parlement. De Hongaarse regering betoogt dat het Europees Parlement bij de stemming over de resolutie in verband met de artikel 7 VEU-procedure (ernstige schending rechtsstaat)

ongeldig heeft gestemd. Er is namelijk slechts rekening gehouden met de voor- en tegenstemmen van de leden van het Europees Parlement, dus niet met de onthoudingen. Waren de onthoudingen meegeteld, dan zou de uitkomst van de stemming anders zijn geweest, zo stelt de Hongaarse regering.

Het Hof verwerpt het beroep van Hongarije tegen de resolutie van het Parlement waarmee de procedure in gang wordt gezet om te constateren dat er een duidelijk gevaar bestaat dat die lidstaat zich schuldig maakt aan een ernstige schending van de waarden waarop de Unie berust. Het Parlement heeft bij het tellen van de stemmen die zijn uitgebracht toen deze resolutie werd aangenomen, terecht geen rekening gehouden met de onthoudingen.

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 17 juni 2021 – zaak C-55/20 – Ministerstwo Sprawiedliwości – Polen – ECLI:EU:C:2021:500 – persbericht – conclusie

Tuchtprocedure advocaten - Dienstenrichtlijn – Onafhankelijke en onpartijdige rechter

Richtlijn 2006/123/EG. Richtlijn 98/5/EG. Richtlijn 2006/123/EG. Artikel 47 EU Handvest. Artikel 19, lid 1, VEU. De nationaal openbaar aanklager heeft de tuchtfunctionaris verzocht een tuchtprocedure in te leiden tegen de advocaat van de voormalige voorzitter van de Europese Raad, Donald Tusk. Volgens de nationale openbaar aanklager vormden de verklaringen van deze advocaat waarin hij zich publiekelijk had uitgelaten over de mogelijkheid dat zijn cliënt strafbare feiten ten laste zouden worden gelegd, onwettige bedreigingen en een tuchtrechtelijke overtreding. De tuchtfunctionaris heeft tweemaal geweigerd een dergelijke procedure in te leiden dan wel besloten deze te beëindigen. Het tuchtgerecht heeft deze besluiten naar aanleiding van een door de nationale openbaar aanklager dan wel de minister van Justitie ingesteld beroep tweemaal nietig verklaard en de zaak naar de tuchtfunctionaris terugverwezen.

Het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing is ingediend in het kader van een derde „ronde” van die procedure, waarin het tuchtgerecht de beslissing onderzoekt van de tuchtfunctionaris om het tuchtonderzoek naar die advocaat opnieuw te beëindigen naar aanleiding van een wederom door de nationale openbaar aanklager en de minister van Justitie ingesteld hoger beroep. De verwijzende rechter wenst te vernemen of richtlijn 2006/123/EG en artikel 47 EU Handvest van toepassing zijn op een bij hem aanhangige tuchtprocedure. De kern van de bij de verwijzende rechter aanhangige zaak lijkt evenwel elders te liggen: welke concrete gevolgen in procedureel opzicht moet de verwijzende rechter trekken uit het arrest van het Hof in de zaak A.K. e.a., gezien het feit dat tegen zijn uitspraak nog kan worden opgekomen bij de tuchtkamer van de hoogste rechterlijke instantie in burgerlijke en strafzaken? Hoe kan die rechterlijke instantie specifiek en praktisch de eerbiediging van het Unierecht verzekeren?

A-G geeft het Hof in overweging:

Hoofdstuk III van richtlijn 2006/123/EG is in het kader van een vergunningstelsel voor de uitoefening van het beroep van advocaat van toepassing op een tegen advocaten ingeleide tuchtprocedure waarvan de uitkomst kan afdoen aan de mogelijkheid voor deze advocaten om juridische diensten te verstrekken krachtens die richtlijn. Hieruit volgt dat artikel 47 EU Handvest en, in voorkomend geval, artikel 19, lid 1, VEU, ook van toepassing zijn op dergelijke procedures.

Gelet op de voorrang van het Unierecht:

– Een nationale rechterlijke instantie moet de bepalingen van nationaal recht die de bevoegdheid om uitspraak te doen in zaken voorbehouden aan een rechterlijke instantie die niet onafhankelijk en onpartijdig is, buiten toepassing laten, zodat deze zaken kunnen worden beoordeeld door een rechterlijke instantie die voldoet aan de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid en die, bij gebreke van die bepalingen, bevoegd zou zijn.

– De nationale rechterlijke instantie moet in voorkomend geval het rechtsoordeel van een hogere rechterlijke instantie buiten beschouwing laten indien zij van oordeel is dat het onverenigbaar is met het Unierecht, ook in situaties waarin de onverenigbaarheid voortvloeit uit het gebrek aan onafhankelijkheid en onpartijdigheid van die hogere rechterlijke instantie.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië - 16 februari 2021 (ECER 18.6.21) – C-216/21 - Asociația “Forumul Judecătorilor din România

Rechterlijke onafhankelijkheid - Bevorderingsprocedure voor rechters

Beschikking 2006/928/EG. Artikel 267 VWEU. Artikel 19, lid 1, tweede alinea VEU. Artikel 47 EU Handvest. Verzoekende partijen (vereniging Roemeens rechtersforum en Y.N.) hebben verzocht om gedeeltelijke vernietiging van de beslissing van de Afdeling voor rechters. Bij deze beslissing is de verordening betreffende de organisatie en de uitvoering van het vergelijkend onderzoek ter bevordering van rechters goedgekeurd. De bestreden verordening doet volgens de verzoekers af aan het beginsel van rechterlijke onafhankelijkheid en is vastgesteld in strijd met de aanbevelingen in de verslagen die de Europese Commissie heeft opgesteld in het kader van het bij beschikking 2006/928 ingestelde mechanisme. Zij betogen dat de bestreden verordening een procedure voor de bevordering van rechters invoert die grotendeels wordt gevoerd door de presidenten van de gerechtshoven, hetgeen een radicale wijziging vormt ten opzichte van de eerdere bevorderingsprocedure, die 15 jaar lang is toegepast en berustte op een landelijk schriftelijk examen. Volgens verzoekers heeft de bestreden verordening het bevorderingsexamen op basis van verdienste volledig afgeschaft, en wordt groter belang gehecht aan de subjectieve beoordelingen van de leden van een commissie.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Roemenië – 12 november 2020 (ECER 24.6.21) - C-40/21 - Agenția Națională de Integritate

Hervorming justitiële stelsel en corruptiebestrijding Roemenië

Beschikking 2006/928/EG. Artikelen 15, 47 en 49 EU Handvest. Verzoeker had – terwijl hij burgemeester was – een bruikleenovereenkomst gesloten met de vereniging TMN, waarvan verzoekers echtgenote een oprichtend lid en vicevoorzitter was. Hierdoor verkreeg de vereniging een recht op gratis gebruik van aan de stad MN toebehorende ruimten voor een periode van vijf jaar, voor culturele activiteiten. Verweerster stelde in zijn beoordelingsrapport vast dat verzoeker de rechtsregeling inzake belangenconflicten op administratief gebied niet in acht had genomen.

De vraag rijst of de bepalingen van artikel 49 van het Handvest ook van toepassing zijn op andere dan strafrechtelijke procedures (bijvoorbeeld tuchtrechtelijke aansprakelijkheid van ambtenaren, die naar Roemeens recht onder het publiekrecht valt), maar waarbij ook strafrechtelijke aansprakelijkheid aan de orde kan zijn. Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, rijst de vraag of het evenredigheidsbeginsel inzake straffen zich verzet tegen een dergelijke nationale regeling. Ten slotte rijst de vraag of de artikelen 15 en 47 van het Handvest zich verzetten tegen een dergelijke regeling, aangezien de beoordeelde persoon voor de nationale rechter alleen het bestaan van het verweten feit kan betwisten, maar niet de opgelegde sanctie.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 9 juni 2021 (ECER 18.3.2021 en 31.3.2021) – zaak C-181/21 en zaak C-269/21 – G. e.a.

Rechterlijke macht – Benoemingsprocedure rechter – Rechtsprekende instantie

Artikel 47 EU Handvest. Artikelen 2, 6, lid 1 en lid 3 en 19, lid 1 VEU. Richtlijn 93/13/EEG. De procedure voor de verwijzende rechter betreft een schuldvordering uit hoofde van een consumentenkredietovereenkomst en strekt tot beoordeling van de eerlijkheid van de bedingen. De vragen van de verwijzende rechter zien echter op de rechtsprekende formatie die de zaak moet behandelen. Deze formatie bestond onder meer uit en werd voorgezeten door een rechter die is benoemd onder schending van bepalingen die vereisen dat organen van rechterlijk zelfbestuur aan de benoemingsprocedure deelnemen.

De verwijzende rechter stelt vragen inzake de onafhankelijkheid en de benoemingsprocedure van een rechter bij een gewone rechterlijke instantie. De vragen gaan over de uitleg van de artikelen 2 en 19, lid 1, VEU en artikel 6, lid 1 tot en met 3, VEU in samenhang met artikel 47 van het Handvest van de Grondrechten.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Non-Existent” ([Verfassungsblog](#))

Last Tuesday, the Polish Constitutional Tribunal delivered a ruling which makes the extent of the crisis of the rule of law in Poland unambiguously clear. And it shows how the gap with Europe is widening day by day. If the Committee of Ministers of the Council of Europe lets this pass, it will not only be a blow to the authority and effectiveness of the Strasbourg Court of Human Rights. Then the guardians of the rule of law will have surrendered even faster than we thought (...)

NOOT – bij HvJ 18 mei 2021, Gevoegde zaken C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 en C-397/19, „Asociația „Forumul Judecătorilor din România

A Tale of Primacy Part. II - The Romanian Constitutional Court on a Slippery Slope ([Verfassungsblog](#))

LITERATUUR

J. Brouwer, Strafrecht - Zorgen om de rechtsstaat in Polen bij uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel, in: [NtEr 2021/3.3](#)

OVERIG

- Marc Fierstra (Hoge Raad): ‘Het systeem hangt van plakband aan elkaar’ ([Mr. Online](#))
- Rechter Marc Fierstra: ‘Politici moeten geen invloed hebben op onze onafhankelijkheid’ ([Volkskrant](#))
- Nieuwe strategie ENCJ: nog meer focus op versterken Europese rechtsstaat ([Intro](#))
- Europa en de rechtsstaat ([NJB](#))

WIKI

[Wiki - Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

Recht op leven

EHRM – ARREST – 15 juni 2021 – Kurt t. Oostenrijk – Grote Kamer – persbericht – arrest (niveau 1) - [62903/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0615JUD006290315](#)

Geen schending van Oostenrijkse autoriteiten in hun verplichting het leven van klagster en haar kinderen te beschermen

Artikel 2 EVRM. Klagster klaagt over het feit dat de Oostenrijkse autoriteiten haar en haar kinderen niet heeft beschermd tegen haar gewelddadige echtgenoot, hetgeen ertoe heeft geleid dat hij haar zoon heeft vermoord.

Het Hof merkt op dat huiselijk geweld plaatsvindt binnen persoonlijke relaties en gesloten circuits. Uit de positieve verplichtingen op grond van artikel 2 van het EVRM vloeit voort dat slachtoffers van huiselijk geweld het recht hebben op staatsbescherming tegen dergelijke schendingen van de persoonlijke integriteit. Het Hof borduurt voort op de basis van de “Osman-test” en herhaalt dat de autoriteiten onmiddellijk moeten reageren op beschuldigingen van huiselijk geweld en dat bij de behandeling van dergelijke gevallen bijzondere zorgvuldigheid is vereist. De nationale autoriteiten moeten vaststellen of er een reëel en onmiddellijk risico bestaat voor het leven van de slachtoffers. Een dergelijke beoordeling moet autonoom, proactief en alomvattend zijn. Als uit

de risicobeoordeling volgt dat een dergelijk levensgevaar bestaat dan zijn de autoriteiten verplicht om preventieve operationele maatregelen te nemen. Dergelijke maatregelen moeten adequaat zijn en in verhouding staan tot het niveau van het geschatte risico.

Het Hof is met de nationale autoriteiten van oordeel dat op basis van de feiten die bekend waren er geen aanwijzingen waren voor een reëel en onmiddellijk risico op verder geweld tegen de zoon van klagster. De maatregelen zoals bevolen door de nationale autoriteiten leken voldoende om elk risico van verder geweld tegen de kinderen in te dammen. De autoriteiten hebben voldoende speciale ijver getoond in hun onmiddellijke reactie op de beschuldigingen van huiselijk geweld door klagster en hun risicobeoordeling is autonoom en proactief uitgevoerd. Gelet op de omstandigheden van dit specifieke geval bestond er voor de nationale autoriteiten dus geen verplichting om verdere preventieve operationele maatregelen specifiek met betrekking tot de kinderen van de klagster te nemen. Er was geen reden om aan te nemen dat de echtgenoot met een vuurwapen naar de school van de kinderen zou gaan en zijn eigen zoon van het leven zou beroven.

Het Hof ziet ook geen reden om, rekening houdend met de vereisten van het Oostenrijkse strafrecht en hetgeen voortvloeit uit artikel 5 van het EVRM, de bevindingen van de nationale rechter omtrent het niet gelasten van de voorlopige hechtenis van de echtgenoot in twijfel te trekken. Er is aldus geen sprake van een schending van artikel 2 van het EVRM.

 Violences familiales : La CEDH sanctionne l'Autriche. Quelques leçons à tirer en France (libertés chéries)

EHRM – ARREST – 22 juni 2021 - Adzhigitova e.a. t. Rusland – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [40165/07](#) - [2593/08](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0622JUD004016507](#)

Militaire operatie in Tsjetsjenië

Artikelen 2, 3, 8, 14 en 38 EVRM. Artikel 1, Eerste Protocol. De klachten gaan over een militaire operatie die is uitgevoerd in een dorp in Tsjetsjenië. Tijdens die operatie zouden er o.a. (onrechtmatige) huiszoeken zijn geweest, mannen zijn vermoord en/of meegenomen en huizen in brand gestoken.

Het Hof oordeelt dat een aantal artikelen uit het EVRM zijn geschonden, waaronder artikel 38 EVRM, namelijk de plicht van verdragsluitende staten om medewerking te verlenen aan onderzoek.

Staatsteun

GERECHT EU – ARREST – 9 juni 2021 – zaak T-665/20 – Ryanair/Commission – [ECLI:EU:T:2021:344](#) – [persbericht](#) – [arrest](#)

Covid-19 – Steun aan luchtvaartmaatschappij Condor

Artikel 107, lid 2, onder b), VWEU. Ryanair komt op tegen de goedkeuring door de Europese Commissie van staatssteun in Duitsland aan de luchtvaartmaatschappij Condor.

Het Gerecht verklaart het besluit van de Commissie tot goedkeuring van staatssteun die Duitsland aan luchtvaartmaatschappij Condor Flugdienst heeft verleend, nietig wegens ontoereikende motivering. Gelet op de door de COVID-19-pandemie gekenmerkte economische en sociale context worden de gevolgen van de nietigverklaring echter opgeschort totdat de Commissie een nieuw besluit zal hebben vastgesteld.

GERECHT EU – ARREST – 9 juni 2021 – zaak T-47/19 – Dansk Erhverv/Commissie – ECLI:EU:T:2021:331 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Vrijstelling statiegeld

Besluit C(2018) 6315 final. Het besluit van de Commissie waarbij wordt vastgesteld dat Duitsland geen staatssteun heeft verleend door bepaalde verpakkingen van dranken die door Duitse grenshandelszaken worden verkocht aan klanten die in Denemarken wonen, vrij te stellen van statiegeld, wordt door het Gerecht nietig verklaard. De Commissie heeft in de inleidende fase niet alle ernstige moeilijkheden kunnen overwinnen die zich voordeden bij de beoordeling of de niet-inning van het statiegeld staatssteun vormt.

NOOT – bij HvJ 20 mei 2021, [C-128/19 Azienda](#)

EU-Hof: bestaande en goedgekeurde staatssteun strekt zich niet zonder meer uit tot een vernieuwde steunmaatregel waarvoor geen goedkeurings- en aanmeldingsprocedure is doorlopen (ECER)

Strafrecht

HvJ – CONCLUSIE A-G BOBEK – 3 juni 2021 – zaak C-919/19 – Generálna prokuratúra Slovenskej republiky – Slowaakse Republiek – ECLI:EU:C:2021:454 – [conclusie](#)

Wederzijdse erkenning van strafvonnissen – Gewone verblijfplaats

Kaderbesluit 2008/909/JBZ. Verzoeker in het hoofdgeding is een Slowaakse onderdaan die in Tsjechië is veroordeeld wegens gekwalificeerde diefstal met geweld. Hij is veroordeeld tot een vrijheidsstraf van acht jaar, die hij thans in die lidstaat uitzit.

De bevoegde Tsjechische rechter heeft op grond van kaderbesluit 2008/909/JBZ verzocht om erkenning van het vonnis en tenuitvoerlegging van de sanctie in Slowakije. Het vonnis tegen verzoeker is in Slowakije in eerste aanleg erkend.

De verwijzende rechter, waartoe verzoeker zich heeft gewend, heeft echter twijfels over verschillende aspecten van de uitlegging van kaderbesluit 2008/909. In het bijzonder vraagt hij zich af wat er precies wordt verstaan onder het begrip „wonen” op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat – een van de voorwaarden voor de overbrenging van de gevonnisde persoon – en welke rol precies toekomt aan de autoriteiten van de beslissingsstaat en van de tenuitvoerleggingsstaat bij de beoordeling van de kansen op reclassering van de gevonnisde persoon.

A-G: Artikel 4, lid 1, onder a), van kaderbesluit 2008/909/JBZ moet aldus worden uitgelegd dat een gevonnisde persoon in een bepaalde lidstaat woont indien hij in die staat zijn gewone verblijfplaats heeft of heeft gehad en daar familiale, sociale of professionele banden heeft aangeknoopt op grond waarvan met recht kan worden verondersteld dat hij met die staat verbonden is, waardoor hij na het uitzitten van zijn straf gemakkelijker zal kunnen re-integreren in de maatschappij.

Artikel 4, lid 1, onder a), van kaderbesluit 2008/909 verzet zich dus tegen een nationale wettelijke regeling op grond waarvan het mogelijk is een vonnis te erkennen en ten uitvoer te leggen dat uitsluitend is gebaseerd op het vaste of tijdelijke adres van de gevonnisde persoon dat louter voor administratieve doeleinden is geregistreerd, zonder dat er tegelijkertijd een individueel onderzoek is verricht naar het bestaan van relevante banden waarvan kan worden gesteld dat zij het de gevonnisde persoon gemakkelijker zullen maken om na het uitzitten van zijn straf te re-integreren in de maatschappij.

Artikel 4, lid 2, van kaderbesluit 2008/909 moet aldus worden uitgelegd dat de bevoegde autoriteit van de beslissingsstaat in het in artikel 4, lid 1, onder a), van dit kaderbesluit bedoelde geval nog voor de toezending van het vonnis en het certificaat van bijlage I op basis van een geïndividualiseerde beoordeling van de situatie van de gevonnisde persoon tot de positieve conclusie moet komen dat het aannemelijk is dat de tenuitvoerlegging van de sanctie in de

tenuitvoerleggingsstaat de reclassering van die persoon zal bevorderen. De autoriteit van de beslissingsstaat dient alle in dit verband verzamelde gegevens te vermelden in deel d), punt 4, van het certificaat van bijlage I, ongeacht of de gevonniste persoon gebruik heeft gemaakt van de door artikel 6, lid 3, van kaderbesluit 2008/909 geboden mogelijkheid om zijn mening over de kwestie kenbaar te maken.

Artikel 9, lid 1, onder b), van kaderbesluit 2008/909 moet aldus worden uitgelegd dat de autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat kan weigeren het vonnis te erkennen en ten uitvoer te leggen indien zij tot de conclusie komt dat niet is voldaan aan de criteria van artikel 4, lid 1, onder a), van dit kaderbesluit. Dit omvat de mogelijkheid voor de uitvoerende autoriteit om te weigeren een vonnis te erkennen en ten uitvoer te leggen indien zij van oordeel is dat er in de tenuitvoerleggingsstaat geen familiale, sociale, professionele of andere banden bestaan op grond waarvan met recht kan worden verondersteld dat de tenuitvoerlegging van de sanctie in die staat de reclassering van de gevonniste persoon kan bevorderen.

NOOT – bij HvJ 18 mei 2021, [zaak C-505/19, W.S.](#)

HvJ EU: aanhouding van door Interpol gesignaleerde persoon niet toegestaan wanneer Interpol-opsporingscirculaire is uitgevaardigd voor reeds berechte strafbare feiten. ([BS-2021-06-08](#))

REGELGEVING NL

Besluit van 29 juni 2021 tot wijziging van het Besluit internationale verplichtingen extraterritoriale rechtsmacht en het Besluit slachtoffers van strafbare feiten ter implementatie van Richtlijn 2019/713/EU van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de bestrijding van fraude met en vervalsing van niet contante betaalmiddelen en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/413/JBZ van de Raad (PbEU 2019, L 123), [Staatsblad 2021, 315](#)

CONSULTATIE

- Voorstel richtlijn - Bestrijding van georganiseerde misdaad – krachtiger mandaat voor de EU-bureaus voor de ontneming van vermogensbestanddelen, feedback mogelijk van 21 Juni 2021 - 27 September 2021 ([EC](#))
- Bestrijding van georganiseerde misdaad – bevrozing en inbeslagname van de opbrengst van misdrijven, Feedback mogelijk van 21 Juni 2021 - 27 September 2021 ([EC](#))

EHRM factsheets

- [Domestic violence \(februari 2020\)](#)
- [Police arrest and assistance of a lawyer](#)
- [Protection of minors \(januari 2020\)](#)
- [Secret detention sites](#)
- [Trafficking in human beings](#)
- [Violence against women](#)

OVERIG

- Artikel: Refining Relations between the EJN, Eurojust and the EPPO. ([BS-2021-06-07](#))
- Artikel: Admissibility of Evidence in Criminal Proceedings in the EU. ([BS-2021-06-11](#))

Terrorisme en witwassen (B - S)

EHRM – ARREST – 24 juni 2021 – Imeri t. Kroatië – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [77668/14](#) – [ECLI:CE:ECHR:2021:0624JUD007766814](#)

Eigendomsrecht - Inbeslagname en boete na niet opgeven geldbedragen douane – Schending artikel 1, Eerste Protocol EVRM

Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. Klager stelt dat artikel 1, Eerste Protocol EVRM (recht op eigendom) is geschonden, nu hem én een bestuursrechtelijke boete is opgelegd én 530.000 Noorse Kronen onder hem in beslag zijn genomen, voor het niet aangeven van bedragen van 43.500 euro en 730.000 Noorse kronen toen hij van Slovenië naar Kroatië reisde.

Het Hof overweegt dat de inbeslagname van het geldbedrag oorspronkelijk diende om te onderzoeken of de klager zich – naast het niet aangeven van de geldbedragen – schuldig had gemaakt aan een ander strafbaar feit, zoals witwassen. Nu geen strafrechtelijke vervolging jegens hem is ingesteld in het kader van witwassen, overweegt het hof dat de verbeurdverklaring van het geldbedrag (naast de boete) enkel is opgelegd wegens het niet doen van aangifte, wat als een minder ernstig misdrijf wordt beschouwd. Het Hof stelt vast dat het inbeslaggenomen bedrag disproportioneel is in relatie tot dit misdrijf. Daarbij heeft het Hof eveneens gelet op de geringe schade die de klager de autoriteiten had kunnen toebrengen: hij had geen douanerechten of andere heffingen ontweken en evenmin andere financiële schade aan de staat toegebracht. Artikel 1, Eerste Protocol EVRM is geschonden.

OVERIG

Nieuwe EU-verordening om verspreiding van terroristische online-inhoud aan te pakken. ([BS-2021-06-09](#))

Vervoer en reizen

HvJ – ARREST – 24 juni 2021 – zaak C-12/20 – DB Netz – Noordrijn-Westfalen, Duitsland – [ECLI:EU:C:2021:513](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Europese spoorwegruimte - Aanvragen van infrastructuurcapaciteit - Goederenvervoer per spoor

Verordening (EU) nr. 913/2010. Richtlijn 2012/34/EU. De Bundesnetzagentur heeft zich in haar hoedanigheid van nationale toezichthoudende instantie verzet tegen een wijziging die DB Netz in haar netverklaring wilde aanbrengen. Door die wijziging zou de mogelijkheid komen te vervallen om bij een technische storing van het elektronische reserveringssysteem een aanvraagformulier te gebruiken voor het aanvragen van infrastructuurcapaciteit bij het enig loket.

In die context wenst de verwijzende rechter te vernemen welke instantie bevoegd is om de procedure vast te stellen voor het aanvragen van infrastructuurcapaciteit bij het enig loket. Daarnaast vraagt die rechter zich af of een nationale toezichthoudende instantie die de netverklaring van een spoorweginfrastructuurbeheerder controleert, een besluit ten gronde mag nemen zonder de andere betrokken nationale toezichthoudende instanties te raadplegen.

Hof: Artikel 13, lid 1, artikel 14, lid 9, en artikel 18, onder c), van verordening (EU) nr. 913/2010, en artikel 27, leden 1 en 2, van richtlijn 2012/34/EU, gelezen in samenhang met bijlage IV, punt 3, onder a), bij deze richtlijn, moeten aldus worden uitgelegd dat de in artikel 3, punt 2, van die richtlijn gedefinieerde infrastructuurbeheerder de instantie is die bevoegd is om in het kader van de nationale netverklaring de regeling vast te stellen die van toepassing is op de procedure voor het indienen van aanvragen om toewijzing van infrastructuurcapaciteit, met inbegrip van het uitsluitende gebruik van een bepaald elektronisch reserveringssysteem, bij het in artikel 13, lid 1, van die verordening bedoelde enig loket.

De bepalingen van artikel 20 van verordening nr. 913/2010 zijn van toepassing op de toetsing door een nationale toezichhoudende instantie van de in de netverklaring vastgestelde regeling inzake de procedure voor het indienen van aanvragen om toewijzing van infrastructuurcapaciteit bij het enig loket, en deze bepalingen moeten aldus worden uitgelegd dat de toezichhoudende instantie van een lidstaat zich niet kan verzetten tegen die regeling zonder de uit dat artikel 20 voortvloeiende verplichtingen tot samenwerking na te komen en inzonderheid zonder de toezichhoudende instanties van de overige lidstaten die bij de goederencorridor zijn betrokken voorafgaand te raadplegen, teneinde zoveel mogelijk tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Artikel 14, lid 1, van verordening nr. 913/2010 moet aldus worden uitgelegd dat het door de raad van bestuur krachtens die bepaling vastgestelde kader voor de toewijzing van infrastructuurcapaciteit op de goederencorridor geen handeling van Unierecht is.

Verkiezingen en kiesrecht

EHRM – ARREST – 17 juni 2021 – Miniscalco t. Italië – persbericht – arrest (niveau 2) - 55093/13 - ECLI:CE:ECHR:2021:0617JUD005509313

Geen schending beperken verkiesbaar stellen op basis van een strafrechtelijke veroordeling ter zake machtsmisbruik - Bescherming van de integriteit van het democratisch proces.

Artikel 7 EVRM en artikel 3, Eerste Protocol. Klager wilde zich verkiesbaar stellen bij de regionale verkiezingen, maar mocht dit niet omdat hij onherroepelijk is veroordeeld ter zake machtsmisbruik. Op het moment dat hij veroordeeld werd, was het op basis van de wet mogelijk om zich verkiesbaar te stellen. Klager stelt dat toen hij werd veroordeeld, het nog niet duidelijk was dat hij zich nooit meer verkiesbaar kon stellen en dus met terugwerkende kracht is veroordeeld tot een zwaardere straf (een straf bovenop een opgelegde straf). Klager beroept zich op artikel 7 EVRM (legaliteitsbeginsel) en op artikel 3, Eerste Protocol (recht op vrije verkiezingen). Het hof overweegt dat klager niet-ontvankelijk is in de klacht over artikel 7 EVRM, omdat het niet verkiesbaar mogen stellen niet te vergelijken is met een strafrechtelijke sanctie in de zin van artikel 7 EVRM. Met betrekking tot het recht op vrije verkiezingen overweegt het hof dat de Italiaanse autoriteiten een legitiem doel nastreven, te weten zorgen voor een goede werking van de overheid in het algemeen en het beschermen van de integriteit van het democratische proces. EHRM (unaniem): geen schending artikel 3, Eerste Protocol EVRM.

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 18 mei 2021 – Galan t. Italië – persbericht 17.6.21 – beslissing (niveau 2) - 63772/16 - ECLI:CE:ECHR:2021:0518DEC006377216

Verbod uitoefenen passief kiesrecht na strafrechtelijke veroordeling: klacht afgewezen

Artikel 7 EVRM. Klager heeft zich kandidaat gesteld bij de parlementsverkiezingen, is herkozen en uitgeroepen tot plaatsvervanger. Niet lang daarna werd klager veroordeeld wegens corruptie. Vervolgens heeft de Kamer van Afgevaardigden klager ontzet uit zijn functie als plaatsvervanger en bepaald dat klager zich niet meer verkiesbaar kan stellen.

De vraag die het Hof moet beantwoorden is of het verbod zich kandidaat te mogen stellen voor verkiezingen en het verval van het mandaat van plaatsvervanger vallen onder artikel 7 EVRM. Het Hof herhaalt dat het terrein van politieke en electorale rechten in beginsel niet onder de artikelen 6 en 7 EVRM vallen. Het Hof merkt allereerst op dat de door klager geleden maatregelen voortkwamen uit een definitieve strafrechtelijke veroordeling. Wat de aard en het doel van deze maatregelen betreft, merkt het Hof op dat het verbod om zich kandidaat te mogen stellen en ambtsbeëindiging zijn bedoeld om op te treden tegen georganiseerde criminaliteit. Het Hof hecht belang aan de jurisprudentie van het Italiaanse Grondwettelijk Hof, inhoudende dat de aangevochten maatregelen geen sancties zijn, noch gevolgen zijn van de veroordeling die vallen binnen de strafrechtelijke sfeer. De uit zijn ambt ontheven gekozen ambtenaar wordt uitgesloten

van de verkiezingsvergadering op morele gronden. Alhoewel het passieve stemrecht niet uitgeoefend kan worden, wordt het actieve stemrecht op geen enkele manier beïnvloed. Met betrekking tot de procedure die tot de ontzetting heeft geleid, herinnert het Hof eraan dat deze conform de Grondwettelijke regels en overeenkomstig de reglementen van de Kamer van Afgevaardigden heeft plaatsgevonden. Wat ten slotte de ernst van de maatregelen betreft, merkt het Hof op dat deze niet voldoende zijn om de maatregelen als sancties met een strafrechtelijk karakter te kwalificeren, vooral omdat het actieve stemrecht niet wordt aangetast. De klacht wordt daarom afgewezen.

Verzekeringen

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-923/19 – Van Ameyde España – Spanje – ECLI:EU:C:2021:475 – [conclusie](#) – [arrest](#)

WA-verzekering - Schade door trekker aan oplegger met verschillende verzekeraars

Richtlijn 2009/103/EG. Moet materiële schade aan een oplegger die, op het moment van een verkeersongeval, werd gebruikt als deel van een geleed voertuig, waarbij het ongeval kennelijk de fout was van de bestuurder van de trekkervrachtwagen, worden gedekt door de verplichte verzekering van de trekkervrachtwagen of door die van de oplegger, in een situatie waarin de trekkervrachtwagen en de oplegger elk afzonderlijk en bij verschillende verzekeraars tegen wettelijke aansprakelijkheid zijn verzekerd?

Hof: Artikel 3, eerste, tweede en laatste alinea, gelezen in samenhang met artikel 1, punten 1 en 2, van richtlijn 2009/103/EG verzet zich niet tegen een uitlegging van de nationale regeling volgens welke de materiële schade die door een trekker is veroorzaakt aan een oplegger die daaraan was gekoppeld toen een ongeval plaatsvond, niet onder de dekking – en dus niet onder de vergoeding – valt van de verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van die trekker aanleiding kan geven.

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Roemenië - 25 maart 2021 (ECER 21.6.21) - [C-267/21](#) - [Uniga Asigurări*](#)

Verzekeringen

Samenvatting onder: [Belastingen, btw](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Finland – 14 juni 2021 (ECER 22.4.2021) – [zaak C-264/21](#) – [Koninklijke Philips](#)

Begrip producent – Vennootschap – Dochterondernemingen – Aansprakelijkheid - Productie

Richtlijn 85/374/EEG. Verzoeker (een verzekeringsmaatschappij) heeft aan een consument op grond van de opstalverzekering een schadevergoeding uitgekeerd wegens brandschade. De dag vóór de brand had de consument een nieuwe espressomachine van het merk Philips gekocht. Deze espressomachine heeft, volgens het door de brandweer opgestelde onderzoeksrapport, de brand veroorzaakt. De espressomachine is in Roemenië geproduceerd door de Italiaanse vennootschap Saeco International, een dochteronderneming van Koninklijke Philips NV (KPNV). Op de espressomachine en de verpakking waren de tekens „Philips” en „Saeco” aangebracht, die allebei als merken van KPNV zijn geregistreerd. De Finse dochteronderneming van KPNV, Philips Oy, verkoopt huishoudelijke apparaten voorzien van het merk Philips, waaronder de gekochte. In geschil is, wie de producent is van de espressomachine die de brand heeft veroorzaakt?

Vereist het begrip „producent”, in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 85/374, dat een persoon die zijn naam, zijn merk of een ander onderscheidingssteken op het product heeft aangebracht

dan wel heeft toegestaan dat dit wordt aangebracht, zich ook op een andere manier als producent van het product presenteert?

Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid

EHRM – ARREST – 15 juni 2021 - Melike t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest \(niveau 2\)](#) – [35786/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0615JUD003578619](#)

Ontslag wegens plaatsen “vind-ik-leuks” op Facebook – Schending artikel 10 EVRM

Artikel 10 EVRM. De klagster werkte als schoonmaakster binnen het ministerie van onderwijs. Zij werd ontslagen wegens het plaatsen van “vind-ik-leuks” op verschillende politiek getinte berichten of berichten met een sarcastische inhoud op Facebook. Eén daarvan luidde “onder het bewind van de regerende politieke partij verkrachten leraren en imams hun studenten”.

De nationale gerechten oordeelden dat dergelijke publicaties niet onder de vrijheid van meningsuiting vielen, dat de vermelding over leraren beledigend voor hen was en dat de publicaties de openbare orde en rust op de werkplek verstoorden.

Het Hof is van oordeel dat de nationale gerechten geen rekening hebben gehouden met alle relevante feiten en omstandigheden in de onderhavige zaak om te concluderen dat de handelingen van de klagster de vrede en rust op haar werkplek verstoorden. Zo hebben zij niet onderzocht in hoeverre deze “vind-ik-leuks” een negatieve reactie op de werkplek van de klagster zouden kunnen veroorzaken, gelet op de inhoud daarvan, de professionele en sociale context waarin zij zijn gemaakt en hun potentiële reikwijdte en impact. Het Hof concludeert dat de inbreuk op de vrijheid van meningsuiting niet proportioneel is ten opzichte van het legitieme doel dat daarmee is nagestreefd. Artikel 10 EVRM is geschonden.

EHRM – ARREST – 15 juni 2021 – Omür Cagdas Ersoy t. Turkije - [persbericht](#) – [arrest \(niveau 3\)](#) - [19165/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0615JUD001916519](#)

Vrijheid van meningsuiting – Belediging ambtenaar

Artikel 10 EVRM. In een toespraak tijdens een demonstratie om studenten te steunen die vier dagen eerder waren opgepakt omdat zij demonstreerden tegen het bezoek van de premier, zegt klager onder andere dat de premier ‘als een hondsdolle hond’ is. Klager wordt veroordeeld tot een geldboete van ongeveer € 2.524 voor ‘belediging van een ambtenaar vanwege zijn publieke functie’, omdat zijn woorden schadelijk en vernederend zijn.

Volgens het EHRM zijn de uitlatingen van klager geuit in een publiek debat omtrent het handelen van de politie en de houding en het beleid van de autoriteiten en de premier met betrekking tot de studenten. De uitlatingen van klager waren enigszins tartend en vijandelijk tegen de premier, nu klager de houding van de premier tegenover de universiteit en de studenten heeft veroordeeld.

Het EHRM overweegt dat de grenzen van aanvaardbare kritiek verder liggen bij een politicus dan bij een privépersoon. De veroordeling van klager was echter gebaseerd op een wetsartikel waarin personen met een publieke functie meer bescherming genieten dan andere personen. Dit wetsartikel is dus niet in lijn met de geest van het Verdrag. Bescherming van personen die de staat representeren is legitiem, maar vanwege hun dominante positie dienen de autoriteiten terughoudendheid te tonen in strafrechtelijke vervolgingen.

De nationale autoriteiten hebben aldus geen goede afweging gemaakt tussen enerzijds de vrijheid van meningsuiting van klager en anderzijds het recht op respect voor het privéleven van de premier. In ieder geval is geen sprake van proportionaliteit tussen de inbreuk op de vrijheid van meningsuiting van klager en het legitieme doel van bescherming van de reputatie van de premier. Artikel 10 EVRM is geschonden. Klager krijgt een schadevergoeding van € 4000.

EHRM – ARREST – 22 juni 2021 – Erkizia Almandoz t. Spanje – [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) – [5869/17](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0622JUD000586917](#)

Inbreuk van autoriteiten op artikel 10 EVRM vanwege veroordeling voor uitspraken gedaan tijdens een herdenking van een voormalig lid van de ETA

Artikel 10 EVRM. Klager, Spaans onderdaan, had tijdens een herdenkingsbijeenkomst voor een voormalig lid van de terroristische organisatie ETA een toespraak gehouden. Ten tijde van deze toespraak was klager niet politiek actief. Voor de in deze toespraak gedane uitspraken is klager in Spanje tot aan het constitutionele hof veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf wegens het openlijk verdedigen van terrorisme.

Het hof toetst of de oplegging van voornoemde straf proportioneel is en loopt daarvoor de verschillende factoren langs die ‘*hate speech*’ en het aanzetten tot/verdedigen van terrorisme karakteriseren. Het hof overweegt dat ondanks dat klager de uitspraken heeft gedaan in een gespannen politieke en sociale context de inhoud en formulering van de door klager gebruikte woorden geenszins waren bedoeld om mensen aan te zetten tot geweld of ter verheerlijking van terrorisme. De toespraak beoogde juist de democratische weg te propageren voor het behalen van de onafhankelijkheidsdoelen. Het hof overweegt dan ook dat de nationale autoriteiten met het opleggen van de gevangenisstraf een inbreuk hebben gemaakt op de vrijheid van meningsuiting van klager.

EHRM – ARREST – 22 juni 2021 - Hurbain t. België – [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) – [57292/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0622JUD005729216](#)

Vrijheid van meningsuiting – Persvrijheid – Anonimisering van artikelen – Privéleven

Artikel 10 EVRM. De zaak betreft een civielrechtelijke uitspraak tegen klager, waarin is bevolen dat hij een online artikel moet anonimiseren. In dat artikel stond de volledige naam van een persoon die een dodelijk ongeluk heeft veroorzaakt. De nationale rechtbank heeft daarbij het recht van de persoon op eerbiediging van zijn privéleven en de vrijheid van meningsuiting van klager tegen elkaar afgewogen volgens de in de rechtspraak van het Hof neergelegde criteria. Het nationale gerechtshof overweegt daarbij dat anonimisering van het artikel een evenredige maatregel is, gelet op de schade die de persoon heeft geleden sinds de online publicatie van het artikel en gelet op het feit dat de anonimisering de oorspronkelijke tekst niet zou aantasten.

Het hof oordeelt dat de overwegingen van de nationale rechters blijk geven van een evenredige belangenafweging, dat de maatregel om het artikel te anonimiseren proportioneel is en dat deze een legitiem doel dient, namelijk de eerbiediging van het recht op privéleven. Derhalve is geen sprake van een schending van het recht op vrijheid van meningsuiting.

HvJ – ARREST – 10 juni 2021 – zaak C-65/20 – KRONE – Verlag – Oostenrijk – [ECLI:EU:C:2021:471](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Productaansprakelijkheid – Onjuist gezondheidsadvies in krant - Schade aan gezondheid – Gebrekkig product? - Risicoaansprakelijkheid uitgever?

Samenvatting onder: [consumenten](#)

HvJ – ARREST – 17 juni 2021 – zaak C-800/19 – Mittelbayerischer Verlag – Polen – [ECLI:EU:C:2021:489](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Rechterlijke bevoegdheid - Verbintenissen uit onrechtmatige daad – Publicatie in dagblad - Pools vernietigingskamp - Overlevende Auschwitz

Samenvatting onder: [IPR](#)

OVERIG

- Case law Freedom of expression, the Media and Journalists ([BS-2021-06-10](#))
- Speech versus Speech: Some reflections on Freedom of Expression – Graham Smith ([Inform](#))

EHRM factsheets

- [Hate speech](#) (februari 2020)
- [Protection of journalistic sources](#)
- [Protection of reputation](#)

Vrijheid van vereniging en demonstratierecht

EHRM – ARREST – 1 juni 2021 - Association ACCEPT e.a. t. Roemenië – [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) - [19237/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0601JUD001923716](#)

Politie slaagt er niet in om binnendringen bij homofilmvertoning en homofob misbruik te voorkomen: schending

Samenvatting onder: [Discriminatie](#)

EHRM – ARREST – 8 juni 2021 - Ancient Baltic Religious Association Romuva t. Litouwen - [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) - [48329/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0608JUD004832919](#)

Schending artikel 14 jo. 9 EVRM en artikel 13 EVRM – Erkenning van een religieuze gemeenschap geweigerd door het parlement van Litouwen – Geen effectief rechtsmiddel om deze beslissing te bestrijden

Samenvatting onder: [Godsdienstvrijheid](#)

EHRM – ARREST – 10 juni 2021 - Norwegian Confederation of Trade Unions (LO) en Norwegian Transport Workers' Union (NTF) t. Noorwegen - [persbericht](#) – [arrest](#) (niveau 2) - [45487/17](#) - [ECLI:CE:ECHR:2021:0610JUD004548717](#)

Vakbondsvrijheid – Negatief recht van vereniging – Belangenafweging – Discretionaire ruimte.

Artikel 11 EVRM. Rederij neemt vier arbeiders aan om laadwerkzaamheden te verrichten, hoewel de cao bepaalt dat dit niet door eigen mensen gedaan mag worden. De vakbonden vragen toestemming voor een boycot. De rechter vraagt advies aan de Court of Justice of the European Free Trade Association States (EFTA). Dit hof merkt op dat het systeem in dit geval een beperkte groep werknemers beschermt, ten koste van anderen, onafhankelijk van het niveau van bescherming van die andere werknemers. De boycot zou hun belangen schaden, omdat zij hun werk dan niet kunnen doen en zelfs hun baan zouden kunnen verliezen. De boycot zou ook de fundamentele rechten van de onderneming raken, zoals het negatieve recht van vereniging. De nationale hoogste rechter oordeelt de boycot onrechtmatig.

Het EHRM brengt in herinnering dat artikel 11 beoogt het individu te beschermen tegen bemoeienis van de staat, maar ook verplichtingen kan meebrengen voor de staat om het daadwerkelijk kunnen uitoefenen van rechten te garanderen. De nationale rechter heeft de boycot gezien als een manier om een voorkeursrecht van bepaalde opdrachtnemers af te dwingen, en de toegang tot de markt van andere partijen te beperken. Op basis daarvan is een belangenafweging gemaakt, die is gebleven binnen de discretionaire bevoegdheid van de nationale rechter. Geen schending van artikel 11 EVRM.

Het hof benadrukt nog wel dat de beperkingen van de rechten op grond van artikel 11, die uit EEA-recht kunnen voortvloeien (European Economic Area; Europese Economische Ruimte), niet de essentiële elementen van vakbondsvrijheid mogen aantasten. De vrijheid van vestiging moet niet worden beschouwd als een fundamenteel recht dat strijdig is met de vrijheid van vereniging, maar eerder als één – weliswaar belangrijke – factor bij de beoordeling van proportionaliteit in het kader van artikel 11 EVRM.

Vuurwapens

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Finland - 26 april 2021 (ECER 29.6.21) - [C-296/21 – A*](#)

Vuurwapens – Vergunning – Bevoegde entiteit

Richtlijn 91/477/EEG. Uitvoeringsverordening (EU) 2015/2403. Verzoeker heeft onbruikbaar gemaakte vuurwapens van Oostenrijk naar Finland overgebracht. Verzoeker heeft aan de Finse autoriteiten een certificaat van onbruikbaarmaking overgelegd dat in Oostenrijk is afgegeven en waarin wordt verwezen naar de vuurwapenrichtlijn en verordening 2015/2403. De Finse politie heeft het certificaat niet erkend en de onbruikbaarmaking opnieuw gecontroleerd, omdat de verstrekker van het certificaat geen autoriteit was zoals door de wettelijke norm wordt vereist en evenmin voorkwam op de in verordening 2015/2403 genoemde lijst van de Commissie. De verwijzende rechter moet in het geding antwoord geven op de vraag of het certificaat in overeenstemming was met artikel 3 van verordening 2015/2403 en of dit certificaat op grond van artikel 7, lid 2 van die verordening in Finland erkend had moeten worden.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 25 maart 2021 (ECER 16.6.21) - [C-234/21 Défense Active des Amateurs d'Armes e.a.](#)

Vuurwapenbezitters – Eigendomsrecht – Ongelijke behandeling

Richtlijn 2017/853. Richtlijn 91/477. Artikelen 17, 20 en 21 EU Handvest. Richtlijn 91/477 biedt de lidstaten de mogelijkheid om een overgangsregeling in te voeren, maar uitsluitend voor bezitters van semiautomatische wapens en niet voor bezitters van wapens die zijn omgebouwd om er uitsluitend losse patronen mee af te vuren. De kopers van de wapens voor het afvuren van projectielen zijn nu eigenaar van een verboden wapen of een wapen dat, indien het niet over de thans vereiste vergunning beschikt, niet kan worden geregulariseerd, aangezien deze vergunning in beginsel moet worden verkregen vóór de aankoop van het wapen. Verzoekers stellen dat hier sprake is van een ongerechtvaardigde inmenging in het eigendomsrecht en zij hekelen de strafrechtelijke sancties die zij in dit verband riskeren. Zij bekritisieren met name het ontbreken van een overgangsregeling zoals die is neergelegd voor semiautomatische vuurwapens en protesteren tegen deze ongelijke behandeling.

Deel II – Algemeen

- Portugal draagt EU-voorzitterschap over aan Slovenië ([Europa-nu](#))
- Europese Commissie waarschuwt EU-voorzitter Slovenië om persvrijheid en EOM ([Europa-nu](#))
- Nieuwe regels vastgesteld ter bescherming van Europeanen door de Europese ombudsman tegen wanbeheer ([ECER](#))
- Staat van de Europese Unie 2021: debat met Tweede Kamer over Europese actualiteiten en prioriteiten ([ECER](#))

Cursus en opleiding

Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP ([Intro](#))

Raad van Europa-Online cursussen over mensenrechten met focus op EVRM ([Help](#))

[Introduction to the European Convention on Human Rights](#)", a 5-hour interactive training course aimed at legal professionals, public authorities, civil society and students.

Overzicht van trainingen op het gebied van Europees Strafrecht ([Bijzonder Strafrecht](#))

Dit overzicht staat ook op de [Wikipagina Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht](#)

Datum	Onderwerp	Titel
e-learning	Grondrechten	De horizontale directe werking (HDW) van EU Grondrechten; De toepassing van grondrechten tussen private partijen, een dagdeel
e-learning	EU Handvest	Toepasselijkheid van EU Grondrechten Digitale zelfstudiemodule over artikel 51 EU Handvest van de Grondrechten, SSR
e-learning	straf	The European Arrest Warrant: 10 Key Questions for Defence Counsel, specialised e-learning course, ERA
e-learning	ie	How to make the best use of the case law of the CJEU on EU copyright in your legal practice? Ten questions on European copyright law, ERA
e-learning	algemeen	The Preliminary Reference Procedure before the CJEU, ERA
webcollege	algemeen	Gratis webcolleges EU-recht beschikbaar op MIJN SSR: Webcolleges EU en haar invloed op het Nederlandse rechtssysteem
webcollege	asiel & migratie	SSR webcollege 'Procedurerichtlijn, het rechterlijk toetsingskader

Datum	Onderwerp	Titel
webcollege	erfrecht	Europese erfrechtverordening, via SSR.nl (alléén voor de rechtspraak)
webcollege	EVRM	Gratis webcollege door docenten Prof. mr. Egbert Myjer en Prof. mr. Martin Kuijer over het EVRM
webcollege	ASIEL & MIGRATIE	Associatierecht EEG-Turkije, Stichting migratierecht
23-25 sept 2021	CONSUMENTEN	Online - Consumer Protection in Transition: Digital Transformation and Better Enforcement' - conference announcement
7 okt 2021	ASIEL & MIGRATIE	Webinar actualiteiten Hof jurisprudentie asiel, Stichting migratierecht, 14.00- 16.15 uur

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [EUR-Alert jurisprudentienieuwsbrief van het Belgische GCE-netwerk \(INTRO\)](#)
- [Brussels law societies](#)
- [Information note ECHR](#)

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief](#)

Strafrecht

- Nieuwsbrieven (Europees) Strafrecht , o.a. over cybercrime, ([Bijzonder Strafrecht](#))

Vreemdelingenrecht

- [EASO \(European asylum support office\)](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen: CJEU Overview of judgments and pending cases:](#)
[NEMIS: newsletter on European migration issues:](#)
[NEAIS: newsletter on European asylum issues:](#)

NL zaken bij het HvJEU

Dit overzicht staat ook op de Wiki [Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

Datum	Zaak-nr.	Naam	NL rechter	NL Prejudiciële verwijzing	Conclusie HvJ	Arrest HvJ	Einduitspraak
3.6.21	C-39/20	Jumbocarry Trading	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:111		ECLI:EU:C:2021:435	
10.6.21	C-921/19	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch	ECLI:NL:RBDHA:2019:13451		ECLI:EU:C:2021:478	
22.6.21	C-719/19	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2019:3262		ECLI:EU:C:2021:506	
29.6.21	C-361/19	V.o.f. de Ruiter	CBB	ECLI:NL:CBB:2019:152			ECLI:NL:CBB:2021:674

Prejudiciële verwijzingen

De prejudiciële verwijzingen zijn terug te vinden op de [website van ECER](#) met een samenvatting van de verwijzing. De prejudiciële verwijzingen zijn nu ook te raadplegen via [curia](#), de website van het HvJ.

datum	Instantie	ECLI-nummer	onderwerp	zaak nr.	naam	arrest conclusie einduitspraak
23.6.21	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2021:1310	Asiel & migratie; Associatieovereenkomst			
26.5.21	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2021:1124	Asiel & migratie	C-338/21	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
19.5.21	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2021:983 ECLI:NL:RVS:2021:984 ECLI:NL:RVS:2021:985	Asiel & migratie			
26.3.21	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2021:455	Btw	C-194/21	Staatssecretaris van Financiën	
23.3.21	CBB	ECLI:NL:CBB:2021:311	landbouw	C-189/21	R. en R.	
19.2.21	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2021:271	IE	C-112/21	Classic Coach Company	

4.2.21	Rb Den Haag, zittingsplaats Den Bosch	ECLI:NL:RBDHA:2021:800	Asiel & Migratie	C-69/21	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
29.1.21	Rb Den Haag, zittingsplaats Zwolle	ECLI:NL:RBDHA:2021:727	Asiel & Migratie	C-66/21	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
26.1.21	RB. Den Haag, zittingsplaats Den Bosch	ECLI:NL:RBDHA:2021:466	Asiel & Migratie	C-39/21 PPU en C-704/20 PPU	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
12.1.21	Rb Den Haag, zittingsplaats: Haarlem	ECLI:NL:RBDHA:2021:157	Asiel & Migratie	C-19/21	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
23.12.20	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2020:3034	Asiel & Migratie; vreemdelingenbewaring	C-704/20 PPU en C-39/21 PPU	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	NJB 2021/220
22.12.20	CBb	ECLI:NL:CBB:2020:1034	Landbouw	C-36/21	Sense Visuele Communicatie en Handel	
17.12.20	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2020:3216	Sociale zekerheid	C-713/20	Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank	
7.12.20	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:6229	Overlevering en uitlevering	C-665/20 PPU	X	arrest 29.4.21 conclusie 15.4.21
24.11.20	Rechtbank Den Haag, zittingspl. Amsterdam	ECLI:NL:RBDHA:2020:11785 (was: ECLI:NL:RBDHA:2020:11918)	Asiel & Migratie	C-624/20	Staatssecretaris van veiligheid en justitie	
20.11.20	Rechtbank Den Haag, Zittingspl. Amsterdam	ECLI:NL:RBDHA:2020:11785	Burgerschap			
19.10.20	Rechtbank Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2020:10488	Asiel&migratie	C-579/20	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
30.9.20	Rb. Noord-Holland	ECLI:NL:RBNHO:2020:8185	Luchtvaartclaim	C-512/20 (gevoegd met C-561/20)	Swiss international airlines	
10.9.20	Rb. Den Haag, zittingsplaats Utrecht	ECLI:NL:RBDHA:2020:9077	Asiel & Migratie	C-459/20	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	
3.9.20	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2020:4328	overlevering	C-412/20 PPU	Openbaar Ministerie	

2.9.20	Rb. Midden NL	ECLI:NL:RBMNE:2020:3552	IPR	C-498/20 ECER	BMA Nederland	
31-7-20	Rb AMS	ECLI:NLRBAMS:2020:3776	Overlevering ; rechtsstaat Polen	C-354/20 en C-412/20-PPU - Openbaar Ministerie_	Openbaar Ministerie	Arrest 17.12.2020 conclusie 12.11.2020
25-6-20	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2020:1312	SZ; Vo 883/2004	C-285/20	Raad van bestuur van het Uvw	
29-5-20 (publ. 8.6.20)	RB Midden NL	ECLI:NL:RBMNE:2020:2028	AVG	C-245/20		
29.5.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:954	Arbeidsrecht; overgang onderneming; insolventie			
20.5.20	Rb. Overijssel	ECLI:NLRBOVE:2020:1805	Arbeidsrecht; vakantie	C-217/20	Staatssecretaris van Financiën	
17.4.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:753	Arbeidsrecht; overgang onderneming			
20.3.20	Rb. Rotterdam	ECLI:NLRBROT:2020:2382	Tabak	C-160/20	Stichting Rookpreventie Jeugd e.a.	
6.3.20	Hoge Raad	ECLI:NLHR:2020:391	IE - Gemeenschapsmerk	C-133/20	European Pallet Association	
4.3.20	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2020:1838	Visumcode			
24.1.20	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2020:111	Douanerechten	C-39/20	Jumbocarry Trading	arrest 3.6.21 conclusie 11.2.2021
16.12.19	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2019:13451	Asiel & migratie	C-921/19	Staatssecretaris van justitie en veiligheid	arrest 10.6.21 conclusie 11.2.2021
13.12.19	HR	ECLI:NLHR:2019:1972	consumentenrecht	C-922/19	Stichting Waternet	arrest 3.2.2021
8.11.19	HR	ECLI:NLHR:2019:1730	Consumenten; levering drinkwater			

25.9.19	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2019:3262	Detentie; onrechtmatig verblijf	C-719/19	Staatssecretaris van justitie	arrest 22.6.21 conclusie 10.2.2021
20.9.19	HR	ECLI:NLHR:2019:1400	IPR	C-709/19	Vereniging van Effectenbezitters	Arrest 12.5.21 conclusie 17.12.2020
19.9.19	Rb Amsterdam	ECLI:NLRBAMS:2019:7062	Huurrecht ; Consumenten; oneerlijk beding	C-738/19	A.	Arrest 10.9.20 Geen conclusie
18.9.19	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:9966	Mededinging	C-819/19	Stichting cartel compensation	Conclusie 6.5.21
4.9.19	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2019:3053	Asiel en migratie; vreemdelingenbewaking	C-673/19	M.	arrest 24.2.2021 conclusie 20.10.20
22.8.19	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2019:2782	SZ; medische behandeling in andere lidstaat	C-636/19	CAK	conclusie 15.4.21
22.8.19	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:BAMS:2019:6316	EAB; OvJ	C-627/19 PPU	Openbaar Ministerie	arrest 12.12.19 Conclusie 26.11.19
22.8.19	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6259	EAB; OvJ	C-625/19 PPU	Openbaar Ministerie	Einduitspraak 13.2.20 Arrest 12.12.19 conclusie 26.11.19
22.8.19	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2019:6882	EAB; OvJ	C-626/19 PPU Gevoegd met C-566/19 PPU	Openbaar Ministerie	Einduitspraak 28.1.20 Arrest 12.12.2019 conclusie 26.11.19
12.6.19	Rb. Den Haag, Zittingsplaats Den Bosch	ECLI:NL:RBDHA:2019:5967	Asiel en migratie	C-441/19	Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid	Einduitspraak 15.3.21 arrest

						14.1.21 <u>conclusie</u> 2.7.20
7.6.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:849	IE, elektronische handel	C-442/19	Stichting Brein	
23.4.19	CBb	ECLI:NL:CBB:2019:168	Electriciteitsrichtlijn	C-360/19	Crown van Gelder	<u>arrest</u> 8.10.20 <u>conclusie</u> 4.6.20
23.4.19	CBb	ECLI:NL:CBB:2019:152	Landbouw, randvoorwaarden	C-361/19	V.o.f. de Ruiter	Einduitspraak 29.6.21 <u>arrest</u> 27.1.21 <u>conclusie</u> 25.11.20
19.4.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:631	Douane, actieve veredeling	C-330/19	Exter	<u>Einduitspraak</u> 18.12.20 <u>arrest</u> 8.10.20
19.4.19	Hoge Raad	NL:HR:2019:643	Btw tarief sekslustopwekkende middelen	C-331/19	Staatssecretaris van Financiën	<u>Einduitspraak</u> 17.12.20 <u>arrest</u> 1.10.20 <u>conclusie</u> 27.2.20
2.4.19	Hof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2019:630	Onerlijk beding	Gevoegde zaken C-229/19 en C-289/19	Dexia NL	<u>arrest</u> 27.1.21
5.3.19	Hof Amsterdam	ECLI:NL:GHAMS:2019:657	Onerlijk beding	Gevoegde zaken C-229/19 en C-289/19	Dexia NL	<u>arrest</u> 27.1.21
5.3.19	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2019:2097 – ECLI:NL:RBDHA:2019:2095	Visumcode	C-225/19 C-226/19	Minister van buitenlandse zaken e.a.	<u>arrest</u> 24.11.20 <u>conclusie</u> 9.9.20

22.2.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:292	IPR	C-186/19	Supreme Services e.a. Site	Arrest 3.9.20 conclusie 2.4.2020
12.2.19	Hof	ECLI:NL:GHAMS:2019:1170 (publ. 6.5.19)	Tariefindeling	C-192/19	Rensen shipbuilding	Arrest 11.3.2020 Geen conclusie
8.2.19	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2019:152	Anti-dumping	C-104/19	Donex Shipping and Forwarding	einduitspraak 9.10.20 arrest 9.7.2020 Conclusie 4.3.2020
30.1.19	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2019:260	Omgevingsvergunning; LPG tankstation	C-120/19	X	Arrest 20.5.21 conclusie 28.1.21
21.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2361	IPR			
21.12.18	Rb.Limburg	ECLI:NL:RBLIM:2018:12159	milieu	C-826/18	Stichting varkens in Nood	arrest 14.1.21 conclusie 2.7.20
19.12.18	Hof Arnhem-Leeuwarden	ECLI:NL:GHARL:2018:11244	EVOA, dierlijke bijproducten	C-21/19, C-22/19 en C-23/19	XN	Arrest 3.9.20 Conclusie 19.3.20
18.12.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:662	Visserijfonds	C-814/18	Ursa Major services	arrest 22.1.2020
14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2309	btw	C-791/18	Stichting Schoonzicht	Einduitspraak 27.11.2020 Arrest 17.9.20 Conclusie 3.3.20
14.12.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2322 ECLI:NL:HR:2018:2174 (voornemen)	arbeid; detachering; diensten	C-815/18	Federatie vakvereniging NL	arrest 1.12.20 conclusie 30.4.20
29.11.18	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:8550	consumenten	C-750/18	A B	beschikking 8.2.19

						doorgehaald
27.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Terugkeer-richtlijn	C-806/18	JZ	arrest 17.9.20 conclusie 23.4.20
6.11.18	Gerechtshof Amsterdam	ECLI:NL:GHAMS:2018:4063 (voornemen)	consumenten			
2.11.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:2027	Gemeenschapsm odelverordening	C-678/18	PG van de HR	arrest 21.11.19
20.9.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:2878	SZ- vrachtwagenchau ffeurs	C-610/18	AFMB	Einduitspraak 19.11.2020 Arrest 16.7.20 Conclusie 26.11.19
18.9.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:500	biociden	C-592/18	Darie BV	Einduitspraak 17.11.20 arrest 19.12.19 conclusie 17.10.19
27.7.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:5389	overlevering	C-492/18 PPU	TC	arrest 12.2.19
17.7.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:341	landbouw; tarieven NVWA	C-477/18	Gosschalk	Einduitspraak 20.10.20 arrest 19.12.19 Conclusie 18.9.19
17.7.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:340	landbouw; tarieven NVWA	C-478/18	Gosschalk	Einduitspraak 20.10.20 arrest 19.12.19 Conclusie 18.9.19
3.7.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:308	Gewasbeschermi ngsmiddelen	C-445/18	Vaselife	Einduitspraak 10.11.20 arrest 14.11.19 conclusie 27.6.19

21.6.18	Hof Den Bosch	ECLI:NL:GHSHE:2018:2685	btw	C-420/18	IO	Einduitspraak 12.12.19 arrest 13.6.19 geen conclusie
12.6.18	CBB	ECLI:NL:CBB:2018:283	gasverordening	C-399/18	Vereniging Gasopslag Nederland	beschikking 18.1.19 doorgehaald
6.6.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1737	Schengengrensc ode	C-380/18	E.P.	Einduitspraak 2.9.2020 arrest 12.12.19 conclusie 11.7.19
6.6.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1738 ECLI:NL:RVS:2018:1739 persbericht	Schengengrensc ode	C-381/18 en C-382/18	G.S. en V.G.	Einduitspraak 1739 2.9.20 arrest 12.12.19 Conclusie 11.7.19
5.6.18	Cbb	ECLI:NL:CBB:2018:260	subsidie visserij	C-386/18	Coöperatieve Producentenorganisatie en Beheersgroep Texel	einduitspraak 20.10.20 arrest 19.12.19 conclusie 26.6.19
9.5.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1503	Schengencode	C-341/18	J. e.a.	Einduitspraak 25.11.2020 arrest 5.2.20 conclusie 17.10.19
1.5.18	Rb. Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2018:2835	Overlevering en uitlevering	C-314/18	SF	Arrest 11.3.20 conclusie 16.5.19
20.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:630	Douane, tariefindeling	C-288/18	X	Einduitspraak 19.7.19 arrest 11.4.19
19.4.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:1307	asiel & migratie	C-269/18 PPU	C, e.a.	beschikking 5.7.18

11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1120	SZ	C-257/18	Güler	
11.4.18	CRvB	ECLI:NL:CRVB:2018:1121	SZ	C-258/18	Solak	
6.4.18	Rb. Noord-Holland	ECLI:NL:RBNHO:2018:4729	douane, antidumping	C-251/18	Trace	<u>Arrest</u> 19.9.19 <u>conclusie</u> 9.4.19
6.4.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:522	douane, invoerrechten	C-249/18	CEVA Freight	<u>Einduitspraak</u> 8.11.19 <u>Arrest</u> 10.7.19 <u>conclusie</u> 26.3.19
28.3.18	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2018:3455	IE; e-books	C-263/18	Nederlands Uitgeversverbond et Groep Algemene Uitgevers	<u>Arrest</u> 19.12.19 <u>Conclusie</u> 10.9.19
23.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:265	Cif-invoerprijs	C-160/18	X	<u>Einduitspraak</u> 10.7.20 <u>Arrest</u> 11.3.20 <u>conclusie</u> 13.6.19
21.2.18	Rb. Noord-NL	ECLI:NL:RBNNE:2018:598	Luchtvaartclaim	C-163/18	Aegean airlines	<u>Arrest</u> 10.7.19 <u>conclusie</u> 28.3.19
6.2.18	CBb	ECLI:NL:CBB:2018:10	landbouw, slacht	C-98/18	Boer en zonen	<u>Einduitspraak</u> 12.5.20 <u>arrest</u> 2.5.19
2.2.18	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2018:126 ECLI:NL:HR:2018:127	SZ, vo.148/71	<u>C-95/18</u> en <u>C-96/18</u>	van den Berg & Giesen e.a.	<u>PG advies</u> <u>einduitspraak</u> <u>Arrest</u> 14.11.19 <u>conclusie</u> 19.9.19
1.2.18	Rb Noord-Nederland	ECLI:NL:RBNNE:2018:1193	strafrecht	C-97/18	ET	<u>arrest</u> 10.1.19 geen conclusie
31.1.18	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2018:347	Migratie; privacy en persoonsgegevens	C-70/18	A.	<u>Einduitspraak</u> 29.4.20 <u>Arrest</u>

						3.10.19 <u>Conclusie</u> 2.5.19
1.12.17	CRvB	<u>ECLI:NL:CRVB:2017:4338</u>	SZ	C-677/17	Çoban	<u>Einduitspraak</u> 19.12.19 <u>arrest</u> 15.5.19 <u>conclusie</u> 28.2.19
30.11.17	Rb Den Haag, zittingsplaats Utrecht	<u>ECLI:NL:RBDHA:2017:14187</u> <u>ECLI:NL:RBMNL:2017:5960</u> (e-archief)	Visumcode	C-680/17	Vethanayagam e.a.	<u>Einduitspraak</u> 14.1.2020 <u>Arrest</u> 29.7.19 <u>conclusie</u> 28.3.19
14.11.17	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2017:13124</u>	asiel;	C-635/17	E.	<u>arrest</u> 13.3.19 <u>conclusie</u> 29.11.18
10.11.17	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2017:2820</u>	antidumping	C-644/17	Eurobolt	<u>Einduitspraak</u> 29.11.19 <u>Arrest</u> 3.7.19 <u>conclusie</u> 28.2.19
27.10.17	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2017:2681</u>	SZ; zeevarende	C-631/17	Inspecteur van de belastingdienst	<u>Einduitspraak</u> 19.7.19 <u>arrest</u> 8.5.19 <u>conclusie</u> 10.1.19
12.10.17	Hof Den Bosch	<u>ECLI:NL:GHSHE:2017:4323</u>	fiscaal; dividend	C-598/17	A-Fonds	Beantwoording prejudiciële vragen van Hof Den Bosch <u>NL:HR:2020:115</u> 24.1.2020 Prejudiciële vragen aan de HR, 12 juli 2019 <u>NL:GHSHE:2019:2385</u> <u>arrest</u> 2.5.19 <u>conclusie</u>

						19.12.18
4.10.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2669	asiel; nieuw motief	C-586/17	D. en I	Einduitspraak 3.7.19 Beschikking 15.11.18 ingetrokken
28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7037	overlevering/uitlevering	C-571/17 PPU	Ardic	arrest 22.12.17 conclusie 19.12.17
28.9.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:7038	overlevering/uitlevering	C-573/17 PPU	Poplawski	Einduitspraak 19.9.19 arrest 24.6.19 conclusie 27.11.18
27.9.17	Raad van State	ECLI:NL:RVS:2017:2571 ECLI:NL:RVS:2017:2572	asiel; internat. bescherming	Gevoegde zaken C-582/17 C-583/17	H. ea.	arrest 2.4.19 conclusie 28.11.18
22.9.17	Gerechtshof Den Haag	ECLI:NL:GHDHA:2017:2815	milieu; strafrecht; eveo	C-624/17	Tronex	arrest 4.7.19 conclusie 28.2.19
22.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2431	btw; webcam	C-568/17	Geelen	Einduitspraak 19.7.19 arrest 8.5.19 conclusie 12.2.19
20.9.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:2492	Asiel en migratie; verblijfsrecht door fraude	C-557/17	Y.Z.	Einduitspraak 16.7.19 arrest 14.3.19 conclusie 4.10.18
8.9.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:2269	Insolventie; EEX	C-535/17	NK	Einduitspraak 3.7.2020 NL:PHR:2020:214 6.3.20 arrest

						6.2.2019 <u>conclusie</u> 18.10.2018
4.8.17	CRvB	<u>ECLI:NL:CRVB:2017:2914</u>	SZ; vo 883/2004; schaatsers	C-477/17	Balandin	<u>arrest</u> 24.1.2019
4.8.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:2119</u>	Gezinshereniging srichtlijn; inburgerings-examen	C-484/17	K.	<u>Einduitspraak</u> 26.4.19 <u>arrest</u> 7.11.18 geen conclusie
4.7.17	Gerechtshof Den Haag	<u>ECLI:NL:GHDHA:2017:1935</u>	Geneesmiddelenrichtlijn	C-423/17	Warner-Lambert Company	<u>arrest</u> 14.2.19 <u>conclusie</u> 4.10.18
21.6.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1609</u>	Gezinshereniging ; termijn	C-380/17	K en B	<u>Einduitspraak</u> 27.12.18 <u>arrest</u> 7.11.18 <u>conclusie</u> 27.6.18
15.6.17	Rb Noord-Holland, zittingsplaats Haarlem	<u>HAA 15/2526</u> (e-archief)	tariefindeling	C-372/17	Vision research Europe	<u>arrest</u> 13.9.2018 geen conclusie
8.6.17	Rb Rotterdam	<u>ECLI:NL:RBROT:2017:4362</u>	Karkassen	C-347/17	A ea.	<u>Einduitspraak</u> 27.8.20 <u>Arrest</u> 12.9.19 <u>conclusie</u> 29.11.18
24.5.17	ABRvS	<u>ECLI:NL:RVS:2017:1370</u>	kentekenbewijzen	C-326/17	RDW	<u>arrest</u> 24.1.19 <u>conclusie</u> 20.9.18
23.5.17	Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden	<u>ECLI:NL:GHARL:2017:6697</u>	IE	C-310/17	Levola	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 25.7.18
18.5.17	Rb Amsterdam	<u>ECLI:NL:RBAMS:2017:3348</u>	EAB; overlevering	C-270/17 PPU	Tupikas	<u>arrest</u> 10.8.17 <u>conclusie</u> 26.7.17

18.5.17	Rb Amsterdam	ECLI:NL:RBAMS:2017:3355	EAB; overlevering	C- 271/17 PPU	Zdziaszek	arrest 10.8.17 conclusie 26.7.17
17.5.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1259 ECLI:NL:RVS:2017:1260	Milieu; habitatrichtlijn	C- 293/17 C- 294/17	Coöperatie ME en Vereniging Leefmilieu; Werkgroep behoud de Peelen	Einduitspraak 29.5.19 arrest 7.11.18 conclusie 25.7.18
12.5.17	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2017:849	SZ	C- 272/17	Zyla	Einduitspraak 12.4.2019 arrest 23.1.2019 conclusie 11.7.18
11.5.17	Rb Rotterdam	ECLI:NL:RBROT:2017:3625	diensten; Postrichtlijn	C- 256/17	Sandd	beschikking 2.7.18 conclusie 20.6.18
10.5.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1252	asiel & migratie	C- 257/17	C en A	Einduitspraak 26.4.19 arrest 7.11.2018 conclusie 27.6.18
20.4.17	Rb. Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2017:4032	asiel	C- 213/17	X	arrest 5.7.18 conclusie 13.6.18
19.4.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:1098	nationaliteit	C- 221/17	Tjebbes ea.	Einduitspraak 12.2.20 Arrest 12.3.19 conclusie 12.7.18
29.3.17	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2017:858 ECLI:NL:RVS:2017:869	asiel	C- 175/17 C- 180/17	X	Einduitspraak 26.9.18 NL:RVS:2019:457 - NL:RVS:2019:505 Persbericht RvS 24.1.18 26.9.2018 arrest (C-175/17)

						<u>arrest</u> (C-180/17)
3.3.17	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2017:346</u> (ingetrokken) <u>ECLI:NL:HR:2017:342</u> (deels ingetrokken)	dividendbelasting	C-156/17 C-157/17	Köln-Aktiefonds Deka	<u>Arrest</u> 30.1.20 <u>Conclusie</u> 5.9.19 <u>Beschikking</u> 12.12.18 C-157/17 ingetrokken
26.1.17	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2017:872</u>	Asiel	C-48/17	X	<u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 22.3.18
23.1.17	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2017:873</u>	Asiel	C-47/17	X	<u>Einduitspraak</u> 7.5.19 <u>arrest</u> 13.11.18 <u>conclusie</u> 22.3.18
20.12.16	CBb	<u>ECLI:NL:CBB:2016:440</u>	Landbouw	C-667/16	Nooren	<u>Einduitspraak CBb</u> 5.3.19 <u>arrest</u> 6.6.18 <u>conclusie</u> 21.2.18
9.12.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:2834</u>	IE	C-644/16	Synthon	<u>Beschikking</u> 23.1.18 doorgehaald
26.10.16	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2016:12824</u>	Asiel & migratie	<u>C-550/16</u>	A en S	<u>arrest</u> 14.4.2018 <u>conclusie</u> 26.10.17
26.10.16	CRvB	<u>ECLI:NL:CRVB:2016:4101</u>	SZ	<u>C-551/16</u>	Klein Schiphorst	<u>arrest</u> 21.3.18 <u>conclusie</u> 2arrest9.11.17
30.9.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:2195</u>	invoerrechten kippenvlees	<u>C-522/16</u>	X	<u>einduitspraak</u> 29.6.2018 <u>arrest</u> 19.10.17 Geen conclusie

2.9.16	Rb. A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5710	EAB	C-477/16 PPU	Kovalkovas	arrest 10.11.16 conclusie 19.10.16
16.8.16	Rb A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5206	EAB	C-452/16 PPU	Poltorak	arrest 10.11.2016 conclusie 19.10.16
16.8.16	Rb A'dam	ECLI:NL:RBAMS:2016:5207	EAB	C-453/16 PPU	Özçelik	arrest 10.11.2016 conclusie 19.10.16
12.8.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:1866	btw	C-463/16	Stadion Amsterdam	arrest 18.1.18 Geen conclusie
8.7.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:1351	vennootschapsbe- lasting	C-398/16	X BV	einduitspraak 19.10.2018 arrest 22.2.2018 conclusie 24.10.17
8.7.16	Hoge Raad	ECLI:NL:HR:2016:1350	vennootschaps- belasting	C-399/16	X NV	einduitspraak 19.10.2018 arrest 22.2.2018 conclusie 24.10.17
4.7.16	CBb	ECLI:NL:CBB:2016:258	landbouw	C-383/16	Vion livestock	Einduitspraak NL:CBB:2018:647 NL:CBB:2018:648. arrest 19.10.17 conclusie 29.6.17
9.6.16	Rb Den Haag	ECLI:NL:RBDHA:2016:6389	asiel & migratie	C-331/16 en C-366/16	K. ea.	arrest 2.5.18 conclusie 14.12.17
18.5.16	Rb Noord- Nederland	ECLI:NL:RBNNE:2016:4032	luchtvaartclaim	C-302/16	Krijgsman	arrest 11.5.17 Geen conclusie
18.5.16	ABRvS	ECLI:NL:RVS:2016:1351	Habitatrichtlijn	C-281/16	Vereniging Hoeksche	arrest

					wards Landschap	19.10.17 <u>conclusie</u> 15.6.2017
19.4.16	Hof Arnhem-Leeuwarden	<u>ECLI:NL:GHARL:2016:3097</u>	landbouw	<u>C-227/16</u>	Arts	<u>arrest</u> 9.11.2017 <u>geen conclusie</u>
29.3.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:515</u>	asiel & migratie	<u>C-225/16</u>	Ouhrami	<u>arrest</u> 26.7.17 <u>conclusie</u> 18.5.17
9.3.16	Rb Den Haag	<u>ECLI:NL:RBDHA:2016:2350</u>	IE	<u>C-163/16</u>	Louboutin	<u>Einduitspraak</u> 6.2.19 <u>arrest</u> 12.6.18 <u>conclusie</u> 22.6.17
24.2.16	Rb Midden-NL	<u>ECLI:NL:RBMNE:2016:954</u>	arbeid	<u>C-126/16</u>	FNV Smallsteps	<u>arrest</u> 22.6.2017 <u>conclusie</u> 29.3.17
29.1.16	Hoge Raad	<u>ECLI:NL:HR:2016:133</u>	douane	<u>C-59/16</u>	The Shirtmakers	<u>Einduitspraak Hoge Raad</u> 15.9.2017 <u>arrest</u> 11.5.17 <u>geen conclusie</u>

NL zaken bij het EHRM

Jaarverslag 2020

- [Jaarverslag 2020 EHRM](#)
- Strasbourg Court Publishes the 2020 Annual Report ([ECHRblog](#))

Links en documenten van het EHRM over NL zaken

- [Website COE Impact of the ECHR \(Nederland\)](#)
- [Country factsheet Netherlands \(december 2020\)](#)
- [Press country profile Netherlands \(juli 2020\)](#)
- [Internationale Mensenrechtenprocedures 2018](#)

Cijfers

Begin 2019 waren er in totaal 237 zaken tegen NL aanhangig bij het Hof.

Actuele stand van zaken

Onderstaand een overzicht van NL gecommuniceerde zaken, ontvankelijkheidsbeslissingen en arresten van het EHRM. Het overzicht is nog niet compleet. Daar wordt de komende tijd nog aan gewerkt.

Arresten Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)								
Naam	Datum	Uitkomst	Body	Level	Zaaknr.	Artikel	Onderwerp	NL rechter
Dijkhuizen	8.1.21	No violation		2	61591/16	6 EVRM	strafrecht	
Stichting Landgoed Steenberg e.a.	16.2.21	No violation	Court	2	19732/17	6 EVRM	Bestuursrecht	
Hasselbaink	9.2.21	Violation	Court	2	73329/16	5 EVRM	Strafrecht, voorlopige hechtenis	
Zohlandt	9.2.21	Violation	Court	2	69491/16	5 EVRM	Strafrecht, voorlopige hechtenis	
Maassen	9.2.21	Violation	Court	2	10982/15	5 EVRM	Strafrecht, voorlopige hechtenis	
Keskin	19.1.21	Violation	Chamber	2	2205/16	6 EVRM	Strafrecht	
Pormes	28.7.20	No violation	Chamber	2	25402/14	8 EVRM	Asiel en migratie	RvS 13.11.2013
S.A.	02.06.20	No violation	Chamber	3	49773/15	3 EVRM 13 EVRM	Asiel en migratie	
Azerkane	02.06.20	No violation	Chamber	3	3138/16	8 EVRM	Asiel en migratie	
A.S.N.	25.2.20	No violation	Chamber	3	68377/17	3 EVRM	Asiel en migratie	
Van de Kolk	28.05.19	Violation	Committee	3	23192/15	6 EVRM	Strafrecht – Geen juridische bijstand politieverhoor	Hoge Raad 18.11.2014 (niet-ontvankelijk)
Corallo	09.10.18*	Violation	Committee	3	29593/17	3 EVRM	Uitlevering en overlevering – Belastingfraude – Sint Maarten - Detentie	Hof Den Haag Hoge Raad 21.3.2017 (niet-ontvankelijk)
Cabral	28.08.18	Violation	Chamber	3	37617/10	6 EVRM	Strafrecht - Getuigenverhoor	Hoge Raad 5.1.2010
X.	10.07.18	No violation	Chamber	3	14319/17	3 EVRM	Uitzetting naar Marokko	Hoge Raad 9.5.2017
Baydar	24.04.18	No violation	Chamber	2	55385/14	6 EVRM	Mensensmokkel - Weigering HR	Hoge Raad

							prejudiciële vragen te stellen aan HvJEU	21.3.2017
--	--	--	--	--	--	--	--	-----------

Beslissingen Kamer/Comité (sinds 1 januari 2018)							
Naam	Datum	Beslissing	Zaaknr.	Artikel(en)	Onderwerp	NL rechter	
Kamaliza	8.4.21	Strike-out	<u>39513/20</u>	8 EVRM	Asiel en migratie		
Hoeste	25.3.21	Strike-out	<u>71507/16</u>	6 EVRM	Advocaat bij politie-verhoor		
George e.a.	25.3.21	Strike-out	<u>63169/19</u> <u>64133/19</u> <u>7320/20</u>	3 EVRM	Detentie-omstandigheden Sint Maarten		
M.T.	23.3.21	Inadmissible	<u>46595/19</u>	3 EVRM	Asiel & migratie; Dublin		
F.O. e.a. t. Italië en NL	15.10.20	Strike-out	<u>48125/19</u>	3 EVRM	Asiel & migratie		
Chaloub en Camara	15.10.20	Strike-out	<u>7338/16</u>	3 EVRM 8 EVRM	Asiel & migratie		
R.B. en N.R.	3.9.20	Strike-out	<u>45067/18</u>	2 EVRM	Geweld politie		
Z.N.	28.5.20	Strike-out	<u>71676/14</u>	3 EVRM	Asiel & migratie		
Z.H.	30.1.20	Strike-out	<u>45582/18</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	-	
El Khalloufi	26.11.19	Inadmissible	<u>37164/17</u>	6 EVRM	Blaastest; recht op advocaat	Rb Amsterdam; Gerechtshof Amsterdam; Hoge Raad (28.3.17)	
Omar Mohamud	14.11.19	Strike-out	<u>42922/18</u>	8 EVRM	Asiel & migratie	-	
Magassouba	24.10.19	Strike-out	<u>37153/17</u>	3 en 8 EVRM	Asiel & migratie	-	
Ahmed Sheek	12.9.19	Strike-out	<u>80450/13</u>	8 EVRM	Asiel & migratie	-	
T.E.	3.9.19	Inadmissible	<u>43462/16</u>	4 EVRM	Asiel & migratie	Rechtbank Den Haag Raad van State	
A.A. e.a.	29.8.19	Strike-out	<u>28190/18</u>	3 EVRM	Asiel; Libië		
Nevé	25.6.19	Inadmissible	<u>59133/16</u>	6 EVRM	Strafrecht; vermoeden van onschuld; inbewaringstelling	Rechtbank Amsterdam 27.9.16	
Badullah	25.6.19	Inadmissible	<u>54892/16</u>	6 EVRM	Strafrecht; vermoeden	Rechtbank Rotterdam	

					van onschuld; inbewaringst elling	21.3.2016
N.K.	6.6.19	Strike-out	<u>58572/14</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	-
Said	12.3.19	Inadmissible	<u>34299/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafh ankelijke toeslagen Koppelingsb eginsel	Raad van State 18.04.2013
Heerawi	12.3.19	Inadmissible	<u>36558/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafh ankelijke toeslagen Koppelingsb eginsel	Raad van State 22.10.2014
Aghmadi en Yaghubi	12.3.19	Inadmissible	<u>70475/14</u> <u>70530/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafh ankelijke toeslagen Koppelingsb eginsel	Raad van State 22.10.2014
Dorani en Khawati	12.3.19	Inadmissible	<u>71815/14</u> <u>71827/14</u>	8 EVRM 14 EVRM	Inkomensafh ankelijke toeslagen Koppelingsb eginsel	Raad van State 22.10.2014
A.J.	17.1.19	Strike-out	<u>82077/17</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Irak	-
A.R.B.	17.1.19	Strike-out	<u>8108/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan	-
Yeshtla	15.1.19	Inadmissible	<u>37115/11</u>	8 EVRM 14 EVRM	Huurtoeslag en immigratie	Raad van State 28.11.2009
Vidgen	8.1.19	Inadmissible	<u>68328/17</u>	6 EVRM	Strafrecht	Hoge Raad 06.06.2006
A.I.	20.11.18	Inadmissible	<u>36196/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Rb Den Haag, zittingsplaats Den Bosch, 28.2.2014
A.S.	20.11.18	Inadmissible	<u>20102/13</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	Raad van State 11.3.2013
W.M.	20.11.18	Inadmissible	<u>12708/16</u>	3 EVRM	Asiel – Risico bij uitzetting naar Sudan niet aangetoond	<u>Raad van State</u> 2.9.2015
Herrie	20.11.18	Inadmissible	<u>44116/12</u>	6 EVRM	Strafrecht - Werknemer AIVD geeft info door	<u>Rb Den Haag</u> <u>Hof Den Haag</u> <u>Hoge Raad</u>

Zaloilo	15.11.18	Strike-out	<u>23179/12</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	
M.A.	16.10.18	Strike-out	<u>42572/15</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Myanmar	Raad van State 25.02.2015
Cüzdan	25.9.18	Strike-out	<u>6315/08 en 9597/12</u>	8 EVRM 13 EVRM	Asiel & migratie	-
Cernea	25.9.18	Strike-out	<u>62318/16</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	-
Voicu	25.9.18	Strike-out	<u>34414/17</u>	5 EVRM	Strafrecht – Voorarrest, duur	-
Kake en Camara	4.9.18	Strike-out	<u>63913/17</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbes nijdenis	-
Barry	4.9.18	Strike-out	<u>66238/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbes nijdenis	-
P.N.	10.7.18	Strike-out	<u>10944/13</u>	3 EVRM 8 EVRM 13 EVRM	Asiel – Uitzetting Rwanda	-
Orbulescu	10.7.18	Strike-out	<u>1704/17</u>	5 EVRM	Strafrecht – Europees aanhoudings bevel Roemenië – Detentie, duur	-
Breijer	3.7.18	Inadmissible	<u>41596/13</u>	6 EVRM	Strafrecht – Onmogelijkh eid getuige a charge horen	Hoge Raad 29.01.2013
Touré	3.7.18	Strike-out	<u>14778/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Guinea – Vrouwenbes nijdenis	-
A.G. en M.M.	26.6.18	Inadmissible	<u>43092/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Iran/Afghani stan	-
Zaloilo	12.6.18	Inadmissible	<u>60035/12</u>	5 EVRM 6 EVRM	Strafrecht – Immigratiede tentie, rechtmatighe id - Horen getuigen a décharge	-
Ahdour	5.6.18	Strike-out	<u>45140/10</u>	8 EVRM 14 EVRM	-	-

Soumah	5.6.18	Strike-out	<u>61452/15</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting – Guinea – Vrouwenbes nijdenis	-
Cerci	10.4.18	Strike-out	<u>25392/14</u>	8 EVRM 13 EVRM	Asiel – Criminele vreemdeling, inreisverbod	-
Said Good	23.1.18	Inadmissible	<u>50613/12</u>	3 EVRM 5 EVRM	Asiel – Opvangfacilit eiten asielzoeker	-
Haddaouchi	16.1.18	Inadmissible	<u>4965/10</u>	2 Protocol 4	Omgevingsr echt – Huisvestings vergunning	-

Aanhangige gecommuniceerde zaken					
Naam	Datum	Nr.	Artikel	Onderwerp	NL rechter
O.D.L.	6.5.21	<u>49837/20</u>	3 EVRM	Asiel & migratie	
De Jong	21.4.21	<u>23106/19</u>	7 EVRM	strafrecht	
Van der Zwan	21.4.21	<u>27231/19</u>	7 EVRM	Strafrecht	
Loukili	13.4.21	<u>57766/19</u>	8 EVRM	Asiel&migratie; familylife	
Z.	13.4.21	<u>64772/19</u>	1 EP	Fiscaal en eigendomsrecht	
Mude en Mohamed Hussein	31.3.21	<u>47878/20</u>	8 EVRM	Asiel & migratie; gezinshereniging	
Aboubaker	31.3.21	<u>46534/14</u>	3 EVRM; 5 EVRM	Asiel & migratie; detentie	
Larijsen e.a.	22.2.21	<u>56896/17</u> e.a.	11 EVRM	Vrijheid van vereniging	
Azzaqui	12.2.21	<u>8757/20</u>	3 EVRM 8 EVRM	Asiel & Migratie	
Kamaliza Strike-out 8.4.21	17.12.20	<u>39513/20</u>	8 EVRM	Asiel & Migratie	Strike-out 8.4.21
Mahamud	2.12.20	<u>64534/19</u>	8 EVRM	Asiel & Migratie	
Asaad	16.10.20	<u>31007/20</u>	3 EVRM	Asiel & Migratie	
Italmoda Mariano Previti e.a.	13.10.20	<u>16395/18</u>	7 EVRM	Btw – Fraude – geen straf zonder wet	
W.R.	6.10.20	<u>989/18</u>	6 EVRM	Eerlijk proces; afwezigheid advocaat bij politieverhoor en onderzoek	

Jneid	29.9.20	<u>57264/18</u>	10 EVRM; 2 Vierde Protocol	Vrijheid van verplaatsing; meningsuiting, godsdienst; terrorismebestrijding; gebiedsverbod	
A.M.A.	3.9.20	<u>23048/19</u>	3 EVRM	Asiel & Migratie	
Van Slooten	31.8.20	<u>45644/18</u>	8 EVRM	Familierecht; ouderlijke macht	
Hoeste Strike out 23.3.21	27.8.20	<u>71507/16</u>	6 EVRM	Recht op eerlijk proces; advocaat bij politieverhoor	<u>Strike out 23.3.21</u>
Snijders	16.7.20	<u>56440/15</u>	6 EVRM	Recht op eerlijk proces	
John	19.5.20	<u>7320/20</u>	3 EVRM	Detentie	-
Kuyt	15.4.20	<u>19365/19</u>	6 EVRM	Procesrecht	
V.A. and Others v the Netherlands and Italy	16.1.20	<u>48062/19</u>	3 EVRM	Asiel - Dublinverordening	
F.O and Others v. the Netherlands and Italy Strike out 15.10.20 <u>48125/19</u>	16.1.20	<u>48125/19</u>	3 EVRM	Asiel - Dublinverordening	
M.T. Niet-ontvankelijk 23.3.21	11.10.19	<u>46595/19</u>	3 EVRM	Asiel	23.3.21 niet -ontvankelijk
Koomen	17.9.19	<u>298/15</u>	2 EVRM	Politiegeweld - Onderzoek - Recht op leven	10.7.14 Hof Amsterdam
R.B. en N.R. Strike out 3.9.20 <u>45067/18</u>	2.9.19	<u>45067/18</u>	2 EVRM	Politiegeweld - Onderzoek - Recht op leven - Psychiatrie	4.4.18 Hof Amsterdam
M.Ö.	30.8.19	<u>45036/18</u>	2 EVRM	Politiegeweld - Onderzoek - Recht op leven	15.3.18 Hof Den Haag
Eikenaar	30.8.19	<u>52053/18</u>	2, 3 EVRM	Politiegeweld - Onderzoek - Recht op leven	9.5.18 Hof Den Haag
Z.J.	12.7.19	<u>45582/18</u>	3 EVRM	Asiel - Afghanistan - Risico op behandeling in strijd met 3 EVRM?	
M.J.	12.7.19	<u>49259/18</u>	3 EVRM 13 EVRM	Asiel - Afghanistan - Risico op behandeling in strijd met 3 EVRM?	

Y.F.C. e.a.	25.6.19	<u>21325/19</u>	3 EVRM 5 EVRM 4 Prot. 4	Vreemdelingend etentie op Curacao – Uitzetting Venezuela	
Muse Shire e.a.	15.5.19	<u>9922/18</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing visa familieleden, middelenvereiste	-
Omar Muhamud	9.4.19	<u>42922/18</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing visa familieleden, middelenvereiste	-
Nelissen	5.3.19	<u>585/19</u>	6 EVRM	Strafrecht – Redelijke termijn	Hoge Raad 28.8.18 Rb Limburg 27.7.15
T.M. en S.Y.M	18.2.19	<u>33515/16</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Pakistan	-
Ships Waste Oil Collector B.V.	14.12.18	<u>2799/16</u>	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstreking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Burando Holding B.V. v	14.12.18	<u>3124/16</u>	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstreking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Port Invest B.V.	14.12.18	<u>3205/16</u>	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstreking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb (151) CBb (192)
Janssen de Jong Groep B.V. e.a.	13.12.18	<u>2800/16</u>	8 EVRM	Bestuursrecht - Verstreking strafvorderlijke gegevens door OM aan NMa	Rb Rotterdam CBb
N.K. strike-out 6.6.19	26.10.18	<u>58572/14</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Soedan	-
X	15.10.18	<u>72631/17</u>	6 EVRM	Strafrecht – Diefstal – Afwijzing aanhoudingsverz oek	Hoge Raad 9.5.2017
Dijkhuizen Arrest 8.6.21	3.9.18	<u>61591/16</u>	6 EVRM	Strafrecht – Detentie in Peru – uitlevering – deelname aan proces via video	-
A.A. Strike-out 29.8.19	31.8.18	<u>28190/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting familie naar Libië	Raad van State 4.1.2018
Azerkane Arrest ; no violation 2.6.18	30.05.2018	<u>3138/16</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing verblijfsvergunning – Criminele vreemdeling	-

G. e.a.	16.01.2018	<u>530/18</u>	3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan – Sikh	-
Soumah e.a. Strike-out 5.6.18	15.12.2017	<u>61452/15</u>	3 EVRM	Asiel - Uitzetting Guinea – Vrouwenbesnijdenis	-
de Legé	24.11.2017	<u>58342/15</u>	6 EVRM	Belastingrecht – Fraude inkomstenbelasting – Bewijsvergaring, zelfincriminatie	Hoge Raad 29.05.2015
Stichting Landgoed Steenbergen e.a. Arrest 16.2.21	22.11.2017	<u>19732/17</u>	6 EVRM	Bestuursrecht – Toegang tot de rechter – Bekendmaking besluit online, onvoldoende kenbaar	-
A.S.N. en T.K.M. Arrest 25.2.2020	22.11.2017	<u>68377/17</u>	2 EVRM 3 EVRM	Asiel – Uitzetting Afghanistan – Sikh familie	-
Canword	20.10.2017	<u>21464/15</u>	3 EVRM	Strafrecht – Levenslang – Herbeoordeling/ Pardon	Constitutioneel Hof St Maarten 08.11.2013
Lake	20.10.2017	<u>2445/17</u>	3 EVRM	Strafzaak – Levenslang - Herbeoordeling/ pardon	Constitutioneel Hof St Maarten 08.11.2013
Zohlandt Arrest 9.2.2021	29.08.2017	<u>69491/16</u>	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Ontbreken rechtvaardigings grond vrijheidsbeneming	Gerechtshof Den Haag 18.08.2016
Hasselbaink Arrest 9.2.2021	29.08.2017	<u>73329/16</u>	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Duur en rechtmatigheid	Gerechtshof Den Haag 01.09.2016
Badullah Inadmissible 25.6.19	24.05.2017	<u>54892/16</u>	6 EVRM	Strafzaak – Vermoeden van onschuld - Voorarrest	Rechtbank Rotterdam_31.03.2016
Nevé Inadmissible 25.6.19	19.05.2017	<u>59133/16</u>	6 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Vermoeden van onschuld	Rechtbank Amsterdam 09/12/2014
M.B.	08.03.2017	<u>71008/16</u>	5 EVRM	Strafzaak – Voorarrest – Duur en rechtmatigheid	Rechtbank Rotterdam 19.11.2016
T.E. Inadmissible	28.07.2016	<u>43462/16</u>	4 EVRM 8 EVRM	Asiel – Mensenhandel – familieleven	-

3.9.19					
Keskin <u>arrest</u> : 19.1.2021	28.06.2016	<u>2205/16</u>	6 EVRM	Strafzaak – Klacht motiveringsplicht (80a RO) – Oproep getuigen	Hoge Raad 08.09.2015
Pormes Arrest; violation 28.7.20	13.11.2014	<u>25402/14</u> <u>Arrest</u> <u>EHRM</u> <u>28.7.2020</u>	8 EVRM	Asiel – Afwijzing verblijfsvergunning – Criminele vreemdeling	Raad van State 13.11.13

Verzoeken Protocol no. 16 EVRM

An advisory opinion may only be requested in the context of a case pending before the domestic courts. The acceptance or refusal to examine the request is at the Court's discretion. A panel of five judges decides whether to accept the request, giving reasons for any refusal.

Advisory opinions, given by the Grand Chamber, give reasons and are not binding. Opinions are published and communicated to the requesting court or tribunal and to the relevant High Contracting Party. Judges are entitled to deliver a separate opinion. The panel and the Grand Chamber include *ex officio* the judge elected in respect of the High Contracting Party to which the requesting court or tribunal pertains.

The aim of Protocol No. 16 is to enhance interaction between the Court and national authorities and thereby reinforce the implementation of Convention rights and freedoms by requesting courts in their adjudication of pending cases.

Datum	Land	Onderwerp	Artikel	Advisory opinion
19.4.21	Frankrijk			Persbericht 2.6.21 Zaak wordt behandeld P16-2021-002
11.3.2021	Armenië	Politiebehandeling; verjaring marteling – uitvoering EHRM arrest	Artikelen 3 en 7 EVRM	<u>Persbericht 12.5.21:</u> zaak wordt behandeld P16-2021-001
19.11.2020	Slowakije	Onderzoek naar misdaden door de politie	Artikelen 2, 3 en 6 EVRM.	<u>Persbericht:</u> afwijzing van het verzoek 1.3.2021 <u>persbericht</u> (4.12.2020)
5.11.2020	Litouwen	Afzettingsprocedure parlamentslid	Artikel 3, Eerste Protocol EVRM	<u>Persbericht:</u> zaak wordt behandeld 28.1.21 <u>persbericht</u> (11.12.2020)
2.8.2019	Armenië	Geen straf zonder wet - Terugwerkende kracht van een strafbepaling – Verwijzing naar andere bepaling	Artikel 7 EVRM	29.5.2020 <u>Advisory opinion</u> <u>persbericht</u>
12.10.2018	Frankrijk	Draagmoederschap; geboorteregister	Artikel 8 EVRM	10.4.2019 <u>Advisory opinion</u> <u>Persbericht</u> 26.6.2014 <u>Menneson t. Frankrijk</u>

